

Uvodnik

Andrej Bratuž

Obama in mi

Po izvolitvi v začetku novembra 2008 je sedaj že zaprisegel novi predsednik ZDA Barack Obama. Ta izvolitev pomeni v resnici revolucionarno dejanje v sami zgodovini zvezne države, ki so ji George Washington, malo kasneje Abraham Lincoln in drugi postavili temelje. V moderni zgodovini nastopa nato sredi 20. stoletja zlasti J. F. Kennedy z novo vizijo ameriške in svetovne družbe. To je sam plačal z življenjem po atentatu v Dallasu. Vse drugo je že sedanja zgodovina. Še pred njim general D. Eisenhower, zmagovalec s Trumanom v drugi svetovni vojni, nato še vrsta republikanskih in demokratskih predsednikov. Nixon s svojim prisilnim odstopom po znani aferi Watergate, nato Carter in Ford do Reagena, Clintona in obeh Bushev. Revolucionarna pa je Obamova izvolitev prav zaradi dejstva, da je senator iz Illinoisa postal prvi temnopolti predsednik v zgodovini ZDA. Tako je potomec ameriških črncev (ki še dobrega pol stoletja prej niso smeli stopiti v avtobus ali lokal za belce...) postal voditelj svetovne velesile, ki hoče zajadrti v nove smeri. Glavne smernice njegovega predsedniškega programa kažejo res vidne novosti. Gre za politično odprtost ZDA, iskanje novih mednarodnih odnosov, za podiranje predsodkov. Z vsem tem bo mladi politik dal Združenim državam nov obraz. Val ogorčenja je sicer v katoliških krogih na moralnem področju sprožila njegova liberalizacija splava.

Politično je novi predsednik že ponudil roko zlasti islamskim državam za drugačno reševanje določenih kriz. Z drugo besedo, Amerika ne namerava več biti nekaj svetovni policaj, kot se je to večkrat izkazalo, ko so prav ZDA sprožile razne vojne akcije (npr. Irak). Obama je že nakazal novo politiko tudi z namenom za postopni umik ameriških čet iz raznih kriznih področij.

Kaj pa ima Barack Obama skupnega z nami? On sam je v nekem smislu manjšine. To so namreč ameriški črnci vedno bili, čeprav tu ne gre za evropski pojem narodne manjšine. V ZDA je veliko drugih narodnih skupnosti, ki so se izselile zlasti iz Evrope. Tako lahko govorimo o ameriških Slovincih, Italijanih, Poljakih itd. Narodne in jezikovne manjšine so v Evropi zlasti deli matičnega naroda v drugi državi ali pa avtohtone etnične skupnosti. Sedanji ameriški predsednik pa je sam pripadnik velike rasne manjšine, torej črncev, ki so v ZDA dospeli v raznih zgodovinskih obdobjih in so bili dolgo časa pravi sužnji.

Vsekakor pa je zgodovinsko dejstvo, da je temnopolti politik zasedel vodilno mesto največje svetovne velesile. To je gotovo revolucionarni premik ne samo za ZDA same, ampak pomeni tudi zasuk krmila v svetovnem merilu. S tem so se tudi uresničile sanje, ki jih je pred dobrim pol stoletjem imel že prvi borec za rasno enakopravnost v Ameriki Martin Luther King, kot Kennedy žrtev nasilja. Sam razvoj dogodkov bo pokazal, upajmo, pozitivno bodočnost.

Pogovor

Odbornik
Športnega
združenja
Olympia Andrej
Vogrič o njegovih
uspehih in
težavah

3

Zvestoba jeziku, zemlji, kulturi in ljudem

Foto DPD

LJUBLJANA Srečanje z nadškofom msgr. Uranom

Vloga katoliških časnikarjev v času digitalnih medijev

Internet je pravi dar za vse človeštvo in mora zato biti dostopen vsem ljudem, je zapisal papež Benedikt XVI. ob letošnjem, 43. svetovnem dnevu sredstev družbenega obveščanja, ki ga bomo praznovali čez nekaj mesecev. Sveti oče vse pogostejše govori o digitalnih tehnologijah in - prek njih - o možnostih spodbujanja človeške solidarnosti, miru in pravičnosti, spoštovanja življenja in stvarstva; pri tem pa je potrebno varovati človekovo dostojanstvo in vrednost osebe. V tem duhu se je Vatikan v zadnjih časih pojavil tudi na YouTube-ju, spletni strani, na katero lahko vsakdo naloži svoje video posnetke.

Medijem, zlasti katoliškim, v novih časih in razmerah je bilo posvečeno tudi tradicionalno srečanje, ki ga je v sredo, 21. januarja, nekaj dni pred praznikom zavetnika sv. Frančiška Saleškega priredil ljubljanski nadškof msgr. Alojz Uran za katoliške novinarje. Pri maši v stolnici sv. Nikolaja je navzoče najprej nagovoril mariborski pomožni škof msgr. Peter Štumpf, predsednik Komisije za sredstva družbenega obveščanja pri Slovenski škofovski konferenci. Naše poslanstvo je, da oznanjamo veselje Božjega kraljestva, je poudaril. Metropolit Uran, ki se je spomnil tudi molitvene osmine za edinstvo kristjanov, je v homiliji povedal, da možnost novih tehnologij kliče k zavzemanju in odgovornosti, da bi katoliški časniki in novinarji uresničevali svoje poslanstvo v našem času s tem, da bi prispevali k razvoju in ustvarjanju

Msgr. Janez Gril, msgr. Peter Štumpf, Msgr. Alojz Uran in p. Janez Sraka

novega vzdušja, okolja, nove kulture, pristi-nejših odnosov. Pogled moramo imeti uprt v Jezusa Kristusa, da bi med vedno novimi in minljivimi stvarmi mogli razlikovati, kar je večno, pravično, resnično in lepo. Mediji lahko spodbujajo ozračje dialoga in zaupanja, zato naj razvoju novih tehnologij sledijo tudi novi odnosi, ki bi prispevali k skupnemu dobremu. Mediji igrajo ključno vlogo pri razširjanju idej in spodbujanju solidarnosti, lahko pa tudi vsiljujejo varljive modele življenja. Sporočanje

katoliških novinarjev, ki gojijo osebni odnos s Kristusom, ustvarja pristne odnose v skupnosti. "Posredujte informacije in razmišljanja o življenju, zakonu in družini, o miru, pravičnosti, varovanju naravnega okolja. Izogibajte se nevarnosti, da bi mediji postali orodje ekonomskega materializma in etičnega relativizma".

Ob 60. obletnici prenosa slovenskih oddaj Radia Vatikan, ki velja za most med vesoljno in krajevno Cerkvijo, je nato v prostorih nadškofijskega dvorca spregovoril dolgoletni direktor oddaj p. Janez Sraka. Najprej je na kratko orisal zgodovino in razvoj radia, ki danes s 47 programi v 38 jezikih s 75 urami programa na dan pokriva 85% človeštva. Obrazložil je tudi, kako se radio spreminja zlasti v zadnjih letih, vzporedno z digitalno tehnologijo, s sateliti in internetom, ne nazadnje pa tudi s spremenjenimi pričakovanji poslušalcev. "Vloga radia je odkrivati resnico in jo posredovati tako, da jo ljudje sprejmejo". Ni dovolj informirati, je radijske časnikarje pred tremi leti nagovoril papež; potrebno je, da kot kristjani tudi oznanjajo vero. Pomembno je živo pričevanje osebnega odnosa s Kristusom, zato je naloga katoliškega časnikarja poročati o tej dinamiki, o odnosu med Kristusom in ljudmi, med Kristusom in Cerkvijo.

DD

SLOVENSKA SKUPNOST

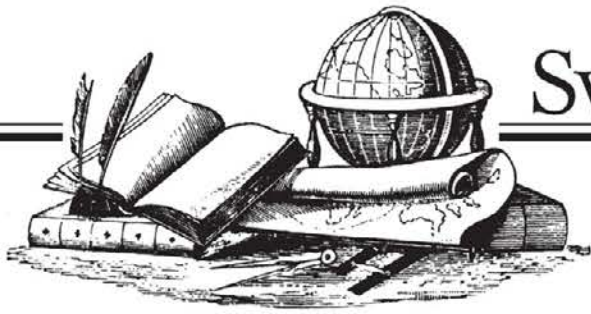
prireja

TRADICIONALNI NOVOLETNI SPREJEM

v petek, 30. januarja, ob 19. uri

v priznani gostilni Devetak na Vrhu Sv. Mihaela

Častni gost bo prof. Boris Pahor

Srečanje vodstev SSK in SKGZ

"Treba je iskati sintezo"!

Po daljšem obdobju sta se v prostorih SKGZ v Gorici srečali deželni vodstvi stranke Slovenske skupnosti in Slovenske kulturno-gospodarske zveze. Delegaciji sta vodila deželni tajnik SSK Damijan Terpin (z njim so bili še strankina pokrajinska tajnika Peter Močnik in Julijan Čavdek ter deželni svetnik Igor Gabrovec) in deželni predsednik SKGZ Rudi Pavšič, ki so ga spremljali pokrajinska predsednika Jole Namor in Livio Semolič ter člani vodstva Marino Marsič, Dorica Kreševič in Jurij Kufersin.

Srečanje je nudilo priložnost za obravnavo vrsto za manjšino po-

nejše pristope, ki gredo v smer duha programske konference. To je potrdil predsednik Pavšič, pa ne pomeni, da se bo okrnilo sodelovanje obeh krovnih organizacij. Ravno obratno: iskati je potrebno operativne rešitve za nekatera vprašanja, ki so že preveč let zablokirana. O tem naj bi razpravljali na poglobljenem srečanju vodstev obeh krovnih organizacij. Pavšič je dejal, da so spoznali, da v bližnji prihodnosti ne bo prišlo do poenotenja krovnosti, kar bi za SKGZ pomenilo dejanje odpravljanja zgodovinskih delitev in razhajanj, kot tudi ne vidi stvarnih možnosti, da bi se manjšina poli-

zovala različne politične opcije. To bi Slo v smer doseganja enotnosti ob istočasnem ovrednotenju različnih političnih pogledov. Stranka SSK je po Terpinovem mnenju to odprtost ne nazadnje pokazala z nedavnimi deželnimi volitvami, ko je na svojih listah sprejela kandidate z različnimi političnimi porokli, kar so slovenski volivci očitno nagradili. Kar zadeva evidentiranje "manjšinskega predstavništva", je bil Terpin mnenja, da v naši skupnosti delujejo tri enakovredne sredine z izrecno slovenskim predznakom. To sta krovnih organizacij SKGZ in SSO ter stranka SSK. Kot kompromisni predlog je predlagal začasno politično zastopstvo, ki naj ga sestavlja enakovredno predstavništvo obeh krovnih organizacij, SSK in leva opcija v manjšini, ki je trenutno razpršena pod različnimi siglami italijanskih vsedržavnih strank. Med bogato razpravo je bila posebna pozornost namenjena bližnjim občinskim volitvam. SSK je na osnovi dosedanjih pozitivnih izkušenj predlagala načelno pripravljenost na skupne liste (t. i. dolinski model) ali volilne dogovore (t. i. repentabski model) v vseh narodno mešanih občinah, kar bi povežalo slovenske levosredinsko usmerjene volivce. Predstavnik SKGZ so dejali, da se organizacija neposredno ne bo ukvarjala s pripravo na občinske volitve, ter izrazili mnenje, naj vsaka občina ločeno, tudi na podlagi dosedanjih dobrih upravnih izkušenj, obravnava možnost takšnih ali drugačnih koalicij, kar je posebej aktualno zlasti na Goriškem. Stališča SSK in SKGZ so bila različna tudi, kar zadeva vrednotenje pomembnosti slovenske oz. drugih italijanskih strank, v katerih se prepoznavajo tudi Slovenci. SKGZ in SSK pa sta si bili edini v ugotovitvi, da so tovrstna srečanja in sploh skupna omizja potrebna tudi zato, da bi se izognili pretirano polemičnim tonom in ostrinam, predvsem preko medijev in v javnosti. Truditi se velja v iskanju sinteze v različnosti.

Foto Bumbacco

membnih vprašanj. Med razpravo, ki je bila naravnana na iskrenost in konkretnost, so prišli na dan tako skupni pogledi kot tudi razlike.

V uvodnem nastopu je Rudi Pavšič sogovornike seznanil s pripravami na deželni kongres SKGZ, ki bo pomemben zlasti z vsebinskega vidika, saj bodo na njem sklepali tudi o novih načinih organiziranja v sklopu naše manjšine. SKGZ je mnenja, da določeno statičnost gre odpraviti in da velja se potruditi, da bi poiskali primer-

no zbrala v eni sami stranki. Ob teh ugotovitvah bi bilo zato potrebno pragmatično sestaviti omizje, okoli katerega bi se različni manjšinski akterji dogovorili o nekaterih prioritetah in poiskali primerne sinteze ter jih tudi udeležili. Deželni tajnik SSK Damijan Terpin je izpostavil stališče, da bi bilo potrebno enotnost manjšine graditi s sočasnim postopki združevanja na ravni civilne družbe in političnega nastopanja v logiki zbirne stranke, ki naj bi torej pove-

demski pokrajini. Iste skupine so se ne nazadnje krčevito upirale vključevanju Benečije v zaščitne zakone in prav

Foto JMP

tako so bili vedno eni in isti za nedavnimi pobudami in samem deželnem svetu FJK, ki so stremele k ukinjanju zaščite tamkajšnjega slovenskega jezika v knjižni in narečni obliki.

Slovenski rojaki v Benečiji, Režiji in Kanalski dolini so s konkretnimi dejanji in z rezultati v vseh povojnih desetletjih jasno pokazali, kdo dela za kulturni in hkrati gospodarski razvoj vse skupnosti. Tega ne bo mogel nihče izbrisati. Na tej poti gre vztrajati in dolžnost vseh nas je, da rojake v videmski pokrajini v tem težkem trenutku podpremo s pomnoženo pozornostjo.

Igor Gabrovec
Deželni svetnik SSK
v svetniški skupini DS

Vloga Evropske unije

Vzporednice med Gruzijo in Ukrajino

Gruzija in Ukrajina sta v zemljepisnem pogledu zelo oddaljeni druga od druge, vendar je naključje oziroma njuna prozahodna politična usmeritev po dosegu neodvisnosti v zadnjem času pripeljala do tega, da sta v ospredju mednarodne pozornosti iz več podobnih

nosi nujno poslabšali z Evropo, vendar problem izsiljevanja kot tak je ostal. To dokazuje sedanja ponovitev rusko-ukrajinskega plinskega spora. Evropa je zato v raznih povezavah pospešila načrtovanje nakupovanja prepotrebnih energentov, kot sta plin in nafta, iz zunanjega

PANCHO

sveta. Po eni strani se je Nemčija dogovorila z Rusijo za speljavo novega, t. i. severnega plinovoda, ki bi obšel Ukrajino in Poljsko, kar povsem ustreza ruski politiki. Po drugi strani pa Evropska zveza načrtuje gradnjo plinovoda iz Kazahstana ob Kaspijskem jezeru prek Gruzije in Turčije v Evropo. Geopolitični položaj male Gruzije je tako pridobil izreden pomen. Na področju Kazahstana in Gruzije pa so močno prisotne ZDA zlasti po vojaškem posegu v sosednjem Afganistanu. Vzrok za lanski avgustovski vojaški poseg Rusije v gruzijski separatistični pokrajini Južne Osetije in Abhazije je ravno to, da pokaže trdno nasprotovanje težnjam Zahoda, da tamkajšnje območje spravi pod svoj izključni vpliv. Kot izhaja iz dosedanjega poteka dogodkov, se Rusija ne namerava ne vojaško ne politično povsem umakniti s spornega gruzijskega ozemlja. Danes je vsem povsem jasno, da je bil ruski poseg v Gruziji dolgo načrtovan, potem ko je Moskva

let pretresajo notranje politične krize, ki kažejo na globoko razdeljenost glede odnosov z Rusijo pa tudi z Evropsko unijo. Zadnji dogodki na Kavkazu so še zaostri-li to razdvojenost. Zato ni zgolj slučaj, da je pred časom razpadla vladajoča koalicija, kar samo koristi Kremlju, ker mu služi kot opozorilo Ukrajini, ki sili v zahodne integracije. To je pomembno tudi za samo Evropsko unijo, ki stalno razmišlja o svoji nadaljnji širitvi, ki glede Gruzije in Ukrajine nujno trči na ruske interese. Postavlja se tudi vprašanje, v kolikšni meri se lahko Ukrajina šteje za evropsko državo po svoji zgodovinski preteklosti in po kriterijih, ki veljajo za članstvo in EU. Podobno velja za Gruzijo in Turčijo. Vse te vidike je treba imeti pred očmi, ko ocenjujemo aktualne dogodke v zvezi z omenjenimi državami in stanje notranjih odnosov v Uniji glede njene institucionalne ureditve, ki ni še ustaljena in od vseh brezpogojno sprejeta.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Obama predlaga pogum namesto strahu

Opazovalci javnega mnenja v Združenih državah Amerike se in še osvetljujejo razliko med prejšnjim in novim predsednikom, se pravi med Bushem in Obamo. Razlike med njima so tako velike in globinske, da imamo opravka z dvema izrazitima, če že ne nasprotnima človeškima opredelitvama, z dvema zelo drugačnima pogledoma na svet in vsa bistvena življenjska vprašanja. Če želimo biti zelo jasni, se moramo poslužiti poenostavljenega izrazoslova, ki najbolj nazorno določa obe osebnosti: osrednje Bushovo gibalno naj bi bil strah, medtem ko Obama predlaga pogum. Bush da je od 11. septembra sledil predvsem strahu, ko se je nemudoma odločil za napad na Afganistan in kasneje na Irak ter kasneje z mojstrsko diplomacijo pridobil na svojo stran tako rekoč celotni razviti svet. Tukaj seveda ne gre za strah v tistem najbolj znanem pomenu besede. Strah namreč ne pomeni, da je človek bojazljiv, ampak da je od problemov ogrožen in zato nanje odgovarja temu primer-no ostro in napadalno v prepričanju, da je takšen odgovor edini pravičen in časten. Z drugimi besedami: oseba te vrste se ne glede na položaj, ki ga ima, na vse, kar ji ni po volji, odziva presenetljivo grobo, povsod vidi sovražnike, ki mu strežejo po življenju in v tem smislu ukrepa. Ni torej nenavadno, da se ponaša z nekakšnim višjim poslanstvom, saj ga npr. sklicevanje na Boga v boju proti "državam zla", kar je počel Bush, v največji možni meri pred njim samim opravičuje in mu pomirja no-

tranjo negotovost. Več kot na dlani je, da tovrstna miselnost v času, ko prihaja nad nas gospodarska kriza, nikakor ni spodbudna. Ne potrebujemo "zlega" zunanjega sovražnika, nad katerim bi se bilo treba znesti, ker logika te vrste vodi le v še večjo stisko in ogroženost. Kaj bi napravili s tistim, ki bi ga proglasili za odgovornega za zlom finačnega trga, za zmanjšano kupno moč bežalstva, ki je npr. v Veliki Britaniji v zadnjih šestih mesecih upadla za 20 odstotkov? Kaj s tistim, ki naj bi bil odgovoren za zmanjšani uvozi in izvozni promet v praktično vseh evropskih državah, kar pomeni, da gospodarski vlak upočasnjuje svoj tek? Naj bi iskali novo "zlo"? Po načelu strahu prav gotovo. Obama je zato zaradi razmer, sredi katerih danes živimo, upravičeno veliko upanje, ali kakor sam pravi, pogum za upanje. Ob vse težjih problemih se je nujno postaviti na koristnejše stališče od strahu, to pa je pogum. Pogum je drža, ki ni ogroženost, če so stiske še tako velike. To je pogled, ki želi gledati resnici v oči in z njo najti boljše ravnovesje. To je pogled, ki ne proglašča drugih za neljudi, saj smo navsezadnje vsi na isti ladji. To je pogled, ki se ne nagiba v nasilje in ostrino, kar menda nekateri zaslužijo. Seveda pogled poguma problemov ne odstranjuje - tu moramo biti realni in ne pričakovati čudežev -, pač pa jih bolje in ustrezneje rešuje. To nam predlaga Obama in ta predlog je gotovo osvobajajoč bodisi v svetovnih kot tudi v povsem zasebnih razsežnostih.

Janez Povše

Na dnu...

SPOMNITE SE,
DA JE VAŽNO,
DA NE POZABIMO,
DA BI SE SPOMNILI...

...NE POZABITE PA,
DA JE ŠE VAŽNEJŠE,
DA SE SPOMNIMO,
DA NE BI POZABILI!

POGOVOR Andrej Vogrič

“V našem združenju so mladi jamstvo za prihodnost”

Pred kratkim sem imel priložnost, da sem se pogovoril z Andrejem Vogričem, podpredsednikom društva Olympia, zaposlen pa je kot finančni svetovalec. Andrej igra odbojko od leta 1992, še pred letom je aktivno igral, čeprav ne na agonistični ravni. Sedaj ima vlogo odbornika in kot športni direktor sledi razvejanim dejavnostim društva. Društvo Olympia se je ukvarjalo z odbojko že od svojih začetkov, ki segajo v daljno leto 1961. Društvo je imelo tudi sekcijo atletike, smučanja, rokomet, namiznega tenisa. Z leti se je osredotočilo na odbojko, čeprav nosi še vedno naziv “Polisportiva”. Šele pred približno petnajstimi leti je v društvu nastala tudi ženska odbojarska ekipa Govolley, katere odbornik je Andrej. Trenutno predstavlja Olympia samo moško odbojko.

Največji dosežek je ekipa dosegla na nastopu v državni C-ligi, pred štirimi leti pa je pristopila k projektu Rast, ki je združeval odbojarska društva Val, Soča in Naš Prapor. Po začetnih neuspehih je društvo Olympia dosegalo dobre rezultate na mladinskih prvenstvih; v prvih dveh letih je zmagala pokrajinsko in deželno prvenstvo Under-18, nato pa izgubila na meddeželnem prvenstvu, ko se je pomerila z ekipo Sisley iz Trevisa; slednja je pač zmagala vsedržavno prvenstvo. Projekt Rast ni imel dolgega obstoja, društvo Olympia pa je nadalje-

organizira igro. Te večšine sem znal izkoristiti tudi v življenju, zato bom odbojki vedno hvaležen.

Zakaj ste se odločili za vlogo predsednika v društvu?
Sam nisem hotel prevzeti vloge predsednika, ker bi mi ta vzela preveč časa. Mislim pa, da sem društvu veliko dal kot odbornik, in to me navdaja tudi z velikim zadovoljstvom.

Društvo danes in društvo nekoč. Razlike in spremembe v pozitivno ali negativno?
Društvo je zaživelo pred osmimi leti. Lani je stelo preko 215 aktivnih članov, kar je zavidljivi-

Nekoč sem v to trdno verjel, sedaj pa ne vem, če mislim še tako. Poskusili smo že s takimi oblikami sodelovanja (omenjeni projekt Rast). Nekateri v odboru se s tem niso strinjali, vseeno pa je težnja po sodelovanju prevladala. Sedaj opažam, da med Slovenci ni sodelovanja, ker vsak gleda na svojo korist, premalo pa skrbi za blagor skupnosti. Z ostalimi društvi še vedno komuniciramo, nočemo pa ločevati oziroma kvariti določene ekipe, ki jih društvo avtonomno oskrbuje.

Se je število športnikov v le-

nonsom, ki je bil v deželi vedno najtrši oreh. Imamo tudi prvenstvo Under-14, kjer smo do sedaj izgubili samo dve tekmi in to zaradi boleznih oziroma poškodbe nekaterih igralcev. Imamo tudi žensko ekipo Under-13, ki letos nastopa na pokrajinskem prvenstvu. To je skupina devetih deklet in je za sedaj edina ženska ekipa. Kot vsako leto igramo tudi v pokrajinskem prvenstvu prve divizije, kjer nastopajo starejši člani, ki ne tekmujejo več na visoki ravni, ampak se z odbojko ukvarjajo bolj rekreacijsko. Lani so zasedli drugo mesto na pokrajinskem prvenstvu, letos se je tej ekipi pridružilo tudi število mladih, ki nimajo več možnosti igrati na mladinskih prvenstvih. V mesecu januarju se bo začelo še pokrajinsko prvenstvo za Under-12, kjer igrajo vsi mladi odbojkarji od desetega do dvanajstega leta. To prvenstvo zastopajo najmlajši člani našega društva. Zelo uspešna pa je tudi skupina Mini volley, ki trenira dvakrat tedensko in nastopa na raznih mladinskih srečanjih. Prvo je letos potekalo v Staranzanu, drugo pa v Mošu. Pri ekipah Under-14, ženska Under-13 in Under-12 smo zelo pozorni zlasti na tehniko, četudi so tudi te vpisane na raznih prvenstvih. Pri ekipi Under-16 pa ciljamo najvišje, ker je kvaliteta igralcev zelo visoka.

Komu bi svetovali, da se vam pridruži?

valo svojo pot. Od leta 2000 je začelo z mladinsko dejavnostjo, ki je prej ni gojilo. Sedaj obiskujejo športne panoge Olympie že predšolski otroci od tretjega leta dalje. Društvo šteje danes približno 170 članov, katerih polovica pripada odbojki, ostala polovica pa na ritmiki, športnemu plesu, telovadbi, orodni telovadbi za mlajše, telovadbi za otroke iz vrta.

Kdaj ste se začeli ukvarjati z odbojko in kaj vam je takrat pomenila?

Z odbojko sem se začel ukvarjati pri petnajstih letih; sošolci so me povabili v Štandrež k društvu Val. Prej sem se ukvarjal z lokostrelstvom in nadaljeval s tem športom še dve leti. Nato sem se popolnoma predal odbojki in do lanskega leta igral na pokrajinski ravni.

Kaj pa sedaj?
Prosti čas, ki mi ostaja, namenjam danes odbojki, v prvi vrsti pa družini. Odbojka me je vsestransko obogatila. Veliko sem se naučil od soigralcev, ker pa sem bil podajalec, sem pridobil tudi organizacijske sposobnosti, saj podajalec pri odbojki

vo za društvo, v katerem sodelujejo vsi člani brezplačno. Društvo ima svoje pozitivne in negativne plati; gotovo je naporeno vzdrževati tako številno članstvo in slediti toliko ekipam. Smernice, začrtane pred osmimi leti, so se izkazale pravilne. Letos igrajo pretežno mladi, pod osemnajstim letom, dva igralca, ki igra v državni C-ligi, imata petnajst let, druga dva sedemnajst oziroma osemnajst let. Društvo ima zagotovljeno prihodnost.

Društvo se gotovo sooča tudi z raznovrstnimi težavami. Kje najbolj izstopajo?

Društvo ima težave, ki so kot pri ostalih društvih finančnega značaja. Čeprav smo povečali dejavnosti, zvečali število aktivnih članov, so se prispevki in dohodki zmanjšali. Športna dejavnost zahteva vedno več stroškov (tekme, nastopi, prevozi, dejstvo, da igramo v deželnih ligah). Zaradi pomanjkanja sponzorjev ostaja finančna stran osnovni problem društva.

Menite, da bi bilo potrebno več sodelovanja med goriškimi odbojarskimi društvi?

tih zvišalo ali znižalo?

Število članov se je v letih znatno zvišalo. Letos se je nekoliko znižalo, ker so zaradi prenatrpanosti telovadnice odpadle nekatere dejavnosti (telovadba za starejše). Število članov je vsekakor spodbudno, vsako leto se vpisuje precejšnje število mladih, ki so garancija za prihodnost odbojke, ki je pri Olympii primarnega značaja.

Udeleževanje na tekmovanjih in letošnji uspehi. Kakšna so vaša pričakovanja?

Letos nastopamo v šestih prvenstvih. Igramo v deželni C-ligi, lani smo namreč zmagali deželno D-ligo. Nekateri starejši igralci so med letom zapustili igranje, zato smo se odločili, da damo možnost mlajšim. Razen podajača, ki ima dvaindvajset let, so vsi člani mlajši. Cilj mladinske ekipe je, da ne izpade, saj smo predzadnji na lestvici. Bomo videli... Ekipa Under-16 igra v deželnem prvenstvu, kjer smo trenutno na drugem mestu, dva člana sta tudi v deželni selekciji, Matija Komjanc in Davide Capparelli. Na lestvici smo samo za Corde-

Svetujem ta šport vsem tistim, ki imajo veselje do odbojke in sami vidijo, da se odbojkar lahko povzpne zelo visoko. V čast si lahko štejemo, da je iz naših vrst prišel Števerjanec Loris Mania, ki igra sedaj v državni A-ligi in zastopa italijansko reprezentanco. Matej Černic pa je že skoraj legenda, saj se je že kot mlad fant povzpnil zelo visoko in še vedno nastopa v državni A-ligi. To je dokaz, da so naša krajevna društva, čeprav majhna, zelo kvalitetna in da njihovi člani z dobro voljo in trdim delom dosegajo dobre rezultate in da je njihovo delo poplačano. Zato vabim vse, ki jim je ta šport pri srcu, naj stopijo do nas, v telovadnico na Drevoredu 20. septembra, kjer jih bomo z veseljem sprejeli, čeprav se je prvenstvo že začelo.

Iskreno se zahvaljujem podpredsedniku društva Olympie Andreju Vogriču za podoben in izčrpen pogovor, z željo, da bi še nadalje tako navdušeno in vestno spremljal delo, težave, dosežke in uspehe Olympie.

Danielj Bajt

Stare dileme v novem letu Kakšno je sedanje politično stanje?

Prvi mesec v novem letu se je začel z živahno javno razpravo o stanju znotraj naše slovenske narodne skupnosti in perspektivah za prihodnost. Kot da bi hoteli na nekakšen način prehiteti pomlad, ki se bo čez kakšen mesec začela kazati s svojimi prvimi znaki. Pri tem je glavna tematika zadevala predvsem civilno družbo in obe krovni organizaciji. Bolj posredno so se razmišljanja in posegi dotaknili političnega stanja, čeprav je ta tematika vedno prihajala na dan, ko se je govorilo o sodelovanju med dvema krovnicima organizacijama. Kot tudi pri zaključkih je bilo bolj ali manj jasno, da bo prihodnost tako civilne družbe kot celotne slovenske narodne skupnosti v Italiji odvisna prav od razvoja narodne politične situacije.

Vsem je jasno, da smo dediči ideološke ločitve, ki je nastala med drugo svetovno vojno in po njej. Čeprav nekoliko omiljeno so ti znaki, bolj ali manj, še vedno prisotni, pa čeprav z manjšim ideološkim nabojem. Prepričan sem, da se je danes politično vprašanje skoraj v celoti osredotočilo na vprašanje skupnega političnega nastopanja na podlagi modela narodne stranke ali nastopanja znotraj italijanskih strank. Na isti način se tudi deli civilna družba, kjer SSO podpira samostojno politično nastopanje preko enotne narodne stranke, medtem ko SKGZ je na strani Slovencev, ki se vključujejo v italijanske leve in levosredniške stranke.

Od devetdesetih let naprej smo bili priča dvema, za nas velikima, političnima dogodkoma: ustanovitve Slovenije kot samostojne in demokratične države ter veliko spremembo v italijanskem političnem kontekstu. Slednja je privedla do izginotja tradicionalnih italijanskih političnih strank (KD, KPI, PSI...), do rojstva novih političnih subjektov ter do izrazitega bipolarnega političnega konteksta. Znotraj tega konteksta smo se Slovenci znašli vsi na eni, levosredinski strani. Kljub temu pa se

mi Slovenci, ki so delovali v raznih levih političnih strankah, so se ponavljala in se zaostrovala, še posebno v času volitev, kar je posledično pogojevalo tudi samo civilno družbo.

Letošnje aprilske deželne volitve so bile zanimive zaradi tega, ker je, na podlagi novega deželnega volilnega zakona, stranka SSK spet lahko nastopila z lastnim simbolom in uspešno izvolila v deželni svet svojega predstavnika Igorja Gabrovca. Druga novost je bila nastanek Demokratske stranke in njen prvi krstni nastop na državnih in deželnih volitvah. Tudi pri tem smo imeli Slovenci priložnost, da premislimo našo politično situacijo in njene perspektive, vendar tega nismo storili. Slovenska skupnost je sicer nakazala možnost, da bi lahko razmislili o novem samostojnem političnem subjektu, vendar stvari so šle po starih tirnicah naprej. Na tak, sicer nekoliko posplošen način, smo prišli v leto 2009, v približno istem političnem stanju kot pred dvajsetimi leti. In kako naprej?

Pri SSK so od nekdaj opozarjali na dejstvo, da je tako politično stanje nevzdržno za narodno skupnost, kakršna je naša. Tudi ni mogoče zanikati dejstva, da smo sami krivi, če smo v takem stanju. Svet slovenskih organizacij je v tem vedno soglašal s SSK. Drugačno je bilo in je v odnosu do SKGZ, ki tradicionalno privilegira odnose s Slovenci v italijanskih strankah. In v tem tiči glavna srž naše narodne razdeljenosti. Glede na vztrajanje SKGZ in SSK bi bilo naravno, da bi med dvema organizacijama potekal privilegiran odnos, saj imata idejno zasnovano samostojnost in narodni pripadnost. SSK je na deželnih volitvah jasno pokazala svojo odprtost do preseganja starih delitev in ustvarjanja take politike, ki vodi v narodno enotnost in skupno nastopanje ter uveljavljanje naših pravic. SKGZ bi lahko stopila v korak, s tem da bi podprla predlog SSK, da se za občinske volitve uvede skupno upravljanje naših občin, kjer vsaka stran lahko oh-

S. Pahor, B. Brezigar, R. Pavšič, E. Jazbar in L. Semolič (foto JMP)

Minuli petek, 23. januarja, je bilo v čitalnici knjižnice Feigel v Gorici v okviru t. 1. klepetalnice Goriškega loka tokrat srečanje o programski konferenci, katere izsledki so ostali le mrtva črka na papirju. Nekdanji predsednik SSO Sergij Pahor, nekdanji odgovorni urednik Primorskega dnevnika Bojan Brezigar, predsednik SKGZ Rudi Pavšič so na povabilo goriškega predsednika SKGZ Livia Semoliča spregovorili, kako je do zaključnega dokumenta programske konference prišlo, kot so tudi skušali pojasniti, zakaj do izvajanja sklepnega dokumenta ni prišlo. Erika Jazbar je vodila srečanje, ki je privabilo lepo število zainteresiranih, žal pa se je ponovno pokazalo, kako krvavo bi naša narodna skupnost rabila skupno politično predstavništvo, ki ga sedaj nima, neke vrste skupščino, ki bi sprejemala pomembne odločitve za vso slovensko manjšino v Italiji.

v naši sredi ni veliko spremenilo. Naša razdeljenost je ostala in to krizo, ki je zajela italijanski politični sistem, nismo znali izkoristiti, da bi premislili vlogo in poslanstvo politike za našo skupnost. Razhajanja med SSK in ostali-

rani svojo identiteto, vendar vsi pripomorejo k splošnem upravljanju našega ozemlja in pravic, ki jih naša narodna skupnost mora uveljavljati. Ali je to tako nemogoče?

Julijan Čavdek

Grenko razmišljanje

Mladi in mediji – poskus uspeva

Današnji tehnološki svet je človeško zgodovino pripeljal do nepojmljivih razsežnosti, spremenil vsakdanji način življenja, razmišljanja in delovanja, organizacijo vsakdana, vrste pogovorov in sprejemanje informacij. Vrnitev nazaj v new age "nazaj k naravi" stilu je seveda iluzija, zdi pa se mi, da se za trendovsko modo alternativnosti in iskanju "naravnih" produktov in načinov življenja skriva le malo resnične želje po pristnosti. To je le posledica tehnološke dekadence in izoliranih krikov bio-strokovnjakov, ki ravno tako tekmujejo za zaslužek v potrošniški areni (bogatinjskih) pomembnežev. Vrnitve v ne-tehnologijo torej ne bo, razen če ne upoštevamo kakega znanstvenofantastičnega scenarija, ki išče konec sveta (in človeške vrste). Zato je edini realistični pristop k problematiki tehnologije tisti, ki jo analizira in išče njene pomanjkljivosti ter stremi k postopnemu redefiniranju in reflektiranemu spreminjanju prehitrega, predoločujočega in pre-

potrebne razvoja tehnologije. Znotraj tehnološke realnosti bi izpostavil današnji vpliv medijev. Debata o njih je na vsakodnevnem redu pogovorov tako laikov, kvazianalitikov, kot specializiranih znanstvenikov. Sam bi izpostavil

nekaj vidikov, ki jih opažam kot mlad in humanistično usmerjen posameznik. Seveda bi lahko na tej točki predstavljal vpliv medijev od samih začetkov, ki segajo daleč pred izum tiska. Mediji so vsa tista sredstva, s katerimi želi kdo kaj komu sporočiti. Prve asociacije me vodijo k ideji o medijih kot sredstvih za sporočanje informacij, dnevnih dogodkov, kronike, srednjeveških ali antičnih ediktov, h-

rat pa so sredstva medosebne komunikacije in vzpostavljanja oddaljenih stikov med individuumi. Vedno bolj me dejstva prepričujejo, da so skozi zgodovino bili mediji v rokah vladajočih pozicij, ki so preko njih razsvetljevale, odločale in določale usodo svojih podložnikov. Sodobna poznokapitalistična svoboda sicer ponuja evidenco pluralizma, raznovrstnost mnenj in možnosti izražanja še tako subverzivnih idej, a struktura gospodstva medijev ostaja nedotaknjena. Ponujene vsebine so namreč filtrirane, ciljno zastavljene in spodbujajo vladajočo, mainstream, popularistično pozicijo. Sicer je zelo možno, da bomo zasledili alternativnejše, svobodomiselnije in argumentirano distancirane medije, njihov potencialni vpliv v smeri heterogenosti množice pa je onesposobljen, preden pride do poslušalca. Vzpostavlja se namreč javno mnenje, ki je edino-pravo in edino-resnično, kakršnakoli drugačna opcija pa je marginalizirana in potisnjena na rob propada. V tej medijski poplavi smo mladi ciljna tarča tistih, ki medije izrabljajo za sredstvo zaslužkarstva. Mladi kot najbolj ranljiva, poslušna, naivno motivirana in željna družbeno skupina se danes rojevamo v "domači" tehnokratski družbi. Mediji nam plasirajo (gnusno in neetično) premišljene vsebine, produkte, igračke, risanke in mla-

dostniške modne dodatke, ki ustvarjajo v nas/njih umetne potrebe, umetne želje in umetne strasti po tistem, česar si ne želimo, po tisti šari, ki je ne potrebujemo. Postavljeni smo pred neskončni kup svetlikajočih in bleščečih možnosti, ki naj bi nas izpolnile kot posameznike in nam polepšale življenje. Fraza, po kateri so mediji "okno v svet", je utemeljena na ravni nepremišljene površine. Ustvarjajo namreč pompozno in megalomanski spektakel, v katerem smo gledalci (posebno mladi) povabljeni, da sedemo v udoben naslonjač, v eni roki kokakola, v drugi prenosni računalnik, na levem ušesu brezžični mobilni, na desnem ušesu slušalka s šundrsko glasbo, pred nami pa ogromen ekran, ki nam zapolni celoten čutni spekter. Idilična slika je torej jasna: mladi smo do zadnjega kotička zasedeni, naš čutno/čustveni aparat nasičen z neumnostmi, možgani pa pregneteni in kaotično kepo zavajenosti, ki je stalno "na off" (kot pravijo Zmelkoovi). Le od vsakega posameznika je odvisno, kako bo prejete informacije, (ne) vrednote, življenjska pravila odkodiral in prebral. Kdorkoli slepo verjame vsemu, kar ponuja medijska "mašinerija", je izgubljen in z nasmeškom moralno mrtev. Kdor pa skromno, premišljeno in argumentirano preceja ponujene vsebine, nič zlobnega sluteč, ampak le željan spoznavanja bolj-resničnega sveta, je izpostavljen družbenemu neodobravanju in etiketam nenormalnosti, nesposobnosti in nesociabilnosti. Ko bom velik, bom tiho, to je cilj današnje medijske socializacije...

Jernej Šček

MePZ Lojze Bratuž v Ljubljani Božične melodije v Francišškanski cerkvi

V soboto, 17. t. m., je goriški mešani pevski zbor Lojze Bratuž, ki ga uspešno vodi dirigent Bogdan Kralj, prinesel "primorsko navdušenje", kot se je izrazila ena od poslušalk, ki se je udeležila koncerta, v zasneženo Ljubljano. V lepi Francišškanski cerkvi Marijinega oznanjenja na Tromostovju so zadonele praznične božične melodije, ki so se dvigovale pod visoke cerkvene oboke in se prepletale z zvokom veličastnih orgel. MePZ Lojze Bratuž se je namreč dogovoril za koncert takoj po nedeljski večerni maši, med katero so goriški pevci tudi peli. Večina ljudi, ki so se udeležili maše, je tudi ostala na koncertu. Po sprehodu po božično okrašenih ljubljanskih ulicah je zbor

zapel pri večerni maši, katere se je udeležilo veliko vernikov. Sledil je doživet koncert, pri katerem je občinstvo navdušeno ploskalo solistom in pevcem, ki so se izkazali v kantati Slovenski Božič belokranjskega skladatelja Matija Tomca. Poleg te je zbor zapel še nekaj božičnih pesmi, ki so jih poslušalci veselo sprejeli. Nato so se bratje francišškanskega reda zboru prisrčno zahvalili za sijajen koncert. Tako se je za goriški zbor Lojze Bratuž zaključila vrsta božičnih koncertov, ki jih je priredil na Primorskem, saj je imel koncerte na Sveti Gori, v Pevni pri Gorici in v Križu pri Trstu. Sedaj pa se bo pripravil za prihodnje koncerte in tekmo-

Ivana Paljk

Foto Marilka Koršič

Iz Burundija se oglašča misijonar Danilo Lisjak Dela v misijonih res ne manjka!

Škoda, da nimam časa za redno korespondenco, ki mi kar krade noči. Bodi Bogu potoženo. Danes sem rekel našemu šefu, da imam samo eno željo poleg svetosti, da bi mi Gospod podvojil čas mojega počitka, ne da bi za to sam vedel. Čudne želje. Ja, delo narašča, nas pa je vse manj in starost leze v kosti. No, misijonar ne sme nikdar tarnati! Boglonej, da ste našli prostor za objavo tistega mojega pisanja ob mojem obisku v Sloveniji za 14 dni. Gospod Horvat Gusti je dober pacient v rokah ljubljanskih zdravnikov in dobro okreva. Pričakujemo ga v Burundiju čim prej. Po tej poti bi se nocoj rad zahvalil vsem, ki sestavljate moje pridno misijonsko zaledje, in tudi vsem velikodušnim dobrot-

nikom, ki nenehno podpirajo moje misijonsko in karitativno delo v Burundiju. Saj bi včasih bolj potreboval počitek, pa spet Previdnost določi svoj program in uvidim, da bomo res počivali samo v nebesih! Burundi caplja v toliki neukosti, da me to vsak dan bolj boli. Skušamo doprinesti naše kapljice v ocean potrebe, pa jih ne bomo nikoli vseh uresničili. Mir v zadnjih mesecih je najlepši dar neba za hiter razvoj. Ko sem danes hitel v 85 km oddaljeno Gitego, kjer mi je 83-letni švicarski misijonar reviziral stari generator, sem občudoval natanko obdelane doline in hribe. Ena sama večno zelena preproga! To vzbuja upanje, čeprav sem dopoldne v Karitasu skupaj s sodelavci, kot redno vsak črteček, delil najpotrebnejšim starejšim

župljanom za golo preživetje. 200 pregrinjaj, odej, smo dali za Božič starejšim, in to se ponavlja trikrat na leto. Hvala Bogu, pomoč kar redno prihaja. Tudi nedeljska miloščina je vsa namenjena revežem in se je v decembru precej izboljšala, kar je znamenje, da ljudje le imajo malo več sredstev in radi podprejo misijonsko delo v župniji. V pripravi je gradnja nižje gimnazije in cerkve sv. Doroteje, ki je patrona naših sester beneških Dorotejk, katerim pripada tudi s. Bernarda Cucit iz Krmina, ki deluje tudi v našem misijonu. Dva laika sta prihitela iz Bologne in iz Madagaskarja za šolanje animatorjev oratorija. Te ga bomo počasi organizirali v velikih podružnicah in pri fari. Mladine je okrog 30 tisoč v misijonu. Težava ne zmanjka. Štiri mesece ni bilo vode in smo hodili v doline zajemat kot v starih časih in kar ljudje delajo še danes. Sedaj pa prob-

lemi z električno. Čez dan smo zadovoljni s soncem in vse se ustavi in šele popoldne nam dajo za čez noč. Zamenjujejo od termitov pregrizene evkaliptusove

drogove. Pravijo, da bomo morali potrpeti vsaj 6 mesecev! Tudi to gre v misijonsko potrpežljivost! Malo bo težav z varilci in verjet-

no bom moral z večjim agregatom variti vse potrebno za šolo in cerkev.

Obvezna osnovna šola za otroke bo stopila v veljavo 1. 2010, torej prihodnje leto. Katekumenati bodo tako po vsej verjetnosti začeli služiti drugim namenom, čeprav bo ožja priprava na prejem zakramentov še vedno v okviru misijona zaradi dosledne in resne priprave, ki je med šolskim poukom nemogoča. Moji sobratje pravijo, da bi bil že čas, da malo mislim na kakšen oddih v domovini. Verjetno bom po velikonočnih praznikih začel razmišljati tudi o tem, če bo delo v gradnjah ponehalo. Tebi, Jurij, in vsem garačem na uredništvu Novega glasu, zahvala za medijsko podporo misijonskemu delu, bralcem pa za zaupanje, ki ga še naprej po svojih duhovnih in gmotnih močeh podarjate vsem slovenskim in drugim misijonarjem v tretjem svetu! Vsem iskren boglonej!
Danilo Lisjak iz Burundija

4. NAVADNA NEDELJA

5 Mz 18,15-20; Ps 95; 1 Kor 7,32-35; Mr 1,21-28

Evangelist Marko deluje najprej skupaj z apostolom Pavlom. Toda zaradi posebnih težav, na katere naletita v Mali Aziji - z njima je tudi Barnaba - menijo, da Janez, ki se imenuje Marko, naj ne hodi z Barnabom in Savlom (Pavlom). - Pokrajina je že sama po sebi zelo zahtevna in zato težka, zaradi česar Marko ne bi bil utrjen za težavno oznanjevanje evangelija. Zato se tu v Mali Aziji ločijo. Marko se vrne, Savel in Barnaba pa nadaljujeta evangelizacijo v Mali Aziji. Barnaba je doma z bližnjega otoka Cipra, zato je že utrjen za zahtevno misijonsko delo. A ni samo pokrajina problematična, saj je tudi Pavel trdega značaja. Može niso fanatiki, niso pa za skupno delo. Tudi danes se skuša spoznati sposobnosti in telesne zmogljivosti delavca v Božjem vinogradu. Kajti vsak si mora izprositi Svetega Duha za

treznost in duhovno presojo samega sebe. Kakšen naj bo delavec pri delu za evangelij, beremo v drugem pismu apostola Pavla Timoteju, kjer pravi: "Na to jih moraš opozarjati in jih rotiti pred Bogom: naj se ne pričakajo za besedo, ker ni v nobeno korist, poslušalcem pa je v pogubo. Potrudi se, da se boš pred Bogom izkazal za preizkušnega, za delavca, ki se mu ni treba sramovati in ki pravilno ravna z besedo resnice. Ogiblji pa se posvetnih čenč" (2 Tim 2,14-16). Apostol Pavel govori o starešinah, ki jih je postavil, da vodijo cerkvene skupnosti. "Starešina mora biti neoporečen, mož ene žene, naj ima verne otroke, take, ki jim ni mogoče očitati razuzdanosti ali nepokorščine. Ker je škof Božji oskrbnik, mora biti neoporečen. Nikakor ne sme biti prevzetan ne jezljiv, ne pijanec ne pretepač in ne nesramen dobičkolovec. Biti pa mora gostoljuben, doberljiv, razumen, pravičen, svet, sebe mora obvladovati. Trdo se mora držati zanesljive besede, ki je v skladu z naukom. Tako bo zmožen z zdravim poukom spodbujati, nasprotnike pa izpodbijati (2 Tim 1,6-9).

Pavel je hud proti nepoštenim: ponavlja ostro obsodbo, ki je bila izrečena na račun Krečanov: "Krečani so večni lažnivci, hude zveri, leni trebuhi" (Tit 1,12). Sveti Ignacij Lojolski, Peter Kanizij in vsi bolj znani svetniki so vedno poudarjali nujno potrebo po temeljito izbranih utemeljivih vračanja zmote v krščanskem nauku in notranjo čistost pri učiteljih vere. Varovati pa se je treba skrajnosti: na eni strani, češ da je vse hudičevno, na drugi pa, da hudiča ni več; od njega so se že poslovili, misleč, da ga ni več. A današnji evangelij nam drugače govori, da imamo namreč opraviti in bomo imeli opraviti do konca s strahotno hudobijo. Toda Jezus nastopa tudi danes z močjo in oblastjo. Gotovo nič koliko hudičev mora zapustiti cerkve in ljudi zaradi molitve, moči in oblasti skupne vere. Jezus je vedno pri nas in z nami. Tudi beremo o spreobrnitvi toliko Savlov, ki jih Bog vrže s konja prevzetnosti, sovraštva, greha. Daritev sv. maše je zdravilo zoper strup neve-

re in zoper razuzdanost življenja. Bogoslužje svečnice nas opominja, da je Jezus daritev za naše grehe. Je luč, ki nam sije v skrivnostno življenje, ki je skrito v Jezusu Kristusu. Poleg radosti nebeskega Očeta hrani tudi meč bolečin. Toda Sočutna (Žalostna Mati Božja) hrani kal življenja prav v trpljenju, kal vstajanja in blaženosti. V Mojzesovi knjigi beremo, kako je Bog napovedal novega preroka, ki bo govoril v Božjem imenu. Spoznali ga bomo po izpolnitvi Božje obljube. Ta napovedani prerok je Jezus Kristus. Apostol Pavel ga oznanja tako, da brani npr. svobodo vsakega človeka glede poroke ali samskega življenja. Priporoča pa neporočenost zaradi kratkega časa, ki nam je odmerjen za življenje na tem svetu. Takole piše: "To pa rečem, bratje, da je odmerjeni čas kratek. Odslej naj bodo tisti, ki imajo žene, kakor da jih ne bi imeli, tisti, ki jočejo, kakor da ne bi jokali, tisti, ki se veselijo, kakor da se ne bi veselili, tisti, ki kupujejo, kakor da ne bi nič imeli, in tisti, ki ta svet uporabljajo, kakor da ga ne bi izrabljali, kajti podobna tega sveta mineva" (1 Kor 7,29-31).

PETERLINOVA DVORANA Proslava ob 50-letnici izhajanja Našega vestnika

Naš vestnik posredovalec vere

Peterlinova dvorana v Trstu je bila v nedeljo, 25. januarja, tako polna prijateljev glasila tržaških duhovnikov Našega vestnika, da je delež občinstva zasedal celo predverje velikega prostora. Osrednji snovalec Našega vestnika, škedenjski kaplan g. Dušan Jakomin, je sedel v prvi vrsti pod odrom, da bi neposredno nadzoroval potek slavnostnega večera ob 50-letnici izhajanja verskega časopisa. Slovesnost je bila na programu že lani novembra, odgovornemu uredniku časopisa pa se je tedaj žal pripetila nesreča, po kateri je moral dalj časa okrevati na vozičku: vsem je sicer znana čvrstost duha g. Jakomina, ki se ni vdal usodi, in je s pomočjo uigrane delovne skupine tokrat postavil v prostorih na Donizettijevi zanimivo razstavo z naslovom Od Linotypa do računalnika, ki priča o zapletenem, a čudovitem prehodu od nekdanje starinske tehnike do naj sodobnejše tehnologije. G. Jakomin je namreč v svojem dolgem časnikarskem življenju neposredno doživel ta premik, vselej ga je znal suvereno izrabiti in pospremiti Naš vestnik do današnjega bralca. Časopis pa je vse skozi ostal zvest svoji začetni izhodiščni misli, to je nagovarjanju zamejskega vernika na podlagi verskih in narodnostnih vršin. Naš vestnik je tako danes zvest pričevalec našega verskega življenja in kulturne tradicije, v njem pa ne manjka pronicljivih komentarjev o sodobnosti in drugih tematikah. Na slavnostnem večeru, ki ga je

bogatilo petje Mlajše deklishepevske skupine Vesela pomlad, je najprej spregovoril predsednik duhovske zveze g. Žarko Škerlj. Bazovski župnik je poudaril neprecenljivo vlogo, ki jo g. Jakomin ima pri Našem vestniku: "On je namreč duša, motor in ne le odgovorni urednik časopisa; je pisatelj in zbiratelj gradiva, urejevalec vsebin; je človek, ki je svoje duhovništvo združil z urejevanjem časopisa

Na isti idejni dolžini je bil poseg slavnostnega govornika večera, zgodovinarja Jurija Rose. Gost je izhajal iz osebnega doživljanja pisane besede, ki ga je tudi preko zamejskega tiska (našega tednika Novi glas, knjig Goriške Mohorjeve družbe, založbe Mladika in Našega vestnika) utrdila v ohranjanju vere. Jurij Rosa se je po kratkem orisu zgodovine časopisa poglobil v vsebinsko razsežnost Našega ve-

lahko beremo številne članke za liturgično vzgojo vernika, svetopisemske razlage, ekumenske prispevke, seznanjamo se z življenjepisi svetnikov, cerkveno zgodovino in umetnostjo. V njem spremljamo življenjske zgodbe mnogih osebnosti iz cerkvenega in kulturnega tržaškega in širšega primorskega prostora ter beremo razmišljanja bralcev". Vsa njegova vsebina, s preglednostjo in jedrnatostjo člankov ter razporeditvijo tem, izžareva neko plemenito preprostost, ki je dostopna vsakemu bralcu. Dotakne se naše duše in našega srca, tudi z

lepim slovenskim jezikom. "Njegovi članki in komentarji se odlikujejo po resnicoljubnosti, a tudi strpnosti. Pozivajo k upoštevanju jasnih krščanskih načel, brez visoke bogoslovne znanosti in brez kakšnega politikantskega orožja; spodbujajo k ohranjanju versko-moralnih in narodnih vrednot in vzorcev obnašanja ter k srčni kulturi", je dejal Jurij Rosa. Naš Vestnik torej "razlaga, poučuje, spodbuja, prepričuje, svari in opominja, bodi prilično ali neprilično".

Množico je nato nagovoril ravno g. Jakomin, ki se je v vlogi odgovornega urednika zahvalil nekaterim sodelavcem in prijateljem Našega vestnika in jim podaril grafiko z znamenitim križem umetnika Andreja Ajdiča. Povezovalka večera Sara Trampuž je nato prebrala še pisno voščilo tržaškega škofa Evgena Ravignanija, g. Jakomina sta pozdravila še urednik Ognjišča Franc Bole in deželni svetnik Igor Gabrovec, za katerega je Naš vestnik posredovalec take vere, v kateri se zrcali ljubezen, ne pa avtoriteta.

Igor Gregori

Foto IG

do take mere, da se ob njem ne da ostati ravnodušen". Naš vestnik je po mnenju g. Škerlja smerekaz, ki nam v "vedno bolj normem, idejno pluralističnem, a orientacijsko zbežanem svetu" kaže smer, na preprost način povezuje, versko pogloblja, obveča in predstavlja večje prireditve v Cerkvi in svetu, v škofiji in po naših vaseh. Naš vestnik povezuje verne in celo neverne, "berejo ga najbolj redni kristjani kot tudi tisti, ki v cerkev ne zahajajo".

stnika, ki je neprecenljiv vir za zgodovino verskega življenja tukajšnjih Slovencev v vseh njegovih pojavnih oblikah, zlasti v posebnih verskih navadah. "Naš vestnik prinaša mnogo tehtnih prispevkov za osebno versko rast. Objavlja vrsto praktičnih pastoralnih smernic, spodbud in opozoril za pristno krščansko življenje posameznika, družine in občestva. Seznanja nas z verskim dogajanjem vseslojne Cerkve in bližnje soseščine. Na njegovih straneh

in prijateljem Našega vestnika in jim podaril grafiko z znamenitim križem umetnika Andreja Ajdiča. Povezovalka večera Sara Trampuž je nato prebrala še pisno voščilo tržaškega škofa Evgena Ravignanija, g. Jakomina sta pozdravila še urednik Ognjišča Franc Bole in deželni svetnik Igor Gabrovec, za katerega je Naš vestnik posredovalec take vere, v kateri se zrcali ljubezen, ne pa avtoriteta.

Igor Gregori

Kratki

Molitvena osmina za edinstvo kristjanov v Ljubljani pri uršulinkah

V sredo, 21. januarja 2009, je bila v župnijski cerkvi Sv. Trojice (pri uršulinkah) v Ljubljani sv. maša, ki jo je daroval pomožni škof msgr. dr. Anton Jamnik. Ob njem sta somaševala katoliška duhovnik msgr. Anton Rojc in prof. dr. Bogdan Dolenc. Na poseben način sta pri bogoslužju sodelovala tudi protojereji srbke pravoslavne Cerkve Peran Bošković z uvodom v očenaš in škof evangeličanske Cerkve v Sloveniji

Bošković, msgr. dr. A. Jamnik, Erniša (foto Janez Strah)

mag. Geza Erniša s povabilom k pozdravu miru. S skupnim nastopom predstavnikov treh krščanskih Cerkva je bila vzpostavljena podoba bolj edine Cerkve, za katero si prizadevamo kristjani različnih veroizpovedi. Pri bogoslužju je sodeloval mešani cerkveni pevski zbor z Brezovice pri Ljubljani. Po sv. maši so škof Jamnik, paroh Bošković in evangeličanski škof Erniša predstavili osebne poglede na ekumenizem. Na koncu srečanja so prebrali odlomek iz molitve ustanoviteljice cerkvenega gibanja Marijino delo Chiare Lubich z ekumenskega srečanja škofov leta 2001 v Zürichu v Švici.

Srečanje s predstavniki katoliške Cerkve v Mestni občini Nova Gorica

Župan Mestne občine Nova Gorica Mirko Brulc se je na tradicionalnem ponovletnem srečanju sestal s predstavniki katoliške Cerkve v Mestni občini Nova Gorica pod vodstvom Aleša Rupnika, novogoriškega dekana. Uvodoma je župan zbranim predstavil minulo leto, opravljeno delo, večje zaključene investicije v občini in načrte za prihodnost. Pri tem je posebej izrazil zaskrbljenost nad morebitnim povečanjem socialnih problemov zaradi svetovne gospodarske krize, na katere se bo potrebno pripraviti. V imenu zbranih predstavnikov katoliške Cerkve je spregovoril novogoriški dekan Aleš Rupnik, ki je na začetku izrazil zadovoljstvo, da je bil Mirko Brulc izvoljen za poslanca Državnega zbora RS. Nadaljeval je s poročilom, da tudi sami zaznavajo povečanje iskanja pomoči, in sicer tako neposredno v cerkvah kot tudi v Karitasu, kar kaže na to, da so stiske ljudi vse večje. Obenem je dekan Rupnik izrazil zadovoljstvo nad dejstvom, da projekt Hit-a in Harrah'sa ni zaživel, k temu naj bi po njegovem prepričanju veliko pripomogla tudi katoliška Cerkva z vplivom na javno mnenje. Dekan se je dotaknil tudi čezmejnega sodelovanja, kjer je opozoril na dejstvo, da tu živimo Slovenci in Italijani drug ob drugem in da je znamenje zrelosti to, da gredo koraki v smer sodelovanja in sprave. Pri tem je omenil pomembno vlogo združenja Concordia et Pax, ki si prizadeva za omenjene vrednote. Predstavniki Cerkve so se občini zahvalili za izgradnjo poslovilne dvorane na pokopališču v Stari Gori, ki je po njihovem mnenju pomembna pridobitev. Na srečanju je bil govor tudi o obnovi cerkva. Župan Mirko Brulc je povedal, da je občina zakonsko vezana na pomoč pri vzdrževanju in obnovi cerkev na Kostanjevici in na Sveti Gori, ostale cerkve pa so vezane na pristojnost cerkvenih oblasti. Kot je povedal, imajo trenutno v proračunu prednost socialni programi, obenem pa veliko nalog, ki jih je država že prenesla na lokalne skupnosti, dodatno obremenjuje občinski proračun. Obe strani sta nazadnje izrazili pripravljenost za nadaljnje dobro sodelovanje.

MAČKOLJE Ob 50-letnici smrti

Msgr. Ivan Tul: duhovnik, teolog, pisatelj, pesnik

"Da, dober duhovnik. To je velika stvar, ker se res veliko zahteva, da je kdo vsestransko dober duhovnik. Ni dovolj, da je osebno čist in neomadeževan, biti mora tudi v dušnem pastirstvu ne le požrtvovalen, ampak tudi moder, previden, zmeren ter skrajno potrpežljiv. In končno, kar še največ velja, da ne išče sebe, temveč edinole slavo Božjo po rešitvi duš, za katere se žrtvuje. Ta ideal dobrega duhovnika je pok. g. prof. (dr. Ivan Tul op. ur.) prakticiral vsa dolga leta svojega duhovniškega življenja". Tako je dejal msgr. Jakob Ukmar po končani sv. maši in pred prenosom trupla dr. Ivana Tula iz domače mačkoljanske cerkve na pokopališče dne 7. februarja 1959: msgr. Ukmar, Tulov sobrat in prijatelj, je v svojem slovesu zajel najzlahnejše lastnosti človeka, ki ga je Bog postavil v naše kraje v prvi polovici 20. stoletja, da bi s svojo vzornostjo, poštenostjo, besedno nadarjenostjo pospremil svoje vernike čez hudournike zgodovine. G. Ivan Tul se je rodil 2. julija 1877 v ugledni kmečki družini – pri Gučetovih. Gimnaziji je obiskoval v Trstu. Po maturi je stopil v centralno semenišče v Gorici (1898-1902) in še pred koncem študijev je bil 14. julija 1901 posvečen v duhovnika. Služboval je na

prej mesec dni kot kaplan v Predloki, od septembra 1902 pa je bil začasni prefekt v škofijskem konviktu, nato tajnik novega tržaškega škofa Franciška Nagla do 1906 in kaplan pri Novem sv. Antonu v Trstu. Študije je nato nadaljeval na Dunaju (1910-1912) in doktoriral leta 1913. V goriškem semenišču je leta 1912 kot suplent poučeval moralno teologijo, dve leti zatem je postal redni profesor. Med prvo svetovno vojno je dr. Tul služil kot mornariški kurat v Pulju; v tej službi je moral spremljati na morišče Nazaria Saura. Ko je obsojenec vzklikal iredentistična gesla Italiji, ga je duhovnik Tul skušal preglašati z glasno molitvijo. Zaradi tega so mu italijanski nacionalisti hudo zamerili in mu pozneje povzročali določene težave v službi. Od leta 1922 do upokojitve 1947 je v goriškem semenišču poučeval moralno, cerkveno umetnost in deželne jezike (slovenščino, hrvaščino in italijanščino). Od leta 1923 je bil spirital, vendar je moral na fašistično zahtevo to službo zapustiti in se tudi izseliti iz semenišča. Postal je dušni pastir za bolnike. Tedaj je opravljal tudi službe prosinodalnega izpraševalca, škofijskega cenzorja in asesorja cerkvenega sodišča. Leta 1936 je bil imenovan za monsinjorja. Zadnja leta ga je mučil sklepni revmatizem, da je bil dolgo priklenjen na posteljo.

Umrl je 26. januarja 1959 v Gorici.

Proslave
Natanko 50 let po smrti msgr. Tula so se Mačkoljani, zbrani okrog domačega Slovenskega prosvetnega društva, poklonili njegovemu spominu z dvema pomembnima dogodkoma, ki sta bila v petek, 23., in v nedeljo, 25. januarja.

Petkov večer sta sooblikovala predsednik SPD Mačkolje Niko Tul in nekdanja šolnica, publicistka in vneta kulturna delavka Ljuba Smotlak, ki je zbrala gradivo in uredila brošuro o msgr. Ivanu Tulu: priložnostno publikacijo je izdala župnijska skupnost Svetega Jerneja iz Mačkolj ob podpori občine Dolina, Slovenske prosvete in Slovenskega prosvetnega društva Mačkolje.

Brošura prinaša dragocen vpogled v vsestransko delovanje msgr. Tula. V uvodni besedi je škedenjski kaplan Dušan Jakomin jasno začrtal postavnost in kulturna izhodišča velikega Mačkoljana: "Msgr. dr. Ivan Tul je bil duhovnik iz časa prekoncilске Cerkve, zato moramo njegov lik in nastop sprejemati v tem okviru". Bil je kot duhovnik do skrajnosti zvest svoji izbiri, dosleden, izobražen, kar mu je omogočilo, da se je razdajal na podlagi svojega osebnega duhovnega in kulturnega bogastva, je zapisal g. Jakomin. Po srcu je bil dober skoraj do naivnosti, nekoliko zadržan. Spadal je v tedaj znano izstopajočo trojko treh soščolcev. "To so bili msgr. dr. Jakob Ukmar, msgr. dr. Josip

Ujčič, beograjski nadškof, in msgr. Ivan Tul. Čeravno prostorsko oddaljeni, so bili med seboj povezani, vsak je pustil svoj pečat v kraju, kjer je deloval".

V brošuri najdemo tudi izbor njegove posvetne proze. Zanimivi so njegovi domoljubni spisi, v katerih se odražata izredna navezanost in spoštovanje do rodne kraja in njegovih prebivalcev (spise na to temo je objavljval v koledarjih Goriške Mohorjeve družbe), pa tudi poljudni spisi o krajih in zan-

Foto IG

imivostih ter njegove poezije. Prispeval je tudi nekatera besedila za cerkvene pesmarice, ki jih je urejal Vinko Vodopivec, izdajala pa prav GMD. Še danes slovenski cerkveni pevci radi pojejo priljubljeno šmarnično pesem Milo donijo maja zvonovi, ki jo je sicer uglasbil in priredil skladatelj Matija Tomc, besedilo pa je

napisal Ivan Tul in ga je tudi objavil v zbirki Rožmarin in Cipresa. Njegove 'Šmarnice' so namreč še danes vodilo in zgled za lepo krščansko življenje in hkrati spodbuda k poštenosti in ljubezni do Boga, do Jezusove Matere Marije in do vsega stvarstva. Poleg brošure so v petek v srenjski hiši predstavili še nekatere knjige, spise, rokopise, pisma, dokumente in fotografije iz življenja msgr. Ivana Tula. Večina gradiva je iz zapuščine samega dr. Tula, ki

Tul nekako obsojen, bodisi zaradi spleta nesrečnih okoliščin (na primer požig vasi oktobra 1943, v katerem je zgorela tudi njegova domača hiša - po tem dogodku se msgr. Tul ni več rad vračal v vas), bodisi zaradi malomarnosti, morda tudi nehvaležnosti, s katero so sovaščani sprejemali usodo rojaka, ki se je dejansko povsem oddaljil od rodne okolja, a do katerega je do konca čutil izredno navezanost. "Niko Tul je dušnega pastirja označil za človeka izrednega duha, bil je strog moralizator, izreden v teološkem preučevanju Božje Matere Marije in hkrati njen vneta častilec.

Spominska tabla

In ravno mačkoljanska verska skupnost se je v nedeljo, 25. januarja, zjutraj, zbrala v domači cerkvi, da bi se ob bogoslužju g. Sandijana Osojnika in priložnostnih besedah Ilarija Tula še enkrat poklonila spominu velikega domačina. Po sveti maši je množica že stala pred cerkvijo, kjer je ob petju domačega cerkvenega zbora pod vodstvom Andreje Štucin prisostvovala odkritju plošče - delo je umetniško izoblikoval Pavel Hrovatin -, ki jo je odkril pranečak msgr. Tula, Idle Tul. Na kamniti tabli, na zunanji steni cerkve sv. Jerneja, je ob imenu Ivana Tula ponazorjen kehl s hostjo, v rdečih črkah pa so zapisane dejavnosti, ki jih je pokojnik opravljal v svojem življenju: v spominu bo ostal zapisan kot duhovnik, teolog, pisatelj in pesnik.

Praznovanje sv. Frančiška Saleškega v Gorici

Katoliški časnikarji kot apostoli, ki so se izučili ob Jezusu

Na vigilijo praznika sv. Frančiška Saleškega, zavetnika katoliških delavcev pri sredstvih družbene obveščanja, se je goriški nadškof msgr. Dino De Antoni tudi letos želel srečati s krajevnimi časnikarji, fotografi in tiskarji pri običajni maši v duhovniškem domu v Semeniški ulici v Gorici. Ker smo katoliški časnikarji v prvi vrsti klicani, da bi iskali dobro človeka, resnico in spoštovanje do ljudi, je prisotne nagovoril o tem, kako je Jezus "izučil" apostole, da so postali dobri posredniki veselega oznanila. Najprej so nekaj časa živeli z njim, izkusili dialog, sporazumevanje in delili življenje. Oblikoval jih je tudi kot skupino, da bi vsakdo razumel, da potrebuje tudi druge, čeprav ohranja vsak posameznik svojo istovetnost. Med dvanajsterimi, je še povedal msgr. De Antoni, so bili cestni-

nari ("danes bi rekli: pripadniki desnice"), pa tudi zeloti ("pripadniki levece"); nekateri so bili tudi po vsej verjetnosti politično neopredeljeni. "V Jezusovi šoli je dovoljeno imeti za sabo različne zgodbe". Ti apostoli so imeli tudi moč izganjati hude

duhove, sile, ki zasnujejo človeka in mu onemogočajo, da bi bil res človeški. S komuniciranjem vesele novice, da Bog je ljubezen, lahko tudi mi pomagamo ljudem, da bi bili res ljudje. Iz tega izhaja, da se katoliški časnikar s svojo osebnostjo opredeljuje, da ne piše anonimno, ampak odgovorno, v spoštovanju do vseh. Potrebna je modrost, torej sposobnost živeti in okušati to, o čemer se poroča. Nadalje sta potrebni še potrpežljivost in izkušnja, da bi doumeli, kako novica ni sama sebi namen. Torej: "informacija,

znanje in modrost!" Po maši, pri kateri je somaševal msgr. Giuseppe Baldas, je navzoče pozdravil urednik tednika Voce Isontina Mauro Ungaro; voščila, da bi bilo novo leto za vse plodno in uspešno, pa je prinesel tudi naš glavni urednik Andrej Bratuž. Nato je nadškof blagoslovil ploščo, ki jo bodo postavili v sejno sobo uredništva škofijskega tednika. Spominjala bo na msgr. Maffea Zambonardija, prvega urednika tednika (od 1964-1978), ki je v visoki starosti umrl decembra lani. **DD**

Od 3. februarja dalje Sončnica prireja niz predavanj

Vtorek, 3. februarja, se bo začel niz polletnih predavanj, ki jih prireja Skupnost družin Sončnica v Domu Franc Močnik (ul. San Giovanni 9 v Gorici). Na ta dan bo namreč ob 20.30 p. Peter Lah DJ govoril o medosebni komunikaciji. Peter Lah se je rodil v Komendi pri Kamniku. Filozofijo in teologijo je študiral v Ljubljani in Frankfurtu. Leta 2004 je doktoriral iz komunikologije na Northwestern University v Chicagu. Predaval je na več univerzah v ZDA. V lanskem sezoni je predaval tudi na Fakulteti za uporabne družbene vede v Novi Gorici. Občasno objavlja v časopisih Dnevnik, Finance in Družina. Ob besedi komunikacija pogosto pomislimo na govorjenje ali pisanje, ne pa, da je za razumevanje najprej potrebno poslušati. Predavatelj bo predstavil nekaj osnov in spoznanj komuniciranja. Sledila bo priložnost za izmenjavo izkušenj in pogledov. **V torek, 10. februarja**, bo Bernard Spazzapan govoril na temo: Stare in nove odvisnosti v iskanju sreče. Dr. Spazzapan je psihater, ki je bil do leta 2008

direktor Centra za odvisnosti pri goriški krajevni zdravstveni ustanovi. Sodeloval je pri številnih projektih na področju zdravstva in zdravljenja odvisnosti. Po upokojitvi se ukvarja s svetovanjem v ambulanti za preprečevanje odvisnosti v Novi Gorici. **V torek, 17. februarja**, bosta Vilma in Dani Siter govorila na temo Je družina še vrednota? Zakonca Siter prihajata iz Leskoveca pri Krškem. Vilma je po poklicu zdravnica, specialistka splošne prakse, Dani pa višji knjižničar in učitelj angleščine. Imata štiri otroke. Problematiko odnosov v družini in še posebej med zakoncema spremljata že vrsto let. **V torek, 3. marca**, bo Marija Merljak govorila na temo Hrana za jasne in modre misli. Predavateljica je univerzitetni diplomirani inženir živilske tehnologije in aktivna članica HPC (Health Professionals Council), svetovnega Sveta profesionalcev za zdravje v okviru GNLD International. Skupaj s hčerko je avtorica knjige Zdravje je naša hranjena odločitev (Prešernova družba, 2008), katere je trenutno v tisku že 5. ponatis.

ARS

DRUŠTVO ARS

Vljudno vabi na odprtje razstave

**VOJKO GAŠPERUT:
ISTRSKA TIHOŽITJA**

O slikarju in njegovem delu bo spregovoril Jurij Paljč

Galerija Ars na Travniku, Gorica
Petek, 10. februarja 2009, ob 18. uri

KD
Sabotin

V sodelovanju z
Okrožnim svetom za Pevmo-Štmauer-Oslavje,
Župnijo sv. Mavra in Silvestra,
Zvezo slovenske katoliške prosvete,
Turističnim društvom Solkan in
Pevskim KD Slavec Solkan,
Civilno zaščito Občine Gorica

ŠAGRA SV. VALENTINA

ŠTMAVER

NA SEDEŽU DRUŠTVA - OKRAJ ZNARIŠČE, 4
31. januarja; 6., 7., 8. februarja 2009

Sobota, 31. januarja 2009

Ob 20.30 Nastop MoPZ ŠTMAVER
Dirigent: **NADJA KOVIC**
Odprtje razstave:
MIZARSKO ORODJE
Razstavlja: Zdravko GRUDEN
Ogled dokumentarnega filma o
SOLKANU IN SOLKANSKIH MIZARJIH
Avtor: Miran BRUMAT
Koncert MePZ SLAVEC Solkan
Dirigent: Miran RUSTJA

Petek, 6. februarja 2009

Ob 20.30 Ples s rock skupinama
THE M.A.F.F. in SIMPLEX

Sobota, 7. februarja 2009

Ob 20.30 Ples s ansambлом **HAPPY DAY**

Nedelja, 8. februarja 2009

Ob 10.00 Odprtje kioskov z jedmi na žaru,
vinom, pijačo in **domačimi štruklji**
Ob 14.30 Slovesna sv. maša
Ob 15.30 Nastop KD Pihalnega orkestra
GORIŠKA BRDA (SLO)
Dirigent: **Boštjan VENDRAMIN**
Ob 18.00 Ples s ansambлом **MEGA MIX**

Toplo vabljeni!

Obvestila

Vpisovanje v otroške vrtce in v 1. razred osnovne šole bo potekalo na ravnateljstvu v ul. Brolo, 21 od 2. do 28. februarja 2009, od ponedeljka do petka od 11.00 do 13.30, ob sobotah od 11.00 do 12.30, ob torkih in sredo tudi popoldne od 15.00 do 17.00. Od 19. do 30. januarja 2009 so v vrtcih in OŠ dnevi odprtih vrat, kjer staršem predstavljajo novo šolsko organizacijo in vzgojno-izobraževalno ponudbo. Datumi in ure bodo pravočasno sporočeni vsem. **Naslednja otroška** urica bo v ponedeljek, 2. februarja, ob 18. uri. Komaj 16-letna dijakinja klasičnega liceja Giulia Battisti bo pripovedovala pravljico Prav posebna pošast.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja družabnost na valentinovo v soboto, 14. februarja, z začetkom ob 18. uri v kmečko-turistični restavraciji v Prvačini. Vpisujejo običajni društveni poverjeniki.

Z Novim glasom v Južno Turčijo in Ciper od 20. do 29. aprila 2009. Vabimo Vas na to izredno zanimivo in bogato potovanje po poteh apostola Pavla. Za informacije: uprava Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177, uredništvo v Trstu, 040 365473. Program potovanja Vam lahko dostavimo tudi po elektronski pošti, naš e-mail: mohorjeva@gmail.com. Pohitite z vpisom.

Slovenska skupnost prireja tradicionalni novoletni sprejem, ki bo v petek, 30. januarja, ob 19. uri v priznani gostilni Devetak na Vrhu Sv. Mihaela. Častni gost bo prof. Boris Pahor.

SCGV Emil Komel vljudno vabi vse člane na redni občni zbor, ki bo v petek, 30. januarja 2009, ob 16. uri ob prvem sklicanju in ob 17. ob drugem sklicanju v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž.

Cestitke

Alojzu Hledetu ob visokem

Pri težavah s krčnimi žilami in odprtimi ranami se obrnite na **Center za zdravljenje venskih bolezní v Portorožu**, tel. 00386 31 837218

življenjskem jubileju želijo obilo dobrega sin Silvester ter hčerke Lilijana, Luciana in Nadja z družinami.

Darovi

Namesto cvetja na grob Mira Kuzmina darujeta Dragica in Franc Tomsic z družinami 50 evrov za društvo krvodajalcev iz Sovodenj. **V spomin** na Bruna Piska darujeta Ana in Joško 50 evrov za hospic "Via di Natale" pri CRO v Avianu.

V spomin na Bruna Piska daruje Ada Peteani 30 evrov za hospic "Via di Natale" pri CRO v Avianu. **Za Pastirčka** daruje N. N. 50 evrov. **Za misijonarja** Danila Lisjaka ob 7. obletnici smrti drage s. Mirjam daruje sestra Adrijana 55 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 30.01.2009 do 05.02.2009)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 18.30 do 19.30, na soboto ob 15. uri. Spored:

Petek, 30. januarja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače viže, zborovski kotiček, iz krščanskega sveta, zanimivosti in humor.

Sobota, 31. januarja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 2. februarja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound, živemu se vse zgodi, vroči šport in rubrike, obvestila in zanimivosti.

Torek, 3. februarja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 4. februarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Labodi, snežno beli lepote - Izbor melodij.

Četrtek, 5. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Četrtek, 29. januarja 2009, ob 20.30

Branislav Nušič

KAJ BODO REKLI LJUDJE

REŽIJA JOŽE HROVAT

Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež

- Sobota, 31. januarja 2009, ob 20.30

Stefano Benni

GOSPODIČNA PAPILLON

REŽIJA RADOŠ BOLČINA

Dramski odsek SKPD Mirko Filej - Oder90

- Nedelja, 1. februarja 2009, ob 17. uri

Peter Shaffer

ČRNA KOMEDIJA

REŽIJA FRANKO ŽERJAL

Dramska družina F.B. Sedej iz Števerjana

**ISKRIVI SMEH
NA USTIH VSEH**

**NIZ VESELOIGER
LJUBITELJSKIH ODROV**

**VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ**

- Četrtek, 5. februarja 2009,
ob 20. uri

Natečaj Mladi oder - nagrajevanje

Otroška igrice

NAOČNIKI

REŽIJA KRISTINA CORSI

Otroška dramska skupina

SKPD F.B. Sedej

Nova Gorica

Kriza v Slovenskem narodnem gledališču

Z pred jesensko premiero Krleževe Lede v režiji Matije Kolečnik je prišlo na dan, da igralci in tehnično osebje niso najbolj zadovoljni z razmerami v novogoriškem gledališču. Problematične so bile predvsem nove prevedbe plač, zaradi katerih je prišlo do razlik med samimi igralci v ansamblu in "teh-

niki" in do poslabšanja njihovega odnosa do uprave gledališča. Kmalu za tem je del umetniškega ansambla, ki šteje 28 igralcev, podpisal nezaupnico direktorju gledališča Mojmiru Koniču, češ da po strokovni plati ni dovolj usposobljen za vodenje gledališča, ki pa mu je ni predal, in je, vsaj prejšnji teden je bila, še vedno "v predalu", saj nekateri podpisniki peticije ne želijo, da pride njihovo ime v javnost. Pri tem velja omeniti, da je bilo nekaj igralcev pripravljenih nezaupnico podpisati le, če bi bila naslovljena tudi na umetniškega vodjo in ne le na direktorja. Kakor koli že, prav ta nezaupnica, ki za zdaj še ni prišla do tistega, ki

Primož Bebler

preveč togo drži nekaj birokratskih navad. O direktorjevem pisnem predlogu za razrešitev umetniškega vodje sta na sejah 12. januarja razpravljala strokovni svet gledališča in svet zavoda. Prvi je po zasedanju sklenil, da razlogi, ki jih je navedel direktor, ne zadoščajo za razrešitev, in izrazil mnenje, naj direktor še enkrat premisli o svoji odločitvi. Svet zavoda pa je odločil, naj direktor odloči po svoji vesti in v skladu s pooblastili, ki jih ima, ter tako, da bo lahko gledališče nemoteno delovalo naprej, ne da bi bila prizadeta njegovo delovanje in program. 19. januarja je Konič kljub vsemu Beblerja razrešil s položaja. Dan kasneje se je Bebler

sestal z delom umetniškega ansambla, da bi predebatirali nastale razmere. Igralci so zahtevali sklenil izredne seje strokovnega sveta, do katere je prišlo v četrtek, 22. januarja. Na njej sta bila prisotna tako Konič kot Bebler. Člani strokovnega sveta so obravnavali razrešitev umetniškega vodje, pa tudi poročilo o nezaupnici dela umetniškega ansambla direktorju SNG Nova Gorica. Na seji so izrazili prepričanje, da razrešitev sredi sezone ne more imeti dobrega učinka in da bi bilo najbolje, da se umetniški vodja, če že ne gre drugače, poslovi po sezoni, ali pa vsaj po premieri predstave, ki naj bi jo po programu režiral in ki naj bi jo začeli igralci študirati v prvih dneh februarja, premiera pa naj bi bila konec aprila. Bebler je pojasnil, da je direktorju predlagal možnost, da bi dal sam odpoved z mesta umetniškega vodje in tako prihranil vse zoprne, povezane z zamenjavo, ni pa se strinjal s tem, da bi odstopil najkasneje do 1. februarja, kar se mu je zdelo prehitro. Konič je predstavnikom strokovnega sveta povedal, da bo do imenovanja novega umetniškega vodje to funkcijo poleg direktorske opravljal kar sam. Poudaril je, da se je tako odločil, ker misli, da je za gledališče to najboljše, ter pojasnil, da je bilo prav na dan izredne seje razpisano prosto delovno mesto umetniškega vodje. Poleg razrešitve je Bebler prejel tudi sklep o prisilnem dopustu in izredni odpovedi pogodbe, ki naj bi začela veljati s 26. januarjem. Na izredni seji so skušali člani strokovnega sveta direktorja prepričati, naj se v dobro gleda-

Izredna seja strokovnega sveta gledališča

Mojmir Konič

V Izvestjih: pogled v lansko leto Prikaz delovanja raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici

Predstojnik Raziskovalne postaje Znanstvenoraziskovalne postaje Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Novi Gorici, prof. dr. Branko Marušič, in njegovi sodelavci so časnikarjem predstavili vsebino Izvestij, to je poročila o delovanju omenjene ustanove v lanskem letu. To so že peta Izvestja, ki jih je pripravila Raziskovalna postaja. Vsebinsko je pestra, raznolika ter z vidika znanosti in zgodovine pomembna.

Temeljni prispevek je sestavek Neve Makuc o zgodovinarju prof. dr. Branku Marušiču ob njegovi 70-letnici. O predstojniku raziskovalne postaje je zapisala, "da prof. dr. Branka Marušiča ter njegovo znanstveno in strokovno delo odlikujeta natančnost in poglobljeno poz-

navanje goriške preteklosti. Slednje se odraža v obsežnem opusu najrazličnejših člankov, razprav, prispevkov in monografskih del. Številna predavanja, članke in razprave je predstavil in predstavlja tako slovenski kot tuji, zlasti italijanski javnosti. Marušiča namreč označuje tudi izredna prodornost v italijanskem in zamejskem strokovnem in znanstvenem okolju". Sledi pogovor s slavljenecem, prof. dr. Brankom Marušičem, nato pa so objavljeni članki: dr. Danila Zuljan-Ku-

mar piše o leksemih romanskega izvora v briški vinogradni-

Foto J.M.P.

lišča 26. januarja odloči drugače. V zvezi z razrešitvijo so sklenili, da direktorjevo neupoštevanje pravih pobud strokovnega sveta in sveta gledališča ter to, da se direktor pred razrešitvijo umetniškega vodje ni posvetoval z umetniškim ansamblom, odpira vprašanja o smiselnosti in funkciji strokovnega sveta in tudi avtonomnosti umetniškega vodje. Izrazili so tudi prepričanje, da takšno dejanje s posegom onemogoča proces dela v gledališču kot prostoru dialoga in kolektivnega ustvarjanja, na ministrstvo za kulturo pa so naslovili poboždo za to, da se strokovnemu svetu da večja vloga kot zgolj posvetovalna funkcija. "Direktorju predlagamo, da se v prid gledališču, umetniškemu ustvarjanju in ansamblu z umetniškim vodjem dogovorita za pravno in sporazumno rešitev nastale situacije", so člani sveta zapisali v sklepnem delu, v zvezi s poročilom o nezaupnici dela umetniškega ansambla pa je strokovni svet sklenil, da se je s tem seznanil, ne more pa o tem razpravljati in se o tem izreka, saj je za to pristojen svet zavoda. Strokovni svetniki so

se strinjali, da je treba nezaupnico podkrepiti z utemeljitvami, ter zaključili, da, če bosta direktor in umetniški vodja znala najti ustrezen dogovor, bo to spremenilo tudi situacijo v gledališču. Direktor Konič po koncu seje ni želel odgovoriti na vprašanje, ali bo predloge po spravi in sporazumni rešitvi zapleta upošteval. Povedal je le, da varianta, po kateri naj bi Bebler do konca sezone ostal na mestu umetniškega vodje, ni bila nikoli predmet dogovorov. Po mnenju predstavnikov strokovnega sveta trenutna atmosfera v gledališču ni dobra, postavljalo pa naj bi se tudi vprašanje, ali je v takšnih razmerah sploh mogoče pripeljati sezono do konca.

Nace Novak

ško-vinarski terminologiji; prof. dr. Branko Marušič obravnava odnose med mladimi italijanskimi in slovenskimi intelektualci v Gorici v letih pred prvo svetovno vojno; Jasna Fakin-Bajec piše o razvoju turizma na kraškem podeželju v obdobju socializma in postsocializma; Špela Ledinek-Lozej pa v svojem članku podaja pregled poglobljene, predvsem etnološke strokovne literature iz druge polovice 20. stoletja, o stanovanjski kulturi v Vipavski dolini. O knjižničarstvu Raziskovalne postaje v Novi Gorici je napisala prispevek Petra Kolenc. Slednjič je v novi številki Izvestij objavljeno poročilo o delu sodelavk in sodelavcev Raziskovalne postaje v letu 2008.

Raziskovalna postaja ZRC SAZU v Novi Gorici bo letos nadalje razširila in povečala svoje delovanje, tudi v sodelovanju z Goriškim muzejem in Univerzo v Novi Gorici.

M.

Kratke

Janša ni kriv za Drevo brez imena

Po branju Jančarjevega romana Drevo brez imena (Založba Modrijan) si bomo vendarle gotovi glede besedila znane "Kovači smo in naša sila skovala nam bo sreče ključ, ne svobode luč, pač pa... in iskra svetla izpod kladiva prižgala bo svobode luč". Pa ne samo to, prešli bomo od spominov avstralsko slovenskega erotomana do krvi terencev in domobrancev pa kraljeve vojske v domovini in apelov v

Auschwitzu. Brel nam bo v glavi skuter, ki je trgal mir na Dugem Otoku med Hrvaško vojno. Do konca nam ne bo dano, da bi zvedeli za pomen neke japonske besede.

Ja, ni dobro, da se arhivarji in zgodovinarji preveč poglobijo v preteklost. Ta jih utegne posrkati. Tedaj se porodi Drevo brez imena. Odrešujoče drevo iz pohorske pravljice, ki rase iz brezna v nebo do livade, kjer se blešči v soncu rosa in... gladko reže naša kosa. Pa to so že zdavnaj odkrili Kitajci. V jedilnem listu

kitajske restavracije v Ljubljani Lipnik zasledi: Mravlje plezajo na drevo - Ants climb the tree 6.40 evrov - 1,53,7 Sit. Gre za tanke špagete z drobcima mesa. Seveda išče globlji pomen, ki je najbrž povezan s Koroškimi kolodvorom, kjer Ivanka, žena umorjenega terenca, čaka na maščevanje nad morilci svojega moža. Dodal bi še, da se roman začne s 87. poglavjem do 95., ko nastopi prvo. Veliko je spretnosti pa tudi ustvarjalnosti in sočutnosti v tej knjigi. Delo velikega mojstra. Pomislite, da gre na kopanje na Miramar. Vseeno pa sam ne bi uporabil... veni Spiritus Sanctus. Klic se mogočnejše glasi... veni Sanctus Spiritus. To ni isto kot napačno bianco vino. Spretnosti navkljub pa se morda avtor le ni zavedel podobnosti priimka stotnika Aleksija Grgureviča z oblikovalcem knjige, ki je Grgičević. V glavi nam vsekakor ostane Janez Lipnik, morda dolgoletni tajnik osrednje slovenske založbe, ki je v mladih letih imel prste umazane od črnila kot moj prijatelj zgodovinar, ki pa nasprotno od avtorja prav ne mara Janše. Janša pa ni bil nič kriv, če je kupoval slabša peresa še pri Štoki. / Miro Opett

Založba Mladika je izdala ponatis Pahorjevega dela Grmada v pristanu

Pri tržaški založbi Mladika je konec minulega leta izšel ponatis Pahorjevega dela Grmada v pristanu. Gre za zbirko novel in kratke proze, ki je zadnjič izšla leta 1972 v Ljubljani in je že zdavnaj pošla. Mladikina izdaja objavlja tak izbor, kot je izšel leta 1972, tako da so ob novelah in črticah Grmada v pristanu. Metulj na obešalniku, Rože za gobavca in Orient ekspres odlomki iz romanov Parnik trobi nji in Nomadi brez oaze. Vsa dela, zbrana v knjigi, so med seboj povezana, saj jih veže pričevanje o narodnosti in materinem jeziku, vrednotah, ki so pisatelju Borisu Pahorju temeljnega pomena, čeprav ima zbirka na prvi pogled nehomogeno zgradbo, saj samostojnim novelam in črticam z zaokroženo zgodbo sledijo odlomki iz daljših pripovednih del.

Prvotna izdaja knjige iz sedemdesetih let je bila namenjena predvsem šolarjem in dijakom, zato je bila opremljena s številnimi opombami, ki so v pomoč predvsem mlajšim bralcem. Nova izdaja ohranja opombe in tudi uvodno besedo Lava Čermelja, ki osvetljuje nastanek in razvoj fašizma in njegovo raznarodovalno politiko. Tržaška izdaja bo nedvomno razveselila vse ljubitelje slovenske besede in Pahorjeve bralce, koristna in zanimiva pa bo tudi za šolsko mladino tako zaradi svoje pričevanjske vsebine kakor zaradi umetniške vrednosti evropsko priznanega pisatelja.

Zbirka novel Grmada v pristanu je doživela že več izdaj tako v italijanskem prevodu (z naslovom Il rogo nel porto) kot v francoskem (z naslovom Arrêt sur le Ponte Vecchio).

Američani imajo najraje novice s spleta

V ZDA je internet prehitel časnike kot glavni vir domačih in mednarodnih novic, po poročanju francoske tiskovne agencije AFP ugotavlja raziskava washingtonskega raziskovalnega centra Pew Research Center for the People & the Press. Najbolj priljubljen glavni vir novic za Američane sicer še vedno ostaja televizija. Sedemdeset odstotkov od skupno 1489 anketirancev, ki jih je zajela v času od 3. do 7. decembra 2008 izvedena anketa, je namreč kot svoj primarni vir domačih in mednarodnih novic navedlo televizijo. Na drugem mestu je internet, kot glavni vir novic ga je navedlo 40% anketiranih, na tretjem pa časniki. V slednjih večino novic pridobi 35% anketiranih.

Članek o dr. Antonu Kacinu

Dne 26. januarja je potekalo 25 let, odkar je umrl kulturni delavec, šolnik, jezikoslovec in politik dr. Anton Kacin. - Daljši članek bomo objavili v prihodnji številki.

Kratki

Razpis natečaja SSG za novega umetniškega vodjo

Umetniškemu vodji Slovenskega stalnega gledališča v Trstu, pisatelju in režiserju Marku Sosiču, poteče 21. junija letos delovna pogodba, ki jo je podpisal z nekdanjim predsednikom US SSG, Borisom Kuretom. Ob nastopu nove predsednice Upravnega sveta SSG, dr.

Marko Sosič

Martine Kafol, je US ponudil Marku Sosiču možnost, da podaljša svoj mandat z utemeljitvijo, da njegova prisotnost v SSG med drugim zagotavlja kontinuiteto v umetniškem razvoju. Marko Sosič se je kljub dobrim odnosom s sedanjim Upravnim svetom odločil, da bo ob koncu letošnje sezone vendarle zaključil svoje delo v SSG. Zato je Upravni svet sklenil, da objavi razpis. O izbiri novega umetniškega vodje, ki bo kot sodelavec Marka Sosiča deloval vse do konca njegove pogodbe, bo po določilih statuta odločal ravnatelj Tomaž Ban ob strokovni komisiji, ki je bila za ta namen imenovana. Ravnatelj predlog bo potem potrdil Upravni svet gledališča. Komisija bo obravnavala prijave, ki bodo prispele na Upravo SSG do 20. februarja 2009.

Razpis in vse podatke v zvezi z njim lahko preberete na spletni strani www.teaterssg.it.

Oder90 pred skorajšnjo premiero / Gospodična Papillon prvič v slovenščini

Igralci Odra90, ki deluje v SKPD Mirko Filej v Gorici, se vračajo na odrske deske v soboto, 31. januarja, ob 20.30, v nizu veseloiger ljubiteljskih odrov Iskriivi smeh na ustih vseh, v organizaciji Kulturnega centra Lojze Bratuž in Zveze slovenske katoliške prosvete, s premiero celovečernega dela, Gospodična Papillon, sodobnega italijanskega avtorja Stefana Bennija, časnikarja, pisatelja in pesnika, rojenega v Bologni (1947). V slovenski jezik je delo prevedla časnikarka, avtorica in urednica raznih publikacij Erika Jazbar. Tokrat se je prvič spopadla s prevodom dramskega teksta. Oder90 se je gledalcem zadnjič predstavil poleti 2006 na Oslavju, na prostem, z glasbeno gledališkim prikazom S pesmijo v stare cajte. V naslednjih letih je z družstvom Most postavil na oder lepljenko Wohein ob 100-letnici Bohinjske proge. Posamezni člani Odra90 so sodelovali tudi drugje. Z Bennijevo igro se igralci ukvarjajo že od lanske sezone. Premierno so jo mislili igrati že lani, a poglobljen študij ne ravno tradicionalnega dramskega teksta, predvsem pa podrobna izdelava in dograjevanje likov so prisilili izvajalce, da so premiero preložili na letošnjo sezono. Kot že nekajkrat jih tudi v tej novi odrski dogodivščini kot režiser vodi igralec Radoš Bolčina, poznani in za svoje stvaritve že velikokrat nagrajeni član SNG Nova Gorica. Kakor nam je razkril Robert Cotič, velik navdušenec Odra90, je sam naletel na Bennijev tekst. Ta je v njem vzbudil precejšnje zanimanje, tudi zaradi maloštevilne zasedbe. Ko pa so se besedila lotili pblize, so se pokazale vse njegove nianse, ki so narekivale bolj podoben pristop. Tekst je po Cotičevem mnenju kar kompleksen in vsak nastopajoči igralec je svojemu liku pridal nekaj svojega razmišljanja, tako da, čeprav so dosledno upoštevali izvirnik, so vendarle izpostavili nekatere odtenke nastopajočih dramskih oseb. Iz igre v slogu commedie dell'arte se je razvila neke vrste razmišljujoča komedija, ki celo zaide v tragičnost, a se iz nje izvleče. V njej so tudi satirični in groteskni trenutki. Celota je zelo raznolika in zanimiva. Bennijevo delo bo krstno uprizorjeno v slo-

Robert Cotič

venščini prav v priredbi Odra90; pri dramaturški obdelavi je pomagala dramaturginja iz SNG Nova Gorica Tea Rogelj. V igri je v središču pozornosti beseda in vseh svojih odtenkih. Avtorja zanima, kako beseda učinkuje na življenje ljudi. V delu nastopajo le štirje dramski liki, ki jih bodo odigrali Solange Degenhardt-protagonistka Rose, Nadja Šuligoj-njena "prijateljica" – antagonistka Marie Luise, Manuel Pintar kot vrtnar-pesnik in Robert Cotič-narednik Armand Zrolani. V tehničnem zakulisju bosta Sara Terčič kot šepetalka in Marko Černic kot odrski mojster; za glasbo je poskrbel Matjaž Pintar, za luči pa Ivan Černic. Scenografska in kostumografska podoba igre je zamisel Radoša Bolčina. Z masko bo igralcem spremenila videz poklicna maskerka Maura Delpin. Video posnetke, ki bodo uvedli predstavo, in njihovo montažo je pripravil Maxi Šuligoj. Vaje kot za že nekatere druge uprizoritve so potekale v spodnjih prostorih Roman bara. / IK

Trst film festival

Uspešna izvedba z grenkim sklepnim priokusom

20. izvedba filmskega srečanja Trst film festival bo kljub vsestranskemu uspehu ostala v spominu zaradi žalostne vesti, ki jo je na sklepnem večeru posredovala predsednica združenja Alpe Adria Cinema Annamaria Percavassi: kinodvorana Excelsior, prostor, v katerem že vrsto let poteka priljubljena filmska manifestacija, bo 31. januarja sklenila svojo dejavnost.

Gre za veliko izgubo, za katero stojijo finančne računice velike zavarovalniške družbe, ki ima v lasti poslopje na koncu Drevoreča XX. septembra. "Srečamo se prihodnje leto v kakem drugem prostoru, ne vem pa katerem", je ganjeno dejala Percavassijeva. Kinodvorana Excelsior je bila za festival, ob katerem se Trst prebudi iz običajnega sna, najbolj ustrezna lokacija zaradi prostorske razsežnosti in zaradi namestitve v samem mestnem središču. Gospodarska logika pa ima bore malo skupnega s kulturnim pridihom filmske manifestacije in kulturo nasploh, kdo ve tudi, ali se morda za to potezo skrivajo učinki finančne krize, ki je lani prizadela hud udarec finančno bančniškemu sektorju.

Kakor koli že, je letošnja izdaja Trst film festivala vrla obiskovalcem, ki so zvesto sledili številnim sekcijam dokumentarnih in kratkih filmov, celovečercem in stranskim pobudam, svežega elana in dragocen vpogled v kinematografijo, ki je ni mogoče zaslediti v običajnih pretokih filmske distribucije. Težko bo namreč drugod po Italiji opaziti npr. film z naslovom Wolke 9 nemškega režiserja Andrea Dresna, ki ga je letošnja žirija proglasila za najboljši celovečerni film festivala in v katerem se avtor tankočutno dotika tematike ljubezni in spolnosti pri starejših osebah. Najboljši kratki film je bil A day's work Edwarda Feldmana. Nagrado Alpe Adria Cinema za najboljši dokumentarec je prejela Aljona Polunina z delom The revolution that wasn't. Nagrado Cei event je prejel film Kavijar konektni režiserja Dragana Nikolića.

Letošnji nacionalni pregled je bil posvečen grški kinematografiji zadnjega desetletja, ki priča o razpetosti te dežele in družbe med Balkanom in Vzhodom. Film K. Iannarisa "Apo tin akri tis polis" uprizarja npr. težavno soočenje skupine mladih emigrantov iz Ka-

zahstana s sodobno zahodno kulturo, ki jo istovetijo z bližnjicami in stranpotmi lahkega nočnega življenja, izživljanja s prostitucijo, drogo itd.

Retrospektivni del je bil razdeljen na kar tri izseke: glavni avtorski profil je bil posvečen poljskemu ustvarjalcu erotičnega filma Walerianu Borowczyku, ki je znan po svojih zgodovinskih in sodobnih uprizoritvah ljubzenskih zgodb, a tudi po grafično zelo ekspresivnih risanih in animiranih filmih na isto vsebino. Zelo svoboden in skrajni koncept pri uprizorjanju spolnosti in vizualni analizi igre teles, ki za nekatere meji na pornografijo, je prišel do izraza v nekaterih klasičnih delih kot Contes immoraux (Nemorarne pripovedi) iz l. 1974 ali njegov zadnji film Cérémonie d'amour iz l. 1988. Francoski naslovi filmov izdajajo proizvodno poreklo, saj večji del opusa avtorja, ki izhaja od ene najbolj tradicionalnih katoliških dežel, je nastal v Franciji, domovini iluminizma in zelo sproščene odnosa do erotike. Posebno vezan na Trst je bil niz pobud, namenjen Jamesu Joyceju: ekranizacije njegovih del, posvet, razstava in posrečen primer filmske arheologije, se pravi predstavitev nemih filmov, ki so jih l. 1909 predvajali v dublinski kinodvorani Volta. Kino je odprla skupina tržaških podjetnikov na

Prizor iz filma Aide Begić Snjeg

pobudo in s soudeležbo samega Joyceja; pri tem je zanimivo, da so priimki le-teh slovenskega izvora: G. Rebez, G. Caris, A. Machnic in tudi operator, ki je šel vrteč filme v Dublin, se je pisal L. Novak... Kustos razstave, ki bo v Costanzijevi palači do 10. februarja, je Erik Schneider. Posvet je pripravila Trieste Joyce School, ki jo vodi John McCourt. Izvedenka za irsko literaturo in film Elisabetta d'Erme, Rimljanka, ki živi v Trstu, pa je izbrala filme, povzete po mojstrovinah velikega irskega pisatelja: lepa je bila črno-bela verzija Ulikesa Britanca Joseph Stricka, prenesena v Dublin 60. let; seveda

tudi klasična uprizoritev novele The Dead iz Dublinerjev, prava nostalgčna oporoka velikega Johna Hustona. Omenimo še Ulisses Nemca Wernerja, eksperimentalni filmski potopis skozi Homerjevo Odisejo, Joycejev roman in gledališko delo The Warp angleškega "psihedeličnega" pisca Neila Orama, po oceni D'Ermove eden najbolj joycejevskih del v pregledu. Saj kot vemo, je skoraj nemogoče prevesti v filmski jezik njegov značilni notranji monolog in asociacijsko pripoved.

V nizu Zidovi zvoka sta med razni-

Prizor iz dokumentarca We call it technol

mi fleši evropskih alternativnih glasbenih scen, od Poljske in Belorusije do Nemčije in Bosne, prišla do izraza dokumenta o bendih, ki sta napovedala slovensko pomlad: Podgorškov zapis Laibachove turneje po ZDA leta 2004 Razdružene države Amerike in

Zulawski (Poljska), Madžarka Marta Meszaros in Srb Dinko Tucaković.

Filmski molji pa so prišli na svoj račun tudi s prikazom opusa režiserja Giacoma Gentiloma, rojenega v Trstu in dejavnega v Cinecittá med 40. in 60. leti s solidnimi žanrskimi filmi, od melodrame do komedije, detektivke, zgodovinskih kolosov in celo grozljivk. Kot je bilo videti v intervjuju, ki ga je posnel Sergij Grmek (eden njegovih največjih poznavalcev), in v dokumentarcu Un gentilomo al cinema prav tako Tržačana Fulvia Toffolija, je šlo za prefinjenega in kultiviranega izobražen-

ca avstro-ogrskih tradicije, ki se ni vživel v rimsko filmsko okolje, kljub uspehu njegovih del. Sredi 60. let se je povsem odrekel filmu in posvetil slikarstvu, fantastičnemu in nadrealnemu po Boschevem zgledu; nekaj Gentilomovih slik si je bilo moč ogledati med festivalom na razstavi na fakulteti izobraževalnih ved.

Na koncu naj omenimo še program Območja filma, izbor del, ki se navezujejo na naš prostor, naj si bo vsebinsko, proizvodno (dela nastala ob sodelovanju Film Commission FVG), avtorsko. Nekako spekularna sta si bila obsejni zgodovinsko dokumentarni pamflet Filipa Robarja Dorina Veter se poživža in manjši, bolj avtorsko zasnovan dokumentarec Tržačana Giampaola Penca Storia di un confine e di tante identità. Z različnimi občutljivostmi sta oba

skušala zabeležiti padec meje in pravzroke raznih zgodovinskih dogodkov, vojnih pretresov ter družbenih dinamik, tudi bolečih, ki so zaznamovali in še pogojujejo odnose ob meji. Prvi, ob vsej bogatosti dokumentarnega gradiva in pričevanj, je morda preveč poudaril slovenski vidik in omejil italijanskega na poetični citat Istranke Marie Madieri. Drugi pa, čeprav manj razčlenjen in bolj iz italijanske, tržaške perspektive, je s svojo je TFF izpolnil tudi z novo pobudo Eastweek, ki je zbrala v Trstu študente filmskih šol z območja SEP, ki so se udeležili seminarjev masterclass velikih avtorjev, kot so Jerzy Stuhr in Andrzej Zulawski (Poljska), Madžarka Marta Meszaros in Srb Dinko Tucaković. Filmski molji pa so prišli na svoj račun tudi s prikazom opusa režiserja Giacoma Gentiloma, rojenega v Trstu in dejavnega v Cinecittá med 40. in 60. leti s solidnimi žanrskimi filmi, od melodrame do komedije, detektivke, zgodovinskih kolosov in celo grozljivk. Kot je bilo videti v intervjuju, ki ga je posnel Sergij Grmek (eden njegovih največjih poznavalcev), in v dokumentarcu Un gentilomo al cinema prav tako Tržačana Fulvia Toffolija, je šlo za prefinjenega in kultiviranega izobražen-

IG in Davorin Devetak

V novogoriški galeriji Frnaža**Razstava o obnovi v vojni uničene železnice na Goriškem**

Novogoriška galerija Frnaža je v januarju gostila razstavo fotografij Pretrgana železna cesta, ki je pričala o obnovi solkanskega mostu in drugih delov železniške proge med Solkanom in Volčjo Drago, uničenih v bojih na soški fronti. Gre za po naključju odkrite edinstvene posnetke, katerih avtor je neznan avstro-ogrski oficir češkega rodu.

Razstava Pretrgana železna cesta je prinašala izbor 30 fotografij iz albuma, ki sicer obsega 80 po-

snetkov. Ustvaril ga je avstro-ogrski oficir češkega rodu, ki je s fotografskim aparatom vestno zabeležil obnovo v bojih na soški fronti poškodovanega solkanskega mostu in drugih objektov na železniški progi med Solkanom in Volčjo Drago. Fotografije, ki so jih po naključju našli na enem izmed boljših sejmov v Pragi, v marsičem presenečajo tako v tehničnem pogledu kot v odnosu do zgodovinskih dogodkov, je za STA na odprtju povedal podpredsednik Društva Soška fron-

ta David Erik Pipan. Društvo je razstavo pripravilo v sodelovanju s krajevno skupnostjo Nova Gorica.

Vojna vihra na soški fronti med letoma 1915 in 1917 namreč na Goriškem ni prizadela le kraje in ljudi, ki so morali v izgnanstvo, ampak je povzročila tudi veliko gospodarsko škodo na številnih javnih objektih in infrastrukturi. Razdejana je bila tudi železnica, ki je avstro-ogrski vojski služila za dovoz prehrane, orožja in municije, pa tudi za vožnjo z oklepnim vlakom. Italijanski ar-

tileriji in letalstvu je namreč uspelo poškodovati to prometno žilo.

Po padcu Gorice avgusta 1916 in umiku avstro-ogrskih vojske na bolj vzhodne položaje je tragična usoda doletela še solkanski most, ki ima s 85 metri razpona med železniškimi mostovi največji kamniti lok na svetu. Takoj po umiku frontne črte na reko Pivao mu Avstrijci v novembru 1917 začeli z obnovo porušenih mostov, poškodovanih tunelov in tirov, o čemer je pričala razstava Pretrgana železna cesta.

Še posebej je bila zanimiva obnova solkanskega mostu oz. postavljanje montažne konstrukcije. Postavili so jo med januarjem in majem 1918. Ker je bila to le zasilna rešitev, je popravljeni most dovoljeval hitrost le dveh kilometrov na uro.

Kratke

Predavanje / Slovenci in svetovna kriza - kako jo preživeti

V petek, 30. januarja 2009, bo prof. dr. Franjo Štiblar predaval o svetovni finančni krizi, o njenih vzrokih in posledicah ter predstavil svojo knjigo Slovenci in svetovna kriza, ki je bila v decembru 2008 peta najbolj prodana knjiga v knjigarnah Mladinske knjige v Sloveniji.

Predavanje, ki sodi v sklop seminarjev Kriza: Revolucija ali Rutina?, bo potekalo v konferenčni dvorani Zdržne kraške Banke na Opčinah (ul. Riecreatorio 2) ob 18 uri.

Dr. Franjo Štiblar je diplomiral na Pravni fakulteti in Ekonomski fakulteti v Ljubljani in doktoriral iz ekonomije na Univerzi Pennsylvania v ZDA pri Nobelovem nagrajencu L. R. Kleinu. Je redni profesor na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani in njen prejšnji dekan ter profesor na podiplomskem študiju univerze Bologna, znanstveni svetnik na Ekonomskem inštitutu Pravne fakultete v Ljubljani, član mednarodnega projekta OZN in univerze Toronto LINK, mednarodni raziskovalec na Woodrow Wilson Centru v Washingtonu, član delovnih teles za finančni sistem CEPS v Bruslju ter član Sveta Centralne banke Črne gore.

Božičnica v Brezovici

Cerkveni pevski zbori, ki sodijo pod upravo g. Iztoka Mozetiča in g. Vida Premrla, Hrpelje-Kozina, Slivje, so tudi letos pripravili doživeto božičnico v čudoviti prafranski cerkvi sv. Štefana v Brezovici. Prizadevni brezovski župljani so se potrudili za pripravo lepih in sporočilnih jaslic. Dne 10. 1. 2009 so se zvrstili zbori iz Klanca, Rodika, Brezovice in laični zbor Slavnik iz Hrpelje. Vsebinsko bogat program je suvereno predstavila Marica Kljun, s poglobljeno božično mislijo je zbrane nagovoril župnik Vid Premrl. Sledil je nastop imenovanih zborov, ki so svoje programe vestno in dostojno izvedli. Snov so zajemali iz tradicionalne zborovske božične literature. Pokrovitelj prireditve so bile Občina Hrpelje-Kozina, Krajevna skupnost Brezovica in župnija Brezovica. Mentorji zborov so bili Bogdana in Andreja Hrvatini ter Edi Race. Zbore so pri orglah spremljali Iztok Cergol, Andreja Hrvatini in Matic Štavar. Pomemben je doprinos Janje Konestabo, ki je s svojim solističnim nastopom oplemenitila božično dogajanje v Brezovici. / JB

Obnovljena 100-letna Marijina kapelica / Praznik Brezmadežne na Pesku in Gročani

Župnija na Pesku je letos slovesno proslavila praznik svoje zavetnice Marije Brezmadežne, saj je farna skupnost obnovila Marijino kapelico na Gročani iz leta 1908. Vaščani so samoiniciativno zbrali potrebna sredstva in lepo obnovili zunanost ter notranjost kapelice, postavljene ob glavni cesti, ki povezuje Pesek z Gročano in služi vaščanom kot malo svetišče.

Praznično mašo je v župni cerkvi na Pesku daroval bazovski župnik g. Žarko Škerlj, ki je domačine lepo pohvalil in se jim zahvalil za opravljeno delo. Svoje župljane je vzpodbudil k češčenju Matere Božje in k skrbi za ohranitev kulturnih spomenikov, ki pričajo o naši zgodovinski prisotnosti na Krasu. Pri bogoslužju pa je s petjem sodeloval Združeni zbor ZCPZ ob orgelski spremljavi Iztoka Cergola in pod vodstvom Edija Raceta.

Po maši so mladi zbranim vernikom predstavili zgodovinski oris kapelice ter spomnili na prafrano cerkev sv. Tomaža, ki po razmejitvi sameva v razvalinah nad Vrhpoljami. Omenili so tudi zadnjega gročanskega župnika g. Janeza Zalokarja, doma iz Dobja pri Planini, ki je svojčas blagoslovil Marijin kip za kapelico. Sledil je ponovni blagoslov kapelice ter nastop omenjenega Združenega zbora in domačega otroškega zborčka. V vaškem domu pa so pridne domačinke pripravile prijetno družabnost ob dobri kapljici in obloženi mizi.

Ob tem naj dodamo, da je g. Škerlj z izbranimi besedami pozdravil tudi zborovsko revijo Pesem jeseni, ki je bila v soboto, 29. novembra, v Športnem centru Zarja v Bazovici. Pevce je spodbudil k odgovornemu delu za lepšanje in bogatitev liturgije v njihovih župnijah ter vsem zaželel blagoslova polne prihajajoče praznike. / JB

Tečaj za zaročence na Opčinah

Tečaj bo potekal v prostorih Marijanišča pod vodstvom gospoda Bedenciča. Ker je to edini slovenski tečaj v zamejstvu, so vsi, ki se želijo poročiti v cerkvi, javljeni, da se ga udeležijo. Tečaj želi prispevati h kakovitnejšemu življenju v dvoje, ovrednotiti pomen družine ter s spodbujanjem življenjskega optimizma prispevati k oživiljanju naše narodne skupnosti. Prvo srečanje bo v sredo, 11. februarja, ob 20.30. Skupaj bo sedem srečanj. Srečanja bodo enkrat tedensko, in to ob sredah. Ostale podrobnosti dobi vsak pri prvem srečanju.

PARITETNI ODBOR Stališča predstavnikov SSO

Kritike na račun odlokov o vidni dvojezičnosti

Čeprav je bila nedavna seja paritetnega odbora nesklepčna zaradi pomanjkanja števila članov (govor je bil, da je član odbora zdesetkala gripa), sta predstavnik Sveta slo-

ukrepov. Tondo je v odloku z dne 17. decembra iz seznama krajevnih uprav, kjer naj velja vidna dvojezičnost, izključil namreč nekaj občin v FJK ter pokrajini Trst in Vi-

karjevem in Paulinovemu mnenju razumeti v smislu, da prinaša odlok minimalne obveznosti in ne da je vsebina člena o vidni dvojezičnosti za krajevne uprave neobvezujoča. Predstavnik SSO

Foto IG

venskih organizacij Ivo Jevnikar in Damjan Paulin izročila predsedniku odbora Bojanu Brezigarju pisno stališče, v katerem zelo kritično ocenjujeta odloka, ki ju je Tondo podpisal 17. oziroma 31. decembra lani glede izvajanja 10. člena (ki zadeva vidno dvojezičnost) zaščitenega zakona za slovensko manjšino.

Odloka po njenem mnenju ne spoštujejo duha in črke zaščitenega zakona, še posebej ne 10. in 28. člen o spoštovanju že veljavnih mednarodnih in italijanskih norm ter že sprejetih zaščitnih

dem. Z odlokom z dne 31. decembra sta se pokrajina Trst in občina Ronke na Goriškem sicer vrnili na seznam, nekatere druge uprave, med njimi pokrajina Videm, pa so še naprej ostale izključene. Tondo se je v odloku skliceval na spoštovanje avtonomnih odločitev uprav, kar pa je treba po Jevni-

karjevem in Paulinovemu mnenju poseben huda, saj bi se moral odbor na seji opredeliti tudi do omenjenih Tondovih odlokov. Ravno tako kritična pa sta do pojava prebogoste odsotnosti nekaterih članov odbora, ki po njenih besedah kaže na malomaren odnos do javnih institucij in zaščitenega zakona.

čne, druge pa kažejo na prekoračitev pristojnosti predsednika deželne vlade in na kršitev zaščitnega zakona. V odlokih je še nedoslednost pri navajanju krajevnih imen, ki so ponekod izpisana dvojezično, ponekod pa samo v italijanskem jeziku. Zato Jevnikar in Paulin predlagata, naj paritetni odbor seznaniti predsednika deželne vlade z vsebino omenjenih pripomb, Tondo pa naj z novim odlokom vključi v seznam izvajanja vidne dvojezičnosti tudi občini Špeter in Naborjet-Ovčja vas ter zvezo občin Ahten-Fojda v vi-

demski pokrajini kot tudi pokrajino Videm ter da iz besedila odlokov odpravi vse vsebinske omejitve glede izvajanja člena o vidni dvojezičnosti. Predstavnik SSO sta tudi kritična do nesklepčnosti paritetnega odbora, ki je po njenem

mnenju poseben huda, saj bi se moral odbor na seji opredeliti tudi do omenjenih Tondovih odlokov. Ravno tako kritična pa sta do pojava prebogoste odsotnosti nekaterih članov odbora, ki po njenih besedah kaže na malomaren odnos do javnih institucij in zaščitenega zakona.

PREDAVANJE Ob dnevu sv. Frančiška Saleškega, zavetnika novinarjev

Odnos med informativno in versko etiko

Papež Benedikt XVI. je na dan praznovanja sv. Frančiška Saleškega, zavetnika novinarjev, izdal poslanico z naslovom Nove tehnologije, novi odnosi. Promocija kulture spoštovanja, dialoga in prijateljstva. V njej se sveti oče posveča predvsem mladim in njihovemu odnosu do novih tehnologij.

Papeževa poslanica je bila iztočnica, na podlagi katere je urednik tiskovne agencije Sir Paolo Bustaffa razvil zanimivo razmišljanje o vlogi, ki jo ima katoliški novinar v današnji družbi. Srečanje je bilo v petek, 23. januarja, v tržaškem semenišču. Po uvodnem pozdravu tržaškega škofa Evgena Ravignanija je Bustaffa razčlenil odnos med informativno in versko etiko. "Novinarstvo je zahteven poklic, ki pa nedvomno pripomore k razvoju demokracije, svobode in pomaga resnici na dan. Novinarji so ob enem sad in odraz družbe, v kateri živijo, njenih dobrih in slabih strani", je dejal gost ter izrazil kritično presojo sedanosti, kjer se v novinarskem sektorju vse bolj bijeta spektakularnost, ki zasleduje kot končni

cilj goli nič, in moralna drža. "Potrebujemo temeljito avtoriformo novinarskega poklica, žal pa poglavitni dejavnik tega procesa, politična oblast namreč, čedalje izgublja svojo verodostojnost", je pojasnil Bustaffa.

Nove tehnološke zmožnosti in digitalna revolucija obremenjuje odpirata vrsto vprašanj v zvezi z etiko novinarjev. "Novinarji doslej še nimamo jasnih pravil, kako naj dosledno in suvereno izrabljamo tehnološke novosti. Prav zato je nastala zamisel o državnem komiteju o medijih in etiki, v kateri bodo filozofi in drugi izvedenci osnovali jasna izhodišča, da bo v središču našega delovanja končno človek". Gre za temeljno vprašanje človekove zavesti, "novinarstvo pa naj postane zato prostor etičnega razmišljanja in doživljanja vsakdana. Nikakršno

deontološko pravilo ni učinkovito, če je zaveš v krizi. Bati se moramo tržišča, ki izrablja etiko v lastne namene". Sklepni del svojega razmišljanja

meni golo poročanje o Cerkvi, a temelji na pričevanju čim bolj širokega miljeja, ki mora ciljati na spoštovanje človekovega dostojanstva". Katoliški novinar je poklican zato, da bralcu posreduje potrebne elemente, s kater-

Foto IG

je Bustaffa posvetil vlogi katoliškega novinarstva, ki nikakor ne sme drseti v getizacijo. "Poročanje o verskem življenju ne po-

imi na čim bolj širok način prikaže razsežnost cerkvene skupnosti in cerkvenega etosa.

IG

V domu Ieralla na Padričah

Bogat in prazničen december

Pri nas v domu Ieralla na Padričah je bil ves december v znamenju praznikov. Začel se je v kapeli z devetdnevno v čast Brezmadežni.

Še posebno prazničen je bil god sv. Miklavža. Zjutraj je vse goste "doma" Miklavž presenetil z vrečico pisanih sladkarjev – čakale so nas pri zajtrku. Popoldne pa je bil zares velik praznik. Odprli so razstavo likovnih izdelkov v prid tržaškega misijona v Afriki. To je bilo raznobarnih in raznolikih predmetov na ogled! Oko se je

lahko napaslo na pisanih izdelkih likovne delavnice, kjer barvajo gostje "doma" pod vodstvom dveh učiteljc. Barvajo na papir, tkanine, les... Tako si lahko kupil pobarvane prte, torbe, majice, lesene pladnje in skatle itd. Poleg tega je bilo na razpolago tudi nekaj pletenin in kvačkanih izdelkov, narejenih v prostem času. Vse so popestrile jadrnice v steklenicah, ki jih potrpežljivo sestavlja eden od gostov. Da je bilo odprtje še bolj slovesno, je pripomogla navzočnost tržaškega škofa msgr. Evgena Ravignanija. Nič čudnega, da je bil zraven, saj je dom škofijski in prispevki razstave so šli za škofijski

misijon. Razstava je bila odprta cel teden.

Slovesen je bil tudi 8. december, praznik Brezmadežne. Takoj za njim se je začela v kapeli devetdnevna pred božičem. Izven kapele pa so začeli za okraševanjem ambienta. Okrašena božična drevesa in drevesca so se pojavljala kar čez noč na hodnikih, v jedilnicah, dnevnih sobah, telovadnicah... Na njih so se bleščali balončki, trakovi ter pentlje in med vejami so se utrinalje lučke. Po zavesah in na vratih so viseli angelčki in rdeče ter bele trojne pentlje. Ves dom je bil praznično okrašen. Popoldan 19. decembra je bil posvečen glasbi. Dva gospoda sta oblikovala bogat program z zbirko starih tržaških pesmi ob besedi, petju in glasbeni spremljavi. Bilo je zanimivo,

zlasti zaradi zgodovinske razlage. Pri vseh teh pisanih drevesih in okraskih sem se spraševala: In jaslice? Ali jaslic ne bo? Pa mi je vstalo upanje, da bodo, ko sem prav 19. decembra videla na eni izmed miz nekaj belih ovč... Kak dan pozneje me je moj nekdanji učenc Jure, ki zdaj dela v "domu" kot asistent, opozoril, naj pogledam skozi okno. Pod košatimi bori so postavili lesen hlevček. Nad njim se je bleščala v rumenih električnih lučkah zvezda repatica. Prešinila me je misel: Tudi tu ne bo sveta Družina našla prenočišča v gostišču, morala se bo zadovoljiti s hlevcem izven hiše... Pa sem se zmotila: sveta Družina je dobila dom tudi v notranjosti, v kapeli. Tik pred oltarjem so postavili nekoliko tesne jaslice, a

umetniško dovršene, saj sta jih pripravili učiteljci likovnih umetnosti. Tako imamo v domu Ieralla kar dvojne jaslice. Svetega večera nismo praznovali, saj so nas kot po navadi spravili zgodaj v postelje. Jaz sem si pripravila osebni sveti večer. Najprej sem v postelji brala Naš vestnik in Novi glas, nato sem ugasila luč in vključila radio, seveda s slušalko v ušesu, da ne bi motila spečih sosedov. Privoščila sem si prenos iz Mačkoli: koncert božičnih pesmi in polnočnico. Od ganjenja so se mi orosile oči, kajti slovenske maše drugače ne slišim. Ob nedeljah je namreč istočasno prenos slovenske maše po radiu in maša v naši kapeli, seveda v italijanščini. Na božični dan je bila maša še posebno slovesna. Pred mašo so skvati prinesli betlehemsko luč

miru. Ravnatelj doma pa je izrekel vsem božična voščila. V jedilnici smo našli mize, pogrnjene z belo-rdečimi prti in prtici so bili rdeči. Sredi vsake mize je stal šopek rdečih božičnih rož. Poleg prazničnega kosila so nam na Božič in na štefanovo postregli s tipično božično slaščico "panettonom", s kavo in penecim vinom. In Božični mož? Tudi ta je vtaknil svoje prste vmes, pravzaprav svoje kape. Skoraj vsi asistenti so si jih natakneli na glave, take rdeče kape, ki so imele na čelu žareče zvezde. "Da bo bolj veselo!" so rekli. Na štefanovo pa je na vohod v veliko dnevno sobo nekdo obesil takega majhnega Božička, ki pleza gor in dol po vrvi po znani božični melodiji.

Nada Martelanc / dalje

SLOVENSKA SKUPNOST Ob dnevu spomina

S tako spravo se ne strinjamo!

Pokrajinski tajnik stranke Slovenska skupnost Peter Močnik je na tiskovni konferenci, ki je bila v četrtek, 22. januarja, na sedežu stranke, ostro obsodil dogajanja, ki se še zlasti na krajevem medijskem področju pojavljajo iz leta v leto pred Dnevom spomina. Gre za zmotno propagando, ki se je letos začela že po izjavi hrvaškega predsednika Mesića: njegovo stališče glede sprave je italijanski politični kader podprl in se nato sramotno obregnil ob predsednika Republike Slovenije Danila Turka, ki je svoje mišljenje glede te teme sintetiziral v izjavi, češ da Italijani niso še metabolizirali fašizma.

“Stališča italijanskih politikov so v nasprotju z resnico in z mednarodno politično prakso”, je dejal Močnik. Simbolni program naj bi se tako za Italijo izvedel v Rižarni in na bazovskem Šohtu, kjer bi se predsedniki treh držav z vncem poklonili spominu padlim. “Mnenja smo, da je sprava čisto drugačna zadeva, ki bi morala imeti svojo osnovo v uradnem opravičilu ita-

lijanske države in v priznanju kolektivne krivde celotnega ita-

Sergij Mahnič, Primož Sturman, Peter Močnik, Rafko Dolhar in Igor Gabrovcec (foto IG)

janskega naroda”. Močnik je dejal, da bi morala pravična sprava temeljiti na objavi poročila slovensko - italijanske mešane zgodovinske komisije, “ki predolgo leži v predalih italijanske vlade”, in na pravnem izpolnjevanju mednarodnega pravnega pro-

tokola: “Italija bi se morala zgedovati po nemško - češki spravi in dogajanju, ki je le-tej sledilo”. Poprava nekdanjih krivic mora zato sloneti na čim bolj odkritem soočanju prizadejanih krivic, k čemu bi nedvomno pripomoglo poučevanje izsledkov slovensko-italijanske komisije v italijanskih šolah. “Simbolno dejanje pa bi moral storiti italijanski predsednik Giorgio Napolitano z javnim

not”, kar je žal v Italiji na dnevnem redu. Težko si je namreč razlagati dejstvo, da je italijanska državna televizija odkupila dokumentarec Fascist Legacy (v njem je govor o fašističnih grozotah v Jugoslaviji in drugod) in ga nato skrbno bojkotirala zato, da bi tonil v pozabo; ravno tako se po italijanskih trafikah pojavljajo koledarji z Mussolinijevim obličjem, v nekaterih enotekah pa celo ‘Ducejevo vino’: “Dvomim, da so v nemških trgovinah na voljo proizvodi, na katerih je mogoče zaslediti Hitlerjevo fotografijo”, je pristavil Močnik in dodal, da je italijanski predsednik republike ob dnevu spomina že nagradil potomce žrtev, ki jih je OZN svojčas že vpisala na seznam vojnih zločincev. Italijanska politika pa žal transverzalno nadaljuje po poti nadutosti: Mesića potemtakem jemlje za heroja, Turka pa za nadaljevalca nekdanjih pobojev.

Da je Dan spomina trenutek, ko tržaški iredentisti strnejo vrste in izrabljajo mestni dnevnik Il Piccolo za lastne interese, je mnenja tudi deželni svetnik Igor Gabrovcec, ki je pred nedavnim že okusil, kako je Il Piccolo bojkotiral njegov zapis ravno na to tematiko. IG

opravičilom slovenskemu narodu pred slovenskim parlamentom in s položajno venca v Gramozni jami pri Ljubljani”. Vse ostalo so za Petra Močnika “floskule in igračkanje z ljudmi ter izigravanje zgodovinskih dejstev in osnovnih človekovih vred-

notek, ko tržaški iredentisti strnejo vrste in izrabljajo mestni dnevnik Il Piccolo za lastne interese, je mnenja tudi deželni svetnik Igor Gabrovcec, ki je pred nedavnim že okusil, kako je Il Piccolo bojkotiral njegov zapis ravno na to tematiko. IG

notek, ko tržaški iredentisti strnejo vrste in izrabljajo mestni dnevnik Il Piccolo za lastne interese, je mnenja tudi deželni svetnik Igor Gabrovcec, ki je pred nedavnim že okusil, kako je Il Piccolo bojkotiral njegov zapis ravno na to tematiko. IG

DSI 19. januarja o prvi svetovni vojni

Mejnik slovenskega naroda

Prva svetovna vojna je bila za Evropo in še posebno za naše kraje prava prelomnica, je v uvodni besedi podčrtal predsednik Društva slovenskih izobražencev

bil posvečen tudi predstavitvi vojne dnevnika Karla Jurca, ki je pred kratkim izšel pri Mladiki. Vojna pa je globoko zarezala tudi v tkivo civilnega prebivalstva. V

Foto Kroma

Sergij Pahor na večeru v Peterlinovi dvorani ob 90-letnici konca vojne, gosta srečanja pa sta bila zgodovinar mag. Renato Podberšič in član društva Soška fronta Simon Kovačič. Na Slovenskem je bilo mobiliziranih od 150 do 180 tisoč mož, 35 tisoč jih je na bojiščih

notranjost monarhije je bilo s soške fronte izseljenih preko 80 tisoč ljudi. Med vojno in po njej pa se je začela globoko spremin-

notranjost monarhije je bilo s soške fronte izseljenih preko 80 tisoč ljudi. Med vojno in po njej pa se je začela globoko spremin-

KD NAŠA SLOVENIJA Pomembno priznanje Nagrajen tudi Etnološki muzej Kraška hiša

Društvo Naša Slovenija je v soboto, 24.1., v okviru sejma Turizem in prosti čas podelilo prva priznanja ustanovam, posameznikom in muzejem, ki si prizadevajo za ohranjanje slovenske kulturne dediščine. Med nagrajenci so bili tudi trije, ki so v sosednjih pokrajinah, in sicer Palčava šiša s Plešce na Hrvaškem, etnološki muzej na Kostanjah v Rožu in Kraška hiša iz Repna.

V motivaciji nagrade je zapisano, da je Kraška hiša “skupaj s Kraško ohceto enkratno prispevek k prepoznavnosti neizpodbitne slovenske zgodovinske prisotnosti in aktualne stvarnosti na Tržaškem

ter izjemna priložnost za celostno osveščanje slovenskih in tujih obiskovalcev”. Pomen nagrade je takole utemeljil predsednik KD Naša Slovenija Slavko Mežek. “V Sloveniji nimamo priznanj, ki bi jih izven stroke ali državnih institucij podeljevali posameznikom, društvom, civilnim gibanjem, podjetjem in javnim ustanovam na lokalni ravni, ki dosegajo zglede uspehe pri evidentiranju, varovanju, ohranjanju in promociji slovenske kulturne in naravne dediščine. Pri ohranjanju naše skupne dediščine so lastniki - posamezniki prepogosto prepuščeni vlogi samoumevnega skrbnika,

kar je za mnoge prezahtevna naloga, prizadevne in uspešne tvorce ‘privatnih’ dediščinskih projektov pa povsem neupravičeno kaj hitro uvrstimo v kategorijo ‘nestrokovnega’ ljubiteljsstva”. Tovrstne aktivnosti predstavljajo tudi pomemben del

prizadevanj kulturnih, turističnih, muzejskih ipd. društev, tudi mnogih oblik dela s šolsko mladino na osnovnih in srednjih šolah, ki pa jih redkokdaj in redkokje povezujemo, (strokovno) usmerjamo, beležimo, vrednotimo, uporabljamo.

Predsednica zadruga Naš Kras Martina Repinc in Slavko Mežek (foto PR)

Obvestila

SKD - Barkovlje, ul. Bonafata 6, s pokroviteljstvom ZSKD in Slovenske prosvete vabi v nedeljo, 1. februarja 2009, na dan slovenske kulture “Dragi Prešeren!”. Ob nastopu mladih violinistov iz razreda prof. Armina Seška iz Ljubljane sodelujejo učenci osnovne šole Finžgar iz Barkovelj. Začetek ob 18. uri.

Društvo slovenskih izobražencev v sodelovanju z založbo Mladika vabi v ponedeljek, 2. februarja, v Peterlinovo dvorano v ul. Donizetti 3 v Trstu na srečanje s tržaškim pisateljem Pinom Roveredom. Sodeluje prevajalka Magda Jevnikar, ki je v slovenščino prevedla Roveredovo delo Mandami a dire - Sporoči mi (Mladika, 2008). Začetek ob 20.30.

Sestre iz Sv. Križa pri Trstu vabijo na ogled jasic v Postojni, Ljubljani, Kamniku in okolici Kranja, ki bo v soboto, 31. januarja. Program: ob 9. uri v postojnski cerkvi ogled jasic, sv. maša; okrog 11. ure ogled ljubljanske stolnice in jasic pri Franciškanih, sledi ogled jasic

v Dravljah in Črnučah, kjer bo tudi kosilo, nato se bodo izletniki odpravili v Kamnik, kjer si bodo v dveh cerkvah ogledali zanimive jaslince - planšarje - in potem še v okolici Kranja, kjer bodo videli odrske jaslince. Avtobus bo odšel s trga Oberdan ob 7. uri, iz Sesljana ob 7.15, Sv. Križa ob 7.20, s Proseka ob 7.25 in z Opčin ob 7.35. Stroški romarskega izleta znašajo 35 evrov. Za vpis in podrobnejše informacije pokličite čim prej na tel. št. 040 220693 ali 347 9322123.

Z Novim glasom v Južno Turčijo in Ciper od 20. do 29. aprila 2009. Vabimo Vas na to izredno zanimivo in bogato potovanje po poteh apostola Pavla. Za informacije: uprava Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177, uredništvo v Trstu, 040 365473. Program potovanja Vam lahko dostavimo tudi po elektronski pošti, naš e-mail: mohorjeva@gmail.com. Pohitite z vpisom.

Slovenska skupnost prireja tradicionalni noveletni sprejem, ki bo v petek, 30. januarja, ob 19. uri v priznani gostilni Devetak na Vrh Sv. Mihaela. Častni gost bo prof. Boris Pahor.

LEOPOLD ANTONIČ

osemdeset let obhaja.
Naj trdnega zdravja
in iz bistva vesel
pri petju rad vztraja.
To mu želtjo
Fantje izpod Grmade

Gospodu župniku
FRANCU POHAJAČU
čestitajo ob štiridesetletnici
mašništva in mu želtjo
še mnogo let uspešnega
dela in zadovoljstva
v openski župniji
Hvaležni farani
župnije sv. Jerneja z Opčin

BAMBIČEVA GALERIJA v sodelovanju z GORIŠKO MOHORJEVO DRUŽBO vabi na

SREČANJE OB PREŠERNU

- razstava Mateja Susiča Zimska idila
- nova književna dela Zore Tavčar

sodeluje prof. Tatjana Rojc

glasba: Aleksander Ipavec - harmonika in Piero Purini - sax

sobota, 31. januarja 2009, ob 20.30
Opčine, Sklad Mitja Čuk, Proseška ul. 131

Otroški zbori na Opčinah Noveletna voščila mladih grl

Vokalno-instrumentalna skupina Catticoro/ Katizbor s Katinare in otroški zbor Kraški cvet iz Trebč sta bila tudi letos pobudnika noveletnega koncerta mladih v cerkvi svetega Jerneja na Opčinah. Lani je bilo pevsko srečanje dobrodelnega značaja, letos pa je potekalo v znamenju izmenjave z zbori Contra' iz kraja Camolli-Casut blizu Pordenona. Povezava je nastala decembra na reviji Nativitas in niti mesec kasneje so tržaški pevci vrtili gostoljubnost furlanskih vrstnikov. V prvem delu so nastopili domači zbori, ki so izmenoma zapeli vrsto znanih božičnih pesmi v priredbah zborovodje in skladateljca Carla Tommasija. Marsikatero izvedbo je popestrila instrumentalna spremljava, ki je bila zaupana skupini mladih glasbenikov, ki so jo sestavljali Teodora Tommasi (harfa in kljunasta flauta), Carlo Venier (prečna flauta) in klarinetist Alessio Bergamasco. Tudi Tommasi je spremljal na klavir in je vodil samozavestne pevce, s katerimi se večkrat loteva precej zahtevnih programov (tokrat so zapeli tudi priredbo Gallusovega

moteta Resonet in laudibus). Pripriljivo so se odrezali tudi pevci iz Trebč, ki so solidno zapeli pod vodstvom sestre Karmen Koren. Gostujoča zbor sta precej znana v naši deželi po kvalitetnem delovanju in usmeritvah. Prav gotovo sta obe zasedbi potrdili resnost pristopa, toda program, ki ga je zborovodkinja Daniela Nicodem izbrala za otroški zbor, je bil vsebinsko in tehnično nekoliko prezahteven za pevce. Zborovodja Giuliano Goruppi pa skoraj ni hotel tvegati večglasja s starejšimi in kultiviranimi pevskimi mladinske skupine, ki so nastopile pretežno v čistem in ubranem enoglasju. S prvo skupino je sodeloval tudi Andrea Antonel na lutrjo, ki je zagrabil tudi samostojni utrinek iz Dowlandovega opusa. Vsi zbori pa so sklenili koncert s skupno pesnikovo, ki je bila tokrat najbolj tipični italijanski božični spev, Tu scendi dalle stelle. Openski župnik je ob koncu pozdravil in voščil vsem mladim nastopajočim, ki se s petjem učijo sodelovanja in medsebojnega povezovanja.

Ob 30-letnici smrti dr. Tischlerja

Tischlerjeva nagrada župniku Zundru

Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) in Kršćanska kulturna zveza (KKZ) so v petek, 23.1., posebno svečano obeležili tridesetletnico smrti dr. Joška Tischlerja.

Po polaganju vencev na grob v Žrelcu in spominski sv. maši so v večernih urah priredili še slovesnost, na kateri so podelili letošnje Tischlerjeve nagrade.

Kot je uvodoma dejal predsednik NSKS Grilc, so za trideseto osrednjo Tischlerjevo nagrado izbrali župnika Poldeta Zundra, ki tako kot dr. Tischler (koroški Slovenci ga imenujejo tudi "očeta slovenske gimnazije") uspešno deluje na mladinskem področju. Po njegovi zamisli in zaslugi so namreč prav za mladinske potrebe preuredili komendo na Reberci, ki je sčasoma postala nepogrešljiva lokacija za izobraževalne tečaje, seminarje ali mladinska srečanja. Kot vsak začetek je tudi zgodba o nastajanju in uspehu Reberce pravzaprav plod dolgoročne zamisli človeka, ki je tudi v letih, ki niso bila najbolj naklonjena Slovincem na Koroškem, znal izoblikovati prijeten kraj srečanja in druženja mladim. K temu je nedvomno prispeval tudi sam značaj župnika Zundra, ki se je mladim znal približati ne le z besedo, ampak tudi s skupnim igranjem nogometa na bližnjem igrišču!

Pisatelj Stanko Wakounig je pri delovanju župnika Poldeta Zundra poudaril pomen, ki ga ima kultura pri delu in delovanju nagajevca. Kultura je nekakšna vezna nit celotnega njegovega dela. Na-

gražencu v čast sta zapela cerkveni pevski zbor iz Železne Kaple in MoPZ Valentin Polanšek z Obirskega. Poleg podelitve osrednje nagrade so na petkovi prireditvi podelili tudi dijaške nagrade, in sicer zmagovalcem govorniškega in literarnega natečaja. S tem želita prireditelja Tischlerjeve nagrade

spodbuditi mlajše robove k aktivnemu sodelovanju in nastopanju, za kar se je zavzemal in si prizadeval tudi dr. Tischler.

In prav gimnaziji oz. nastajanju slovenske gimnazije je posvečen doberšen del zbornika o dr. Tischlerju. O knjigi je spregovoril že v petek predsednik KKZ Janko Zerzer, v ponedeljek, 26.1., pa so knjigo podrobneje predstavili na tiskovni konferenci še Jože Wakounig, Miha Vrbcin, Hanzi Filipič ter Martina Piko-Rustia. Gre za zbornik predavanj in prispevkov, ki so se zvrstili na lanskem simpoziju v Celovcu in Tinjah. Prireditelji simpozija, in sicer NSKS, KKZ, Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik ter Zvez-

na gimnazija in Zvezna realna gimnazija so že pred letom dni hoteli po eni strani osvetliti zlasti mlajšim rodovom nastajanje in pomen slovenske gimnazije v Celovcu, po drugi strani pa je bil prav lik dr. Tischlerja povod za analizo tudi drugih vidikov njegovega delovanja. Knjigo sestavljajo tri večje enote, in sicer Dr. Joško Tischler in šolstvo, Zgodovina-kultura-politika ter razdelek, posvečen spominskim zapisom.

Knjiga je zanimivo pričevanje ne samo za koroške bralce, ampak za širši slovenski kulturni prostor. O

stikih s Slovenci v Italiji lahko bemo zanimiv zapis, ki ga je prispeval dr. Drago Štoka, Danijel Grafenauer pa se je zaustavil pri stikih, ki jih je dr. Tischler imel s Klubom koroških Slovencev v Ljubljani, prav tako zanimivi pa so prispevki koroških zgodovinarjev, ki predstavljajo z različnih zornih kotov idejno-politični razvoj in boj na Koroškem. Med spominskimi zapisi pa velja na tem mestu izpostaviti zapis Tischlerjeve hčerke Anice, ki je že kot otrok dojela, da je bilo delo in poslanstvo očeta nekaj posebnega, saj je bila njihova hiša vedno polna obiskov, ali pa očeta, zaradi dela, kratkomalo ni bilo doma...

Peter Rustja

POGOVOR Danijel Bajt

"V uredništvu NG sem se počutil kot doma"

V našem uredništvu v Gorici smo minuli teden imeli v gosteh v redakciji dijaka Danijela Bajta, goriškega klasičnega liceja Primož Trubar. Prof. Nadja Marinčič nas je pred tedni prosila, da bi dijak v našem uredništvu opravljal tako imenovano delovno prakso, in z veseljem smo Danijela sprejeli, kot vsako leto gostimo enega ali več dijakov. Povedati moramo, da imamo odlične izkušnje z njimi, pred leti je bila prav tako na praksi pri nas takrat še dijakinja Majda Sibelija, ki je po maturi postala naša sedanja cenjena sodelavka in oblikovalka. Tudi z Danijelom smo takoj dobili skupni jezik in smo ga zato zaprosili, da nam pove nekaj več o sebi.

izkušnje?

Delovna izkušnja na uredništvu Novega glasa je bila pravo presečenje, saj si nisem pričakoval tako prijaznega in prijetnega delovnega okolja. Obenem sem imel možnost opazovati koliko dela in koliko napetosti se dnevno ustvarja in rešuje na sedežu vsakega časopisa.

Si se na uredništvu dobro znaš in kaj te je najbolj presenetilo?

Na vašem uredništvu sem se počutil že od vsega začetka kot doma. Ves kolektiv deluje v sozvočju, drug drugemu si pride na roko. Ob resnem delu se osebje zna tudi pošaliti, tako steče delo lažje in bolj sproščeno.

Zelo me je presenetilo, koliko dela predstavlja obdelava intervjuja. Jurij mi je zaupal intervju s podpredsednikom goriške Olympie, ob katerem sem imel možnost se soočiti z različnimi težavami, kot so predelava audio posnetka v pisno obliko, piljenje jezika in druge.

Boš svojim vrstnikom priporočil delovno prakso pri nas?

Gotovo bom, saj je bil teden res enkraten. Priporočam pa jo predvsem dijakom, ki jih svet časnikarstva zanima in privlačuje. Z izkušnjo bodo gotovo zadovoljni, saj bodo od nje odnesli veliko delovnih in življenjskih izkušenj.

Rad bi se še posebno zahvalil uredniku in prijatelju Juriju za tored sprejem in za možnost, ki mi jo je nudil, da sem se vsestransko obogatil. Hvala pa tudi vsemu ostalemu osebju Novega glasa.

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Alojz Rebula, sodobni ples in človeška ratio

Živim v središču mesta in v tistem, kar je lahko zares prosti čas, vedno iščem izoliranost. Mikajo me odročne vasice, stik z naravo, veter na obrazu in pok zaledenele plošče na potki v gozdu, kamor vedno znova zahajam, da se prečistim skozi ritem in način, ki mi ga narekuje izključno narava. Včasih pomislim, kako je čudno to iskanje odklopa od civilizacije, morda smo res tako zasičeni z vsem tem, kar "naj bi bilo prav, kar naj bi bilo potrebno, kar moramo vedeti, prečitati, slišati in videti". Da smo aktualni.

Hecno, v mislih imam pomembnejših stavek o kulturi, ki ga je nekda izrekel kulturnik visokega statusa, moj takratni profesor Alojz Rebula: "Kultura sama po sebi ne osreči človeka". Spominjam se, da je potem nadaljeval misel z obrazložitvijo, kako lahko kulturi daje resnični smisel le spojitve s srčno kulturo in kako lahko človeka resnično napolni le vera. Tokrat bi se pa rada zaustavila pri tistem prvem stavku. Včasih imam občutek, da stalno in vedno znova pitamo izključno našo *ratio*, skorajda izključujemo vse druge dimenzije. Morda pride do trenutkov, ko jih odkrivamo v stiku z otroki. Danes sem s štiriletno nečakinjo prisostvovala krajši predstavi sodobnega plesa. Želela je. Vedela sem, da bo predstava osredotočena na binom človek-božje, na iskanje človeka po nečem, kar je izven njega. In sem bila, resnici na ljubo, skeptična, kako bo lahko predstava učinkovala na malo dekletce. Ko sva potem skupaj sedli na blazine pred stoli, zraven, nepričakovano, še drugi otroci, sem odkrila, kako nas lahko vse tako zelo preseneti. Kako je z začetno sugerirano sugestijo otrok bil zmožen ek-

statično slediti gibom dvojice plesalk in iskati v njih vedno novo žival in emocijo, ki jo lahko izražajo. Takrat sem pomislila, koliko je prirojenega v nas, kakšne neslutene dimenzije lahko raziskujemo, tudi kot štiriletni otrok, na svoj način. V tistem trenutku sem razumela Rebulov stavek. Kultura sama po sebi ne osreči človeka. Morda je le neko sredstvo na poti k sreči. Ni pa cilj in ne subjekt, ki stopa na poti k njemu.

Pravimo, da "nam otroci prikljujejo na dan nekaj, česar običajno ne kažemo" oz. nekaj, česar se v resnici sploh ne zavedamo. Morda ravno občutek varnosti tudi v popolnem predajanju, v zavestni odklonitvi popolne kontrole nad vsem. Naše

življenje je itak večno iskanje kontrole nad nečim ali nekom: v prvi vrsti nad časom, nad položnicami, grmado perila, telefonskimi klici, službenimi zadolžitvami; kontrola nad samim sabo, da bi ja ne izrazili kakega prevelikega odmerka emocij.

Življenje nas seveda prej ali slej nauči, da ne moreš (in ni koristno) držati vsega pod kontrolo. Ne moreš nadzorovati svojih otrok, ravno tako ne toka dogodkov, ker bi s tem rad jezdit naravo. V resnici pa narava jezdi tebe, ti pa moraš usločiti hrbet in prisluhni koraku, ki ti ga je izbrala.

Vsakdanja govorica ima zelo slikovit izraz: "lahko se ti utrga". Od prevelike težnje po kontroli, namreč. Dejansko je verjetno ravno tole: ta napeta nit, na katero si obesil res veliko težo raznoraznega, se lahko strga. Preveč teže, preveč burje, včasih bi lahko morda perilo obesil v mirnejši notranji prostor. V sebi. Postavljamo si in se v raznorazne kletke, obeseni smo od produktivnosti, ne dovoljujemo si v zadostni meri začetiti, da je človek tudi nekaj več kot le *ratio*.

Ob ustanavljanju zasebnih šol v Sloveniji Križarska vojna proti pluralnosti družbe

Neevropskost gonje proti zasebnemu šolstvu

V Sloveniji smo že dalj časa priče pravi križarski vojni proti ustanavljanju zasebnega šolstva, s poudarkom na katoliškem. Sem sodijo npr. verižni napadi na Jambrekovo "Novo Univerzo" ali pa nedavni poskusi preprečitve ali vsaj upočasnitve sprejetja novele zakona o visokem šolstvu, ki med ostalim ureja financiranje zasebnega šolstva s strani države in hkrati postavlja pravno podlago za ustanovitev Evrosredozemske univerze (EMUNI). Ob širšem javnem zgražanju so se pred časom tej križarski vojni pridružili tudi predstavniki Študentske organizacije Univerze Primorske (ŠOUP) s skrajno neokusnimi opazkami, da EMUNI, "ni ustanovljena kot mednarodna univerza, ampak kot politično skrupulacelo slovenske vlade" (mišljeno Janševe), pa da je bila slovesnost ob podpisu ustanovne listine "smešna" in da gre pri tem za "zavajanje javnosti z medijsko pompoznim dogodkom". Ob široki in izjemni odmevnosti dogodka so glasniki ŠOUP-a, ki bi se, nasprotno, kot predstavniki mladim morali razveseliti novih študijskih možnosti, s svojo defetistično reakcijo delovali pritlehno oz. kot trobilo tistih sil, ki se že dolgo zagajajo proti zasebnemu šolstvu. Očitno se del slovenske levice, ki je do včeraj povsem obvladovala celotno šolstvo in predvsem univerzitetno sfero, zlasti pa njen družboslovni del (zgodovina, sociologija, novinarstvo ipd.), ne more sprijazniti s tem, da ji ta nadzor z ustanavljanjem zasebnih šol uhaja iz rok. Pri EMUNI-ju pa je šlo verjetno še za zavist, da je uredništvo tega projekta padla v roke dosedanji vladajoči pomladni opciji. Pri tem jim njihova slepota preprečuje, da bi uvideli celo pre-

prosto dejstvo, da se vlade izmenjujejo, univerze pa ostajajo. Ob alarmantnih sloganih, da želimo z zasebnim šolstvom Slovenijo katolicizirati, bi opozoril na podatke (Delo, 7. 6. 2008), da obiskuje npr. v Franciji 16,60% šolarjev in dijakov katoliške Sole, v Španiji

drvel v napačno smer, ker ga ni imel kdo ustaviti, dokler se ni stvar sesula sama vase. Na našo srečo brez prevelikih žrtev, a s posledicami, ki jih bodo generacije občutile še desetletja. Zahodni svet pa se je tej nesreči ognil po zaslugi svoje zlahtne konservativnosti in globoko zakoreninjene pluralnosti, znotraj katere se opciji neprestano nadzirata

20%, na Nizozemskem 29%, v Belgiji 68,19%, v Sloveniji pa vsega 1,9%. Pa da je npr. katoliških univerz na svetu okrog 1.300 s približno 4.700.000 študenti. Ni mi znano, da bi kdo zaradi tega obravnaval navedene in druge zahodne države kot katolicizirane oz. ne-sekularizirane, ampak veljajo, nasprotno, prej za zibelko svobodomiselnosti. Očitno ima del slovenske levice Evropo, njeno pluralnost in svobodo duha predvsem na ustih, v glavi pa kar še naprej nekdanjo predstavo monolitnega levoliberalnega enoumja, oz. je pripravljena tolerirati zasebnega šolstva le za kak ščepec, zgolj v demokratični okras.

Duhovne, družbene in materialne posledice enoumja
V zvezi s tem je pisatelj Boris Pahor zapisal, da smo Slovenci zaradi vsiljenega enoumja po vojni izgubili zgodovinsko priložnost za uredništvo neponovljive slovenske izvirnosti, da bi namreč iz novonastalih povojnih družbenih razmer

"ustvarili novo duhovno vstajenje, ki bi črpalo navdih in moč iz sožitja in dialektičnega razmerja dveh svetovnih nazorov, dveh etik, dveh eshatologij... in ki bi lahko bili v srcu Evrope zgled edinstvenega družbenega in hkrati kulturnega koncepta oz. projekta". V nasprotju to v vizijo pa je, preprosto rečeno, ena opcija pregnala drugo v katakombe in sama objestno zagospodarila nad družbo, do njenega poslednjega podstoba. Ni bilo več pravega nadzora nad njo, ni bilo družbenih zavov. Voz je tako pol stoletja veselo

in medsebojno korigirata in na ta način, prek pluralnega šolstva in medijev, izmenične menjave na oblasti, razpršene kapitalske moči itn. vzdržujeta družbeno ravnotežje in z njim tudi blagostanje in sproščeno počutje ljudi. Pluralnosti naše družbe pa ne uspe se primerno artikulirati in utrditi, ker premočna levoliberalna opcija še vedno prevladuje v družbenih podsistemih, od gospodarstva naprej, prek šolstva, medijev in civilne družbe, ter se to stanje po sili inercije kar še naprej reproducira. S svojo križarsko vojno proti zasebnemu šolstvu pa se dobesedno zagaja v same korenine pluralnosti in demokracije. In kot nas uči naša bridka zgodovinska izkušnja, gre to v škodo duhovnega in materialnega razvoja, blagostanja in dobrega počutja ljudi, ki se lahko bogato napajajo samo iz sožitja in sproščene dialektičnega razmerja "dveh svetovnih nazorov, dveh etik, dveh eshatologij".

Milan Gregorič

Minister za pravosodje je ugotovil, da je v državi nad sto sodnikov preveč

Po mnenju opozicije se Slovenija vrača v čase totalitarne preteklosti

V Sloveniji se vlada kot najvišji organ nove izvršilne oblasti sooča z opozicijo skoraj v vseh zadevah s področja notranje politike oz. razvijanja in utrjevanja družbe in države. Pri tem je značilno, da premier Borut Pahor na različne načine kaže voljo za sodelovanje vlade z opozicijo, pri tem pa mu ostro nasprotujejo druge stranke, udeležene v vladni in parlamentarni večini. Sicer pa je, opozarjajo v nekaterih okoljih, omenjena pripravljenost predsednika vlade lahko le navidezna, saj Borut Pahor velja za politika, ki pogosto menja svoja stališča in izjave. To mu očitajo tudi v koaliciji, kjer je njegov največji nasprotnik Gregor Golobič, minister in predsednik stranke Zares. Nekdanji najbližji sodelavec pokojnega predsednika države dr. Janeza Drnovška naj bi si nasploh prizadeval, da Boruta Pahorja izrine s položaja predsednika vlade in vodje koalicije in sam prevzame njegov položaj. Vlada sedaj hkrati sprejema ali pa napoveduje ukrepe za premagovanje finančne krize in zamenjuje funkcionarje in pogosto tudi tajnice in druge uradnike na nižjih ravneh, ki v največjem številu primerov niso člani ali članice nobene politične stranke, toda, ker nimajo predstojnikom niso v več, morajo oditi. Zaradi omenjenih kadrovske sprememb, pa tudi nekaterih drugih ukrepov vlade, opozicija zatrjuje, da nova oblast Slovenijo vrača v čase totalitarne preteklosti. Predsednik Slovenske demokratske stranke in nekdanji premier Janez Janša je v intervjuju, objavljenem v tedniku Reporter, menil, "da pod Pahorjevo vlado nastaja politično in gospodarsko okolje, ki je več kot očitno naklonjeno velebogatašem, t. i.

tajkonom. V Sloveniji imajo še vedno preveč oblasti tisti, ki lahko iz ozadja vplivajo na vse njene dejavnosti. Državo upravlja kapital, tudi s pomočjo politike, ki ji je pomagal do oblasti. To izhaja iz narave slovenskega prehoda v novo družbeno ureditev, kjer se je prejšnja ideološka in zatiralna moč enopartijskega režima enostavno preoblikovala, pravzaprav prisvojila nekdanjo družbeno lastnino, in si na ta način v veliki meri zagotovila realno kapitalsko in podtalno moč in s tem vpliv na vse veje oblasti. Razni sveti, ki delujejo pri vladi, dajejo masko in opravičilo staremu načinu kadrovanja. To spominja na položaj pred letom 1990, ko so imeli v sklopu tedanje Socialistične zveze delovnega ljudstva razne kadrovske komisije in svete za izbiranje kadrov, ki jih je dejansko imenovala Komunistična partija. Zdad se bo dogajalo podobno. Gre za obliko zamagljenja in odvratanja pogledov od tistih, ki dejansko odločajo".

Razmišljanja in ocene Janeza Janše je potrdil oz. poglobil dr. Boštjan Marko Turk, politični analitik in publicist. Zapisal je, "da Borut Pahor sicer ves čas govori o socialni državi, vendar je model njegove družbe predtopen, je socialističen. Gre za razrahljani socializem iz začetka osemdesetih let, vendar za socializem. Ponudba socializma pa je vsiljevanje bede kot standarda, modela družbe, v katerem bodo imeli državljani nekakšnih 400 evrov mesečne plače in v kateri bosta iniciativa in osebna prodornost kaznovani, nedelo, nezainteresiranost, predvsem pa paraziti

na državnih jaslih pa nagrajeni". Vlada je v sklopu varčevanja, ki ga uvaja, pozvala k znižanju plač, ki so zlasti v bankah in gospodarskih družbah v lasti države, zelo visoke. Širok odmev in zgražanje v javnosti je vzbudil primer predsednika uprave Nove ljubljanske

banke Marjana Kramarja, ki naj bi ob odhodu s tega položaja prejel kar milijon evrov nagrade "za dobro opravljeno delo". Temu sta nasprotovala premier in minister za gospodarstvo, Kramar pa je deležen tihe podpore drugih prejemnikov visokih plač in nagrad. Kaže pa, da predsednik uprave Nove ljubljanske banke zaradi nasprotovanj javnosti in vlade omenjenega milijona evrov vendarle ne bo dobil. Ob tem prejemku so v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije sporočili, da po njihovih podatkih v Sloveniji

pod pragom revščine živi kar 250.000 zaposlenih. Sekretar omenjene sindikalne organizacije Milan Utroša je ponovno opozoril, "da se bodo lahko tudi pri nas zgodili protivladni protesti, kakršni so bili v Grčiji. In takrat bomo v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije stopili na čelo takih gibanj".

Neresnična trditev, da Slovenci gojimo pohlep po hrvaški zemlji
Novi slovenski minister za pravosodje Boštjan Zalar je povedal, da je v slovenski državi sedaj več kot sto sodnikov preveč. Ne bodo jih odpustili, ker jim zakon zagotavlja t. i. trajni mandat. Zato pa je mogoče nižanje števila sodnikov tako, da ne bodo nadomestili tistih, ki se bodo upokojili, in sodnikov, ki se odpovejo sodniški službi.

V komentarju z naslovom Prinašalci razdora ali miru?, objavljenem v novi številki slovenskega katoliškega tednika Družina, je Rafko Valenčič kritično ocenil prispevek v dveh nadaljevanjih, ki ga je objavil zagrebški katoliški tednik Glas koncila. Pisec dr. Fran Glavina mu je dal naslov Istrski duhovniki v obrambi Istre. V njem piše, "da smo Slovenci - tako družba kot Cerkev - vedno gojili pohlep po hrvaški zemlji". Avtor članka v Družini v odgovoru na omenjeno trditev oz. obtožbo poudarja, "da nekateri bolj prilivajo olja na ogenj, kot pa prižigajo pipo miru".

Matijan Drobež

Maša in koncert v Mirnu

Poklon Hubertu Bergantu in Marku Vuku

V nedeljo, 25. januarja, sta bila v župnijski cerkvi v Mirnu spominska maša in koncert ob 10. obletnici smrti Huberta Berganta in 5. obletnici smrti Marka Vuka. Cerkev sv. Jurija so povsem popolnili mirenski župljani, sodniki in prijatelji obeh pokojnih. Glasbeni program med mašo in koncert so izvajali člani mešanega in moškega pevskega zbora župnije Miren pod vodstvom pevovodje Andreja Budina. Na orglah jih je spremljala mlada organistka Eva Dolinšek, ki je na koncertu izvedla še solo skladbo "Noel varie" skladatelja Lesebure Welyja. Mirenski župnik Ciril Cej se je z izbranimi besedami spomnil Huberta Berganta in

Marka Vuka. Marko Vuk, umetnostni zgodovinar in priznani raziskovalec likovne umetnosti na Primorskem ter aktivni kulturni in družbeni delavec, je že od svojega 15. leta dalje igral na orgle pri vsaki nedeljski jutranji maši v Mirnu. Bil je velik ljubitelj orgelske glasbe in orgelskega mojstra Huberta Berganta, ki je začel s svojo redno koncertno dejavnostjo prav v Mirnu oktobra 1. 1967. Spomin je tako veljal tudi temu velikemu glasbenemu virtuozu, ki se je kljub številnim, odmevnim turnejam doma in po svetu odzival povabilom na koncertiranje ljubiteljev orgelske glasbe v Gorici in tudi v manjših krajih Goriške, kot je Miren.

DM

Kratke

V Sloveniji je med zaposlenimi za določen čas največ mladih

V Sloveniji v obdobju finančne in gospodarske krize narašča število brezposelnih, ki pa jim država z različnimi ukrepi pomaga, da lahko preživijo to hudo obdobje. Pri tem socialne podpore niso glavni cilj, čeprav brez njih ne gre, temveč težijo, da bi brezposelnim zagotovili drugo zaposlitev. V velikih težavah so mladi, ki komaj stopajo v delovne procese. Med njimi jih največ dobi delo samo za določen čas. To je negotov način, ki vzbuja stalno zaskrbljenost, saj mladi pogosto ob prvih težavah v podjetjih izgubijo delo. Slovenija je v tem na prvem mestu med državami članicami EU. Kar 6,3% mladih v Sloveniji dela za določen čas, med njimi pa je 7,8% mladih žensk. Ta skupina ima tudi nizke in negotove plače in nima skoraj nobenih možnosti za pridobitev stanovanja.

Dragan Isajlovič naj bi postal svetovalec finančnega ministra

V slovenski javnosti je povzročila osuplost in zgražanje, v političnih strankah pa nekakšno nelagodje, vest, da je finančni minister Franc Križanič za svojega svetovalca nameraval imenovati Dragana Isajloviča. Slednji je bil leta 1988 član skupine agentov državne varnosti, ki je aretirala Janeza Janšo in Davida Tasića. Isajloviča so pred časom predlagali tudi za člana nadzornega sveta družbe za avtoceste (Darsa). Po osamosvojitvi Slovenije je omenjeni pripadnik nekdanje varnostne službe postal podjetnik ter naj bi zdaj bil prijatelj finančnega ministra Križaniča. V primeru je posrežoval premier, ki je povedal, da Isajlovič ne bo imenovan za svetovalca finančnega ministra, tako da je ta primer zanj zaključčen. Zoper nameravano imenovanje je odločno protestirala SDS, ki jo vodi Janez Janša. V stranki menijo, "da se v Slovenijo na zelo široki fronti vračajo svinčeni časi".

Dr. Franc Križanič

Zasebno podjetje goji orhideje za Slovenijo in Evropo

V Dobrovniku v Prekmurju zelo uspeva zasebno podjetje Ocean Orchids, v katerem v rastlinjakih gojijo orhideje in druge rastline. Pri tem uporabljajo obnovljive vire energije. Pomurska pokrajina je nasploh zelo primerna za gojenje orhidej in drugega cvetja, pa tudi zelenjave. Vrtnarstvo z uporabo obnovljive energije naj bi bilo v prihodnje poleg klasičnega kmetijstva in turizma v Prekmurju najbolj obetavna gospodarska dejavnost. Omenjeno podjetje v Dobrovniku je edino v Sloveniji, kjer poklicno gojijo orhideje. Vsak teden jih vzgojijo okoli 23 tisoč, kar pomeni 1,2 milijona orhidej na leto. Podjetje jih prodaja v Sloveniji, veliko term rož izvozijo tudi v razne evropske države.

V slovenski obrti 144 novih mojstrov

V Sloveniji je obrt morda najbolj uspešna gospodarska dejavnost, tudi zaradi kakovosti njenih izdelkov in storitev. K visoki tehnološki in strokovni ravni veliko prispevajo obrtni mojstri in mojstrice, ki jih imenuje in jim podeljuje diplome Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. Letos je slovenska obrt bogatejša za 144 novih mojstrov. Od ponovne uvedbe mojstrskih izpitov so diplome podelili že osmič, tako da je v Sloveniji že 2.174 obrtnih mojstvic in mojstrov. Delajo v več kot petdesetih različnih obrtnih poklicih. Nasploh se obrtniške dejavnosti in druga manjša podjetja v Sloveniji hitro prilagajajo zahtevam trga ter naj bi zato tudi običutno prispevala k premagovanju sedanjih finančnih in gospodarske krize.

Družba Hit ni brez denarja in redno izpolnjuje svoje obveznosti

Družba Hit se je odzvala na pisanje nekaterih občil o tem, da je v finančni krizi, ali, kot so zapisali v Magu, "da je Hit brez ficka". Magazin Mag je objavil pojasnilo Katje Kogej, iz službe korporativnega komuniciranja igralniške družbe, "da trditev, da je Hit brez denarja, dokazljivo in argumentirano ne drži. Družba namreč normalno in tekoče izpolnjuje vse obveznosti, poleg vseh drugih dajatev pa plačuje še obsežne igralniške dajatev, ki jih je bilo v letu 2008 skoraj 60 milijonov evrov. V decembru lani pa je družba v skladu z dogovorom z zaposlenimi izplačala tudi božičnico vsem zaposlenim, z izjemo uprave Hita. Gospa Kogej je v odgovoru na pisanje Maga potrdila, da bodo v Hitu število zaposlenih zmanjšali za okoli 200 ljudi.

T.i. izbrisani ponovno aktualna politična tema v Sloveniji

Slovenskega državljanstva niso hoteli, zdaj pa bi radi odškodnine za svoje "trpljenje"

V Sloveniji se nadaljuje zgodba o t. i. izbrisanih, to je o tistih ljudeh z območij nekdanje Jugoslavije, ki ob osamosvojitvi Slovenije niso hoteli zaprositi za njeno državljanstvo. Zdaj navajajo razne razloge za svoje ravnanje, se opravičujejo in od države zahtevajo ureditev svojega statusa vse od 26. februarja leta 1992, ko so bili na osnovi zakona vpisani v register tujcev.

Ta zgodba traja že skoraj 18 let in nova vlada jo poizkuša zaključiti in premostiti. Izbrisanih naj bi bilo po prvih podatkih nad 18 tisoč, na notranjem ministrstvu pa so v preteklih dneh ugotovili, da naj bi jih bilo skoraj 24 tisoč. Ustavno sodišče je izdalo dve odločbi, da je treba izbrisanim priznati njihove domnevne krivice, se pravi ugotoviti in priznati njihov status. Nova notranja ministrica Katarina Kresal je tudi skladno s tistim, kar je zapisano v koalicijskem sporazumu strank vladne koalicije, sklenila, da je treba t. i. izbrisanim vročiti dodatne odločbe o tem, da jim država vrača pravice in položaj oseb, kot so jih imeli pred izbrisom iz registra, dne 26. februarja leta 1992. Celotna zadeva je zapletena in za mnoge nesprejemljiva, saj je več-

na izbrisanih pozneje pridobila status tujcev ali pa državljanstvo Slovenije.

Vlada bo v Državni zbor kmalu vložila predlog novega zakona o izbrisanih, pri čemer zagotavlja, da v zakonu ne bo nobene omembe ali zagotovila, da bi izbrisanim priznavali pravico do odškodnine, domnevno zato, ker so zaradi neurejenega statusa v pre-

Dragutin Mate

klih skoraj osemnajstih letih, marveč do odškodnin. Menijo nadalje, da je treba preučiti ravnanje in položaj vsakega izbrisane državljanca z območij nekdanje Jugoslavije posebej, ker so med njimi tudi posamezniki, ki so delovali proti osamosvojitvi Slovenije. Tak je tudi primer nekdanjega generala jugoslovanske vojske Milana Aksentijevića, ki je govoril in deloval zoper slovensko osamosvojitve, zdaj pa to zanika. V oddaji javne TV o izbrisanih so gledalcem postavili vprašanje, ali naj izbrisanim, ki bi dokazali krivico, ki jim je bila povzročena, priznajo odškodnino ali ne, so odgovorili na način, ki kaže odnos slovenske javnosti na zadevo o izbrisanih. Okoli 12% gledalcev bi se strinjalo s plačilom odškodnin, kar 88% pa jih je bilo proti. Kritičen do sedanje politike je nekdanji notranji minister Dragutin Mate. V pogovoru, objavljenem v tedniku Demokracija, je zavrnil: "Dodatnih odločb t. i. izbrisanim ni treba izdajati. Trdim, da v Sloveniji oseb, ki si niso uredile statusa, ni več. Vsi so si bodisi uredili stalno prebivališče v Sloveniji, bodisi so dobili državljanstvo, se

odselili ali umrli. Nimajo več nerešenega statusa. Tu gre za popolnoma drugo vprašanje, to pa je, da osebe, ki bi si morale urediti status, tega niso naredile. Zakaj ne, je drugo vprašanje. Ali so to storile nalašč, iz preračunljivosti ali iz nevednosti, ne vemo. Nekateri si statusa v novi državi pač niso uredili, čeprav bi si ga morali, zato so zašli v težave. Nato pa so posamezniki v tujini poskušali ustvariti vtis, da so ostali brez državljanstva. Slovenska država je sprejela zakon, po katerem je sprejela kot državljane več kot 170 tisoč ljudi brez kakršnih koli težav, 18 tisoč pa si tega ni uredilo. Zaradi tega je težko sprejeti razlago, da tako majhno število ljudi, gre namreč za desetino vseh, ni bilo poučenih, da morajo napraviti vlogo, če pa je bilo 90% drugih poučenih in so slovensko državljanstvo tudi dobili. Ta argument je zelo težko sprejeti. Objavljajo se podatki o visokih odškodninah, ki naj bi jih že zahtevali t. i. izbrisani. Zneski so od nekaj deset tisoč pa do pol milijona evrov. Vloge za odškodnine so bile na ministrstvu za notranje zadeve že ob koncu leta 2004. Večina t. i. izbrisanih pa zneska odškodnine v svojih vlogah sploh ni navedla, ampak se zanaša na uspeh ali neuspeh tistih, ki so svoj znesek navedli v vlogi".

M.

ŠTEVERJAN 40. obletnica vaškega glasila Števerjanski vestnik

Glasiilo, ki povezuje in bo še povezovalo

„Števerjan je Števerjan“, smo slišali na osrednji proslavi ob 40. obletnici glasila briške vasi, *Števerjanskega vestnika*, ki je potekala v Sedejevem domu v petek, 23. januarja. Društvo Francišek B. Sedej je namreč pripravilo pravi praznik, ki so ga - poleg priložnostnih govorov in pričevanj - popestrili otroško petje, recitacija, gledališki prizorček in video-posnetek, ki je - malo za šalo, malo zares - predočil lepote Števerjana, njegovih prebivalcev in sadov njihovih snovanj.

Jubilej so sicer že obeležili z zahvalno mašo, uredili so arhiv glasila, pripravili lično publikacijo, ki s fotografijami in pričevanji pripoveduje zgodbo lista, vse letnike digitalizirali in pripravili dvdploščo za kulturne ustanove v zamejstvu in domovini, sploh pa so ob tej priložnosti zasnovali širok projekt, posvečen Primožu Trubarju ob 500-letnici njegovega rojstva; očeta slovenskega knjižnega jezika je na platnici jubilejne številke vestnika in publikacije upodobil eden izmed pobudnikov glasila, Marjan Terpin. S tem poudarkom so prireditelji želeli dokazati svojo navezanost na jezik in

pripadnost slovenskemu narodu, kot je to na akademiji izrecno poudaril urednik Marjan Drufovka. Trubar ostaja tudi danes vzornik "v našem kulturnem, družbenem in političnem vsakodnevem delovanju", učitelj miru, strpnosti in sožitja, spodbujevalec izobrazbe, kulture in šolstva. Z ganjenostjo so se priložni spomnili pred kratkim umrlega odgovornega urednika Edija Hledeta; Drufovka ga je označil kot velikega moža, ki se je s svojim vsestranskim delovanjem razdaljal za celotno števerjansko skupnost v športu, kulturi in politiki. Pri vestniku je bil vsekoli gonilna sila, eden tistih "prešernih fantov", ki so daljnega 12. januarja 1969 verjeli v ta načrt". V zvočnem posnetku, prek katerega je "duša" vestnika za trenutek spet oživila, se je Edi Hlede zahvalil trem generacijam sodelavcev in srčno misel posvetil mladim, ki naj nadaljujejo začrtano delo. Drufovka je tudi poudaril geslo projekta in jubileja "Da bi čimbolj povezovali", ki želi ohraniti in ovrednotiti delo mladih ter omogočiti poznavanje Števerjana tudi v širši jav-

nosti. Tudi navidezno majhen delež posameznika lahko nadgrajuje zgodovinsko blaginjo prostora, v katerem živi, je povedal urednik. Skrivnost uspeha glasila, kot so večkrat poudarili, je verjetno tudi v prostovoljnem delu sodelavcev, ki se vztrajno žrtvujejo; zadoščenje so jim - poleg osebne obogatitve - hvaležnost in spodbudne besede ljudi. Na večeru, ki ga je zreziral Franko Žerjal, je predsednik društva Sedej Matej Pintar povedal, da je Števerjanski vestnik dokument, ki dokazuje navezanost Števerjancev na jezik, zemljo in kulturo. Prizadevanja društva se prilagajajo časom in navadam, v sebi pa ohranjajo zametke temeljnih vrednot, iz katerih je nastalo močno in iz zdravo vaško jedro. To je praznik ljudi, ki nosijo v srcih za-

Walter Bandelj in Matej Pintar

Marjan Drufovka

stvom mentorice Michele De Castro ob spremljavi orff instrumentov zapeli nekaj pesmic. Pepčec in Tonče (Martin in Simon Komjanc) sta s svojo gledališko igrano ob preletavanju starih letnikov vestnika natosila nekaj dovtipov o starosti, vrednotah, globalizaciji in internetu. Hijacint Iussa pa je pripravil desetminutni videoposnetek o Števerjanu in "veselih ljudeh, ki radi delajo v vinogradu in nabirajo češnje" ter s svojim življenjem delajo ta kraj "fantastičen". Naš urednik Jurij Paljk je kot priložnostni govornik pohvalil prizadevanja, da bi povezovali, saj so v času interneta in Facebook-a medosebni odnosi

"krhki, fiktivni, namišljeni, neobvezujoči in tekoči". Lepo je videti zagnane mlade, ki so tako ponosni na "nebeško lepa Brda". Njihovo delo bodo cenili znanjci že čez nekaj let, nato pa tudi zbiratelji narodnega blaga in zgodovinarji. "V malem biti zvest je največja stvar v življenju!" Urednica Briškega časnika iz občine Brda Lucija Princič Terpin je pohvalila devetletno sodelovanje med listoma in zaželela, da bi Brda še bolj zaživel kot celota. "Z veseljem bomo poročali o skupnih projektih". Oglasil se je tudi eden izmed "botrov" vestnika, Marjan Terpin, ki je opisal, v kakšnih razmerah in s kakšnimi sredstvi se je - v kleti - začela pustolovščina, ki naj jo še nadalje vodijo mladi. Vsem sodelavcem je čestital župan Hadrijan Corsi, v imenu ZSKP in SSO pa je Walter Bandelj izročil društvu plaketo. Proslava se je končala z Zdravljico, ki jo je zapel Nikolaj Pintar, na kitaro pa ga je spremljal Jan Leopoli; praznik pa se je nadaljeval ob obloženih mizah, kakršne znajo pripraviti samo naši Števerjanci.

DD

POGOVOR Valentin Devinar

O štavrskem društvu in letošnjih jubilejih

Koliko časa ste že aktivni v društvu?

V društvu sem aktiven že približno petnajst let. Najprej sem bil dva mandata podpredsednik, lani pa so me izvolili za predsednika.

Kako se počutite v vlogi predsednika?

V našem društvu ni pomembno le delovanje, pač pa tudi druženje. Včasih pride do majhnih težav, a jih vedno rešimo skupaj. V takem društvu, kjer je veliko sodelovanja, ni težko biti predsednik, saj imam pridne odbornike, ki vestno opravljajo svoje naloge in jim lahko zaupam.

Ktere so glavne dejavnosti društva?

V društvu delujejo dva zbora, otroški in moški, ter mladinski odsek.

Ukvarjamo se z mnogimi zadevami. Naj najprej omenim vsakoletno nagajevanje jaslic. Komisija si ogleda jaslice, prijavljene na natečaj, in najboljšim dodeli nagrado. Radi imamo pust, zato že nekaj let pripravljamo pusti voz in z njim odhajemo na najrazličnejših sprevodih. Med letom prirrejamo kulturne večere in gledališke predstave. Zelo odmevna sta tudi jesenski pohod na Sabotin in praznovanje sv. Valentina.

Leto 2009 je pomembno za naš zbor, saj praznujemo petdeseto obletnico ustanovitve. Pomladi imamo v načrtu dva koncerta, enega z nabožnimi, drugega pa z ljudskimi pesmimi. Zbor je najprej vodil Gabrijel Devetak, nato pa je vodstvo prevzela Nadja Kovic. Novembra je na Cecilijanki marsikateri izmed naših pevcev prejel Gallusovo priznanje, deset jih je bilo nagrajenih s častno Gallusovo značko.

stno Gallusovo značko.

Kako je bilo s praznovanjem sv. Valentina nekoč?

Pred ustanovitvijo društva je praznovanje sv. Valentina potekalo nekoliko drugače. Popoldne je bila v cerkvi maša, nato pa so se ljudje veselili, kaj prigriznili in popili v različnih osmicah v Štavrču. Vedno so ob tej priložnosti štavrške žene pripravljale domače štruklje, ki so značilni za to praznovanje.

Kako je prišlo do tega, da ste se letos odločili za večje praznovanje?

Najprej smo preverjali, koliko stroškov bi imeli v večjim praznovanjem. Ugotovili smo, da je finančno nekoliko zahtevnejši projekt, a smo se vseeno odločili, da tvegamo in ga poskusimo izpeljati. Z dobro voljo in z nekaj finančnimi prispevki smo dosegli uspešen rezultat, tako da bo letos "šagra" potekala kar tri dni. Pravzaprav smo se za tako večje praznovanje odločili, ker

smo hoteli počastiti dvajsetletnico društva, ki smo jo pravzaprav praznovali leta 2008, in petdesetletnico zbora.

Kako bo potekalo praznovanje?

V soboto, 31. januarja, bo kulturni večer. Odprli bomo razstavo mizarskega orodja Zdravka Grudna in si ogledali dokumentarni film o Solkanu in solkanskih mizarjih Mirana Brumata. Nastopila bosta tudi štavrški moški pevski zbor pod vodstvom Nadeje Kovic in solkanski mešani pevski zbor Slavec, ki ga vodi Miran Rustja.

Teden kasneje pa se bo začela "šagra". V petek, 6. februarja, bosta nastopili skupini The M. A. F. F. in Simplex, v soboto, 7. februarja, pa Happy day. Petkovo in sobotno praznovanje se bo pričelo ob 20.30. V nedeljo bomo kioske odprli že ob 10.00, ob 14.30 bo tradicionalna sveta maša, uro kasneje pa bo nastopil pihalni orkester Goriška Brda pod vodstvom Boštjana Vendramina. Ob 18.00 bo na vrsti skupina Mega mix.

Kakšna pričakovanja imate? Upam, da nas bo obiskalo veliko ljudi in da se bodo v naši družbi imeli lepo. Sami smo vsekakor ponosni na to, kar smo doslej naredili, saj je za nas zelo pomembno, da ohranjamo in utrjujemo tradicijo. Nazadnje bi rad povabil vse, mlade in starejše, da pridejo na pokušnjo tipičnega štavrškega štruklja, drugih jedi in pijače.

Hvala lepa za pogovor!
Slavica Radinija

SOL V KAVI

Teorija relativnosti

Priznam vam, da neskončno rad govorim o kratkovidnosti in neumnosti politikov ali samozvanih strokovnjakov s katerega koli področja. Toda dejstva so dejstva, pa naj si še tako močno zatiskamo oči. Razlog za kratkovidnost pa lahko najdemo, med ostalim, tudi v Einsteinovi teoriji relativnosti.

Temeljno Einsteinovo odkritje je bilo v tem, da je odpravil eno izmed osnovnih ideoloških prepričanj Newtonove fizike, in sicer, da je čas absoluten. Čas je namreč relativen in je odvisen od pozicije opazovalca. Preprosta razlaga: poveste mi, koliko časa traja trideset sekund, vi (opazovalec) pa stojite pred zaklenjenimi vrati zasedenega stranišča in vas močno tišči. Celo večnost, kajne? In v čem se kaže neumnost politikov, ekonomistov itd.? V absolutni prepričanosti, da je njihova misel pravilna. Politiki se pusti prepričati, da je pomemben, da ima visoko funkcijo, znanstvenik se ošabno prepriča, da je doktor znanosti, magister kajzavemčesa in od tega trenutka dalje ima vsako svojo besedo za sveto, absolutno veljavno in neizpodbitno. Tudi Einstein je bil ustvarjen samo v mladih letih; ko pa se je uveljavil v svojih prepričanjih, se je njegov pogled na svet malo preveč utrdil in postal nesposoben dojemati stvarnost, ki je dinamična in živa.

Zaradi vsega tega pa danes živimo v svetu, ki je postavljen na glavo, vendar vam zagotavljam, da ga lahko spet postavimo na pravo stran, tako da ga začnemo spreminjati pri sebi doma oz. najprej v svoji duši. A o tem pozneje. Problem pri ekonomistih in politikih oz. pri ekonomsko-političnem delu, ki nam je vsiljen pod imenom demokracija in tržno gospodarstvo, je v kratkoročnosti tega modela, ki je neizprosno obsoben na samouničenje.

Današnje gospodarstvo namreč razmišlja takole: ročni obiranje sadja je drago, zato bomo rajne naredili stroj, ki bo porezal veje in pobral sadje, mi pa bomo krasno zaslužili in se še pohvalili z učinkovitostjo. Seveda bomo dolgoročno ostali brez sadja, vendar je "dolgoročno" še v neki nedoločeni prihodnosti in nas preveč ne skrbi. Politiki, ki so sedaj na oblasti, bodo "dolgoročno" v opoziciji in bodo lahko obtoževali svoje politične nasprotnike za pomanjkanje jabolk. Za ekonomiste pa veljajo brutalno lahkotne besede Johna Maynarda Keynesa, enega od očetov današnjega pogubnega gospodarskega modela, ki je izjavil, da nas dolgoročni rezultati ne smejo zanimati, ker bomo "dolgoročno tako ali tako mrtvi". Rad bi le vedel, če so Keynesovi potomci hvaležni svojemu predniku za to, da je mislil le nase.

Vsi ti izredno pametni ljudje pa se verjetno ne zavedajo dejstva, da se dolgoročno obdobje vendarle prej ali slej tudi doseže. Samo diete se lahko neskončno prelagajo na "jutri", ki nikoli ne pride. Narava tega ne pozna. Enkrat, dvakrat, trikrat "jutri" postane prej ko slej "danes". Ni res, da bomo "jutri" ostali brez čiste vode, čistega zraka, fosilnih goriv in tudi denarja. Napočil je "jutri", ki mu pravimo "danes", in začena se razpad svetovnega finančnega modela (ja, ostali smo brez denarja), ljudje so brez pitne vode (ne, vojna za vodo ni le v Darfurju, saj pitno vodo tudi goriška občinska uprava vsako poletje kupuje od Nove Gorice) in erozija rodovitne zemlje je pojav, ki je nastal samo zaradi človekove neumnosti.

Zdi se mi, da bo kmalu (jutri) nastopil čas, ko bodo ljudje po vsem svetu začeli nič kaj nežno dokazovati ekonomistom in politikom, da je zanje prišel tisti dolgoročni čas, v katerem bodo mrtvi. Bojim se, da bodo tisti politiki, ki ne bodo sprejeli svoje politične smrti, prekmalu doživeli fizično. Ne pretiram, stvari postajajo dobesedno smrtno resne.

Peter Szabo

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 27. januarja, ob 14. uri.

Temni oblaki nad našim svetom Besede, besede, samo besede...

Besede, besede, besede, to so samo besede... tako nekako je zvenelo besedilo stare popevke, ki jo je prva, mislim, pela italijanska pevka Mina. Na misel mi prihaja te dni, ko sledim televizijskim poročilom in gledam osuple obraze palestinskih otrok. Tele velike črne oči, ki vedo veliko preveč o življenju, ki se ne znajo več smejati in je v njih zapisan velikanski ZAKAJ. Televizijski dnevniki nam vsak dan radodarno posredujejo prizore iz Gaze: medtem ko mi kuhamo ali pomivamo posodo, medtem ko ob kozarčku klepetamo s prijatelji in od časa do časa prisluhujemo novicam, po televiziji predvajajo, kako umirajo otroci, kako odvažajo ranjence na zasilenih nosilih, kako pod selektivnim ognjem umirajo civilisti, predvsem ženske in mladoletniki. Tule prizori so nam prišli nekako v podzavest, postali so stvar navede, saj smo jih že spremljali med "inteligentno vojno" v Afganistanu in Iraku, nekoliko manj smo

bili seznanjeni, kako umirajo ljudje v Darfuju in v Afriki nasploh, saj je Afrika nekako pozabljen celina, kjer sta lakota in trpljenje ljudem pisani na kožo. In tle krvavi prizori, ki jih spremljamo na ekranu, so postali del našega vsakdana. Vajeni smo jih, a obenem vemo, da se to dogaja nekeje daleč, da se pri nas to ne more zgoditi, da bomo čez nekaj ur zlezli v toplo in varno posteljo, še prej pa sledili televizijski nianziki ali glasbenemu varietetu, ki bo sledil dolgočasnim poročilom. Časopisi in mediji seveda poročajo tudi o nasprotovanju naših politikov krvavim spopadom, o sestankih, srečanjih, prizadevanjih za mir. O prizadevanjih, ki slonijo na dolgih razpravah, na obljubah in zagotovilih, na besedah, ki ostajajo vsekakor le abstraktne besede, medtem ko so smrt, trpljenje in beda konkretna dejstva, še posebej za vse tiste nedolžne žrtve, ki iz trpljenja ne vidijo izhoda in jim je vsaka minuta dragocena. Včasih se sprašujem, zakaj svet, v

katerem živim, ki ga lahko imenujemo svet bogatih, zahodni svet, razvite države, Evropa in Severna Amerika, napredna družba ali kakor že hočemo, ne naredi tistega odločnega koraka in postavi konec temu trpljenju. Zakaj ne preide z besed na dejanja. Zakaj ne pomaga, zakaj ne postavi konca umiranju in trpljenju. Seveda, oni so odgovorni za streljanje in poboje. Ampak orožje, od kod orožje, ko pa ga sami ne proizvajajo? Od kod protipehotne mine, ki žrtve izbirajo med otroki, od kod rakete, ki jih mediji imenujejo inteligentne? Naše so, nastale so v tovarnah razvitega, demokratičnega sveta in zanje je naš čudoviti svet dobil tudi plačilo. Denar, ki ga bomo lahko uporabili za naše razkošno življenje, za naše potrebe, največkrat pa za naše razvade. Pred dnevi, ko sem v slovenskem dnevniku tisku prebrala intervju s profesorjem zgodovine na kalifornijski univerzi Irvine, dr. Markom Le Vinejem, me je presunila njegova ugotovitev, da je bila Evropa ob napadu na Gazo čisto ohromela. Evropa ni naredila nič, čisto nič, je povedal ameriški znanstvenik. Povedal je, da je sam začuden nad to odločitvijo, saj bi Evropa lahko prevzela vodstvo procesa, ki bi bližnji vzhod pripeljal k miru. Odločila pa se je, da ne bo imela nobene teže, tudi zato, prebiram, ker vidi Le Vine v

Evropi predvsem ekonomski klub za elite, ki jih skrbi v prvi vrsti povečanje lastnega bogastva. Žalostno. Žalostno predvsem, ker začne televizija takoj za krvavimi prizori iz TV dnevnika predvajati variete "Ballando con le stelle" (Plešimo z zvezdami). Vsak nastopajoči je za prisotnost na tej od-daji, za nekaj puhlih nasmehov in dovtipov, prejel honorar

Besede, besede, spet samo prazne besede. Ko poslušam o ukrepih, ki naj bi preprečili še večji propad ekonomije, se sprašujem, zakaj ne zagrabimo za krmilo in spremenimo smer, v katero plujemo. Zakaj ni denarja za vse tiste, ki jim grozi dopolnilna blagajna, obenem pa prejema nogometaš David Beckham 31 milijonov evrov čistega zaslužka. Na nekem blogu

delavca), sprejem, ki sta ga bila deležna ob prihodu v Italijo, pa bi jim lahko zavidala vsaka hollywoodska zvezda. Pa ne gre tu samo za Beckhama, gre za ogromne denarne vsote, ki jih požira ekonomski velikan, ki mu pravimo nogomet. Nekdanji junak italijanskih stadionov Francesco Coco je pred nekaj leti prejel 250.000 evrov za prisotnost na resničnostnem šovu "L'isola dei famosi" (Otok slavni), vsota, ki jo italijanski nogomet letno porabi za plače nogometašev in tehnikov, pa je med najvišjimi v Evropi. V sezoni 2007/2008 je npr. nogometni klub Inter porabil celih 180,5 milijonov evrov. Grozno, kajne! Morda imajo prav vsi tisti, ki trdijo, da je naša družba očitno zašla predaleč in je problema, ki so nastali kot posledica pohlepa in razsipnosti, mogoče rešiti samo s korenitim preobratom, z zlomom kapitala in z vrnitvijo k etičnim načelom. Pa se bo to lahko zgodilo, dokler nam bodo vladali ljudje, ki odhajajo Beckhamu naproti za luksuznimi limuzinami in rdečimi preprogami, ravno v trenutku, ko v Gazi in drugod umirajo nedolžni otroci, v Italiji in povsod po Evropi pa zapirajo tovarne? Ne vem, nič konkretnega ne vidim na obzorju. Samo besede, besede, besede.....

Suzi Pertot

Košarka, nogomet, odbojka Možni kandidati za prestop v višjo ligo

Tri osrednje moštvene panoge, tri naše članske ekipe na vrhu lestvice v svoji kategoriji. Srčno upamo, da bo sledil tudi srečen konec - majsko napredovanje na višjo raven. Bralci, ki pozorno spremljajo naš šport, so že doumeli, da govorimo o Krasovih nogometaših, Sloginih odbojkarjih in Bregovih košarkarjih. Tri povsem različne zgodbe, ki pa jih družijo zlasti veliko zanesenjaštvo neutrudnih športnih delavcev.

investicijam v Mikuša in celo Alejnikova brez zelenih rezultatov. Letos so spet zaupali prijaznemu, skoraj milemu Tržačanu Sandru Musolinu, akterju s klopi obeh prestopov, in dodatno okrepiljena ekipa je očitno našla primerno ke-

navdušuje in je zaradi ogromne prednosti pred vsekakor bojevitimi in kakovostnimi nasledovalci na zelo dobri poti, da pristane v elitni ligi (v kateri bi že letos najbrž igralo nadvse dostojno) brez večjih težav. Prvouvrščena napreduje neposredno. Če bi Krasu uspelo, bi trije prestopi v komaj petih sezonah pomenili dosežek, ki mu v zamejskem športu že dolgo ni para. Pa še v nogometu, kjer je peklensko težko uspeti. Finančni vložek je bil velik, vendar očitno se je izplačalo, ne samo zaradi

mijo. Poraja se vprašanje, kako to, da ni Musolino ostal v Repnu že tedaj, po dveh zaporednih napredovanjih... Kakorkoli že, navidezno je to tista perfektna sezona, ko se nikoli nič ne zatakne. Moštvo

prve ekipe pretežno italijanskih igralcev (pravi stebri so sicer domačin Dimitri Batič iz Repniča, Matej Bagon iz Jamelj in Sežanec Radenko Knežević, ostrostrele v enajsterici), pač pa tudi zaradi po-

memnega mladinskega gibanja, ki ga je marljiva uprava postavila na noge. Neposredno napredovanje, sicer iz nižje deželne D lige v C2, se nam smiha tudi Bregovim košarkarjem. Zadnja tri leta so svojo pot končali tik pred ciljem (v play-offu) in se nato žrtli zaradi neuspeha. Letos so že tako solidni garnituri dodali dva ključna člana, trenerja Toma Krašovca in igralca Elvisa Klarico (ilegalno orožje za četrtoligaško, skoraj reaktivno raven), človeka s slovenske obale, ki sta v preteklosti skupaj že zmagala (Jadran, Milje). Moštvo je predvsem zelo izkušeno, tudi tu je prispevek domačih sil omejen (če izvezemo "župana" Boruta Klaljana, "podžupana" Sandija Žerjala in v Dolini že posvojena Vasilija Kocjančiča in Mitjo Jevnikarja), skratka, sestavili so peterko, zgrajeno za uspeh. Za ekipo ne stoji kak večji podjetniški projekt, pač pa skupina navdušencev, na čelu katere je prvi mož košarkarske sekcije Boris Slavec, zobozdravnik s športom v srcu. Tudi tu ne prezirajo dejavnosti z najmlajšimi. Značilnost Bregovega naraščanja je številčnost, razpolagajo pa tudi z izkušenimi vzgojitelji. Za konec še najbolj "domača" in perspektivna od treh celot, katero pa čaka na poti do ambicioznega cilja tudi objektivno najtežja naloga. Odbojkarji Sloge Tabor Te-

levita vodijo v deželni C ligo, v kateri ugledno nastopajo že celo vrsto let. Moštvo sestavljajo v klubu vzgojeni igralci (z dvema okrepitvama, ki pa sta se v ekipi že zdavnaj popolnoma udomačili), ki nosijo belo-rdeči dres že od otroških let. Prva ekipa je sad plodnega dela v društvu, ki ima dve članski vrsti (v C in D ligi dejansko izključno s svojimi močmi) in tri svoje igralce drugje na poklicni (Damir Kosmina v A2 ligi) ali polpoklicni ravni (Kristjan Stopar v B1, Ambrož Peterlin v B2). Postava zna povleči skupaj še deset uspešnih sezon, saj igrajo že danes v vodilni vlogi dvajsetletniki (Kante, Slavec, Veljak idr.), ki bi znali biti učinkoviti tudi na B2-ligaški ravni s kako ojačitvijo oziroma vrnitvijo. Pod taktirko nepopustljivega, toda hkrati pokroviteljskega mladega trenerja Edija Božiča (fante je sicer vzgojil profesor Peterlin, duša in motor kluba)

šesterka veliko trenira in to zelo resno in načrtno. Prvo mesto na začasni lestvici torej ni naključno, ni pa niti samo po sebi umevno (kot je lahko v primeru Krasa in Bregala), saj je liga zelo izenačena in razlike v točkah so minimalne. Pot do B2 lige pa je še presneto dolga in strma preprosto zato, ker niti prvouvrščena ne prestopi direktno, pač pa igrajo najboljši štiri play-off v obliki polfinala in finala. Napreduje pa le ena. Prvi cilj - spet sploh nelahek - Riolina in kolegov je zato najprej preboj med četverico, nato pa spomladi hud boj v odločilnih tekmah za napredovanje. Povsem neobremenjeno in z mirno dušo, saj - če poznamo Slogin sistem dela - bodo prišli fantje v končni- co primerno pripravljene in z zavestjo, da so v mejah svojih zmogljivosti naredili vse, kar je bilo v njihovih močeh.

HC

NOGOMET	Poggi 83:75, Tržič - Dom 56:55
Promocijska liga: Kras - Capriva 3:0, Santomaria - Vesna 1:2, Juventina - Centrosedia 1:1	ODBOJKA
1. amaterska liga: Savodnje - Medea 0:0, Primorec - San Canzian 1:1	Ženska C liga: Sloga - Cordenons 3:0
2. amaterska liga: Primorje - Breg 0:2, Torre - Zarija/Gaja 1:4	Moška C liga: Soča - Val 2:3, Il Pozzo - Sloga Tabor 3:1, Olympia - Prata 0:3
KOŠARKA	Ženska D liga: Bor/Breg - Mossa 3:2
C liga: Montebelluna - Jadran 78:64, Padova - Bor 69:62	Moška D liga: Mossa - Sloga 3:2
D liga: Breg - Villesse 102:69, Kontovel -	NAMIZNI TENIS
	Moška B2 liga: Kras - Abano 5:0
	BALINANJE
	Moška C liga: Rauscedo - Gaja 7:9

Na študijskem bivanju v Rimu (7)

Vtisi iz večnega mesta, v katerem se prepleta pisanost kultur

Zašli sva v svet rimskih galerij, ki je nama še popolnoma tuj, obenem privlačen in odbijajoč. To sem najprej občutila, ko sva z nesamozavestnim korakom vstopali v prostore, kjer so bili še drugi obiskovalci ali pa tudi ne. Tu pa tam je naju kdo pogledal, nezaupljivo, vzvišeno ali brezbržno, ali pa tudi ne. Svet galerij, in galeristov, ki se kot ustaljen vzorec ponavlja kjerkoli. Človek dobi občutek, da ne sodi najbolj zraven. Vedno je treba koga poznati. Res hecno. Zelo rada opazujem te družbene dinamike. Ne dogaja se vedno, nikoli ni nič absolutno, vendar

pogosto. Prej sem opazila to kot razstavljen del. Mogoče zato, ker me niso pretirano prevzela. Ogleđali sva si kar nekaj razstav, vendar niti polovice, čas pač gre po svoje. V eni galeriji je naju kustos zelo prijazno sprejel - da zamajem temelje svojih prejšnjih trditiv - in nama z vso naklonjenostjo razložil razstavljen fotografije. Te niso bile nič posebne (vedno sem hiperkritična), celotna situacija pa zelo zabavna. Nama dvema in še dvema fantoma, skoraj smo se že stiskali v edinem mikroskopskem prostoru, je gospod predaval o tem, kako je fotograf opazoval impro-

vizirane oblike, ki so nastajale v umazani kopalnici. Ženske smo na ploščicah videle samo umazanijo, moški pa obline nagih žensk. Preden sva odšli, sva celo pustili elektronski naslov. Na neki drugi Info točki, točneje na Piazza del Popolo, sva spet delali malo družbe hostesi in šoferju, ki sta čakala na obiskovalce. Na "busu" sva bili edini, in ker sva bili tujki, nama je šofer seveda razlagal, da je Rim najlepše mesto na svetu (to Rimljanji zelo radi poudarjajo).

Kljub temu si želi živeti na kakšni domačiji v Toskani, kjer ne bi bilo semaforjev. Tako se je zaključil najin večer in sklenili sva, da si bova naslednjega dne ogledali še nekaj galerij, ki so naju zanimali. Resnično sva verjeli v ta načrt, dokler se nisva v soboto popoldne odpravili na avtobus, ki je zamujal eno uro. Rim ne bi bil Rim (najlepše

mesto na svetu), če ne bi bilo kakšne manifestacije. Center so zasedli protestniki z zastavami (ne bom povedala katerega političnega prepričanja) in ustvarili kaos ter zastoje. Tako se je končal najin Art Weekend, vsekakor zabavno.

Pred kratkim sem na internetu zadovoljni s prvo izvedbo projekta in da vsekakor že razmišljajo o naslednji. Razne že prej omenjene avtoritete so navdušeno hvalile veliko število obiskovalcev in bogato ponudbo. Najverjetneje so govorili o soboti.

Baje se je prikazalo kar 25000 ljudi. Po pravici povedano, upam, da je bilo res tako, ker mi je bila ideja vseč in zelo rada sledim dogajanju na področju sodobnega ustvarjanja. Upam tudi, da so bile razstave v galerijah, ki jih nisem obiskala, boljše, ker mislim, da zelo potrebujemo dobro sodobno umetnost, ki je sposobna prevzeti in presenetiti. Ob vsem tem sva z Urško razmišljali, kako bi se zdel tak projekt pri nas. Art Weekend Gorica - Nova Gorica: organiziran prevoz od Kromberškega muzeja do Mestne galerije, Hit paviljona, Galerije Artes, Mostovne, Tunela pod Kostonjevo in čez mejo do Galerije Ars, Kulturnega doma, Centra Bratuž, Palače Attems tja do Goriskega gradu. Sem še koga pozabila? Razstave do polnoči s prigrizki in aperitivi. Kakšen bi bil odziv?

Katarina Brešan

Kaj se zgodi, ko mir v družini skalijo govorice, ki nasilno vdrejo v zasebno življenje in spremenijo njegov vsakdanji tok in navade, da se družinski člani ne prepoznajo več, prikazuje komedija Kaj bodo rekli ljudje...? izpod peresa srbskega dramatika Branislava Nušića (1864-1938). Komedijsko delo vsebuje vse prvine avtorjevega humornege načina odlikavanja človeških slabosti, ki ostajajo v času nespremenjene in zato kažejo vso aktualno moč. Kako nespametno je ozirati se na to, kaj bodo mislili in rekli ljudje ob naših izbirah, so tisti, ki ljubijo gledališko ustvarjanje na ljubiteljskih deskah, spoznali na premierni uprizoritvi Nušićevega dela v župnijski dvorani A. Gregorčič v

Dramski odsek PD Štandrež / Premiera

Ko govorice prevladajo nad zdravo pametjo

SNG Nova Gorica Bine Matoh, nositelj Borštnikovega prstana, Boleslav Simoniti, nekdanji dolgoletni predsednik ZKD Nova Gorica, in predstavniki ljubiteljskih gledaliških skupin z raznih koncev Slovenije, ki imajo tesne stike s štandreškimi igralci. V zadnjih petih letih 44 let dolge gledališke pustolovščine, ki je štandreški skupini navrgla kar precej priznanj in na-

ločno, premišljeno in dosledno vodil igralce po dramskem loku, ki se preko komičnih zapletov razpne do "tragikomičnega" epiloga, ko glavni protagonist Toma spozna, da ne more zaustaviti radovednega toka ljudi, ki brezvestno vtikajo nos v njegove družinske zadeve. Ker se jih ne more več otresti, jih ob koncu v bolestem kriku vabi, naj pridejo in zagospodujejo v nje-

li ljudje...? Toma je z običajnim spretnim igralskim izrazom doživeto upodobil Božidar Tabaj, s tem da je prikazal njegovo postopno preobrazbo iz družinskega očeta, ki mirno živi kot upokojenec ob ljubljenih hčerkah in ženi, pa do vedno bolj živčnega in zaradi govorice in spleta okoliščin razdraženega moža, ki ga sosledica dogodkov "spravi ob pamet". Njegovo kljub življenjskim spremembam uravnovešeno ženo je trezno in zrelo orisala Daniela Puja. Zvestega pritatelja Sima, ki Tomu odpusti, da ga je krivično nagnal iz hiše, je prepričljivo odigral Marko Brajnik. Starejši hčerki je najprej bolj sramežljive, potem drznejše poteze dala Chiara Mucci, mlajšo ljubezno in še otročje naivno, ki se romantično zaljubi v učitelja glasbe, pa je prikupno posebela Nikol Kerpan. Učitelj violine in kopice drugih glasbil je bil izvrsten Matej Klanjšček. Svoj lik je naslikal kot šarmantnega mladeniča, ki ga francoski r, galantne geste ter mimika delajo izrazito komičnega. Zunanji svet, ki neusmiljeno buta v Tomovo hišo, sta imenitno predstavljali Vanja Bastiani kot "fina", le navidezno diskretna gospa Živa-

Foto DP

izkazala tudi v nekaterih zelo lepих pričeskah. Mirko Vuksanovič je uvodoma opremil predstavo z razigranimi charlestonskimi, ob koncu pa bolj mrkimi toni, ki so se uglaseno spajali z vsebino. Šepetanje za kulisami je

novič in Marta Bizjak kot prava raznašalka kvant in spletakarica, ki ga rada srkne, in to jo še bolj podžiga v njenem "poslanstvu". Spoštljivo, ponižno, v gospodarjevo voljo vdanostno služkinjo Kajo je izrisala Polonca Cijan, ki se je kot debitantka dobro odrezala. Mlajšo služkinjo Ano, ki je pravo Kajino nasprotje, je s tršimi potezami posebela Roberta Marussi. Strica Martina, posrednika pri izbiri ženina, je odigral Egon Cijan. Drobnost vlogo kratkovidnega ženina Stojanoviča je z izostrenim komičnim poudarkom zelo posrečeno naslikal David Vižintin. V vlogi postreščka sta se prvič na odru pokazala zelo delavna brata Joško in Franko Kogoj, ki za vsako predstavo mojstrsko izdelata sceno in vztrajno spremljata skupino doma in na vseh gostovanjih. Lepo izdelani scenski elementi so realistično zrcalili spremembo v protagonistovi hiši. V predstavi gre posebej poudariti kostume, ki so čudovito dopolnjevali vizualno podobo celote. Natančno jih je s skromnimi sredstvi kot vesele izdelala in odbrala Snežica Černic, ki je svojo domišljijo in ljubezen do kostumografije razkošno sprostila pri izbiri klobukov, torbic, rokavic... Njena spretnost se je

spet pripadlo nadvse zvesti Marinki Leban. Za tehniko so bili zadolženi Sonja Bastiani, Andreja Bizjak (prvič dve ženski!) in Simone Lamo. Novo uprizoritev kot zmeraj spremlja lep, z dragocnimi podatki in mnogimi fotografijami opremljen gledališki list. Uredil ga je Damjan Paulin, izdala pa PD Štandrež in ZSKP. Nastopajočim in vsem, ki so pripomogli k uresničitvi predstave, ki jo je sobotna in nedeljska do zadnjega kotička zasedena dvorana izredno toplotno sprejela, gre vsa pohvala za trud, ki so ga vanjo vložili. Pohvale vredno je seveda delo Jožeta Hrovata, ki se je med študijem Nušićevega dela trudil tudi, da bi iz ust štandreških igralcev čim boljše zazvenela slovenska beseda in se otresla narečnih značilnosti, ki so zelo dobrodošle v narečnih uprizoritvah, a delujejo moteče v ostalih. Vsi pa so si prizadevali, da bi jim gledališka umetnost, seveda upoštevaajoč ljubiteljske meje, čim bolj zlezla pod kožo. Za to pa jih je poplačalo dolgo, navdušeno ploskanje gledalcev, ki so uživali ob skoraj dveurnem komedijskem spletu v primernem tempu, brez odvečnega odmora.

IK

Foto DP

Štandrežu v soboto, 24., in na prvi ponovitvi v nedeljo, 25. januarja, ki je sklenila letošnji abonmajski niz petih predstav ljubiteljskih skupin Štandrež 2008. Dramski odsek PD Štandrež je spet prijetno presenetil domačo publiko in goste, med katerimi so bili tudi igralce

grad, igralce režijsko usmerja Jože Hrovata, poklicni igralec, član SNG Nova Gorica, ki prav v tem času še sam iskri nastopa v Nušićevi komediji Gospa ministrica. Z jasno razčlenjenim režijskim konceptom, ki je učinkovito osvetlil Nušićeve humorne odtenke, je od-

govni hiši. Hrovata se je držal slovenskega prevoda Slavka Belaka in čas dogajanja je ostal začetek dvajsetega stoletja, a kljub temu se je predstava razživila v sodobni luči, saj v ubogem Tomi ni težko zaslediti lastnih težav in pomislekov ob strašljivem vprašanju, kaj bodo rek-

le navidezno diskretna gospa Živa-

Naj postane naš NOVI GLAS tudi tvoj glas!

NAROČNINA ZA LETO 2009:

za Italijo 45,00 evrov
za Slovenijo 48,00 evrov
za inozemstvo 85,00 evrov

Novi naročniki bodo prejeli v dar letošnjo knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

- KOLEDAR GMD 2009
- Anamarija Volk Zlobec, Magda Starec Tavčar: MUCA PREDE
- Marija Ščuka Kerže: MOJ OČE ZORKO

Na naši spletni strani www.noviglas.eu najdete še druge članke, ankete, foto, video itd. V našem blogu pa povejte, kaj mislite glede aktualnih tem.